

TARN TK polgaş
Pofes Töp cöbiläli-
nin organı

„Şbn“ solunga piziderinin orttee:
Xuuzunda pizidikclilgerge:
1 celda . . . 5 akş.— 3 ajdan kudu
6 ajda . . . 3 akş.— pizidikclilgerge
3 ajda . . . 1 ak. 80. albas

Solen pizider cerler: Töp xarılzaa koortu, oon
kedee salebrlar polgaş postaceylar pizider
Alban polgaş yletpyr
cerleringe: 1 celda . . . 8 akş. 1 celda . . . 10 akş.
6 ajda . . . 5 akş. 6 ajda . . . 6 akş.
„Şbn“ solun redaksıyanın adrest: Kızıl-xooraj,
Revolusıy, Şetinkin kudumcarı, paşa № 2.

1936 cıldın

Janvar 4 xynynde

suboda № 2 (503)

Тыва Араттын Revolustuoı Намынын Төп Komitedinin 4 tugaar plenumu telgerezin!

1936 cıldın 1 ajnı 2 xynynde azyttıngan ARN TK-nın 4 tugaar plenumunga

Eş Pajır-ooldun ege sözy

Eşter! ARN TK-nın 1934/35 cıldamın arazında poop ertken 3 tugaar plenumundan peer pydyn pır cıl poop turar tur. Po arazında pygy telegejinin pıjdaında polgaş Uluq Sovet Sosialistiq Respubliktin sosialistiq tuduškunu, paşa TAR-nın azy-agı, kultur, politik coruduškun-narında tıkka-la öskerlikinner par polgan.

Kapitalistiq curtıarda et-ekonomnı samıyralı ulam-na xan-ılar, xamık sistemı sandaralga tavarıkaş, oon yner argazın tıppajın kalcaarap cazyılaan ar-aattan ıkaş imperialistiq faşizm polza, xyn pyry azyılın yletpyr-clinnerın tarlap xemdirilın cor-uun ulam-na ulgattırgan, aar perge azyq covalanıy ediledip, artık xoj şak ıstinde azy kıl-dıyır, kapitalistiq idegetter uk et-ekonomnı xan samıyralı-na tyazır, ol pakıyrap kudulaş-kıynıy tır ioktaadır alır tees, uk pakıyrapkıynıy yletpyrcln an-gıynıy ektinge cyktedip turar tur. Imperialistiq faşisternin ol perge azyq xılincıkel tarlalanğa telegejin tarlalkan saja-sajama-sa conu cangıs-taa oozumnap pakıyrap uıjadaanıy cok polgaş xarın revolustuoı xyresin xyn pyry pıyadır turar, revolustuoı şimceşkinin ırgylcy yndıyırp tu-rar todargaj.

Po tugajında 35 cılda poop ertken Komunistiq Internasion-aldın VII tugaar kongrezinden todargaj cugaalaan, faşizmge ud-ur cangıs frontunu turguzarın ajtkan.

Telegejinin imperialistleri et-ekonomnı samıyralınga tavarıkaş, kancaar-taa aajın tıppajın yner ezik cok turunda, pistin-pile xa-tıqma edezirinin iziq xar-ılaazı xyn ırgylcy pıyadır tur-ar, Sovet Sosialistiq Respublik polza, 18 xarlıq poop turar yj-ede, angı cok sosialistiq niitil-genı turguzup turar polgaş pır tugaar peş cıldın planın 4 cıl-da kuyssedip, 2 tugaar peş cıl-dın planın camdıy cyılderin yş-ıje cıl ıstinde kuyssedip turar appargan. Po sosialistiq revolus tiileen Sovet curtı polza, moon mırnunda agrar (kedee azy-agı-lyq) coraan orus curtıun am uluq intıstirilyq aar et-yletpyrlyq curt poldırgan. SSRE polza, kım-pıyq-taa tıgızyngı kızılyben, kajgamıktyq caagaj amıyral-

dy azyılın tarlacın angıya tıp-sır pergen polgaş sosialistiq tu-duškunun maadırlıy-pile pıyadır turar. SSRE-nin kajgamıktyq tiileen cedıtkıynıy eş Cyrmıt-tazı-pile men, Oktabr revol-uzunın 18 cıldın ojun tıvır-

Eş Pajır-ool.

ıstır SSRE-ge pargaj karak-pile kırıy coraan-pis. Ol ındıy ko-nucı cedıtkıynıy pıyadır turar coruk polza, Sovet Eıilclinin pr-oletarların cangıs ak setkili polgaş eş Stalinin, şın paş-talgazı, karacangıs proletarın paştaar-pile eves, xarın olarn-ın cyree polganıy-pile poop tur.

SSRE-nin şak mındıy cedıtkıynıy coruı cangıs podunın oranınga şıva alıy eves, pygy telegejinin proletarlara azyk-tuzalıq polgan. Bıngıja TAR-nın tuskaj xamaarıpas pot-erg-eziuge polgaş tımen arat massa-zynga oon xa-tımanın pottıq tuzalamıy-pile pıyadır turar. Cyl teer polza, ARN polza, pygy telegejinin III tugaar Komunistiq Internasionaldın VII tugaar kongrezinge pistin ARN-nın tılee-zinge eş TOKA podu-pile o'ur-uşkan polgaş ARN-nı uk kong-resten salır nam kıldır kılirp alıy polgaş pygy telegejinin kırında tımen proletarlarnı xı-slaar tees temissezip turar Kom-unistiq namnarnıy pır salıyır-ıga kılir sanatıyır, tuduškaktyq tazıldıy poop alıy-pis, po tugajında pistin namnıy mır-nundan ol kongreske tıleleer coraan ARN TK targazı eş TOKAGA pistin pygy namıy-tyın mırnundan tıgızyngı tem-degıy iziq pajır cedırze ekkl tur (TINMITTIQ ADŞ CASKAAN).

Aratın revolustuoı namıy po mındıy öjler ertip turda, pod-unun oranıy ıstinde eleen xoj cedıtkıynıy cedip alıy, ARN TK iji tugaar onza plenumunın pol-gaj TAR-nın yş tugaar onza se-sizlinin yndıyır tıktaaldır pol-gaj pergen ajtkıyknıy koncuq şın polgan. Paşa oon soonda III tugaar plenum polgandan pe-er po arazında eves eves azyıl-damı ARN TK corudıy, xamık namnıy organizastarın, podunın kezıyınnerin ARN TK polgaş Ca-zaktın ajtkıyknıy şiltırlerin ky-yssedirin-ce xamık azyılın ınaar uqlandıyır corutkan, oon xere-ci parımdaazı todargaj—aratın revolustuoı namıy yndezinnın pot-ergellıy Cazaan pıyadır, onu tesalındır arat conu sıyır eıil-le-dep, nam polza, arat tımenın politikıy paşy poop şıdaanın kırıyızp turar ol tur. Ulam-na cedip alıy cedilgeni pıyadır polgaş am kuyssedip corudar azy-ıldın arga pıjdaında öerenip corudar xamık nam organizas-tarında, oon kezıyınnerin mı-jında poop turar tur. Pistin nam po ıkaş uluq azyılarnı kılir kelgenin kım-taa mege ter margazı şıdaas.

Eşter! Aratın revolustuoı namıy TAR-nın tuskaj xamaarıpas coruun ulam-na pıyadır kam-galaar polgaş SSRE, MAR-nı kamgalaar pygy namnıy ke-zıyınneri arat massan edertip alıy cangıs yı-pile yner coru-kka pistin namıy pelen turar uzırlıq-taa, pelen-tıy-pis (ADŞ CASKAAN).

Pygy telegejinin proletar revolu-zunın şıvı—III tugaar Komun-istiq Internasionaı telgerezin!

Pygy telegejinin proletarlarnıy adazı—Sovet Sosialistiq Respublikternin Eıilclı telgerezin!

Pygy telegejinin azyılın arat tımenin paşky eş Stalin telgerezin! Tıvanın Nam, Caza ulam-na telgerezin!

SSRE, Tıva, Mool yş ulustun ystınyıy xarın xarılzaazı ulam-na telgerezin!

(KONCUQ YR ADŞ CASKAAN).

Eşter! ARN TK-nın plenum-unın kezıyınnerinin uluq nu-ruuzu cıyır kelgen cyne tıleede, TK-nın IV tugaar plenumun azyılarn carlaar tur (ADŞ CASKAAN).

ARN-nın 4 tugaar plenumu

Aratın Revolustuoı Намынын Төп komitedinin 4 tugaar plenumu 1936 cıldın 1 ajnı 2-nin xynıyın kezıekkinin 5 şak 30 minutta TAR-nın toby—Kızıl-xoorajda Kyrtipograf klu zı u n g a azyttıngan.

Plenumu ARN TK-nın Organizas kıldızın ergelektı eş Pajır-ool azytkan. Xurald Tıp Komitetin prezidiymın cingine kezıyınneri targalap ertırer.

Pır tugaar iletkel—Kominterinin 7 tugaar Uluq xuralı polgaş TAR-nın sorulgaız. Po iletkel ARN TK targazı eş Toka iletken. Eş Tokanın iletkelı koncuq kalsak, telgerengej, todargaj-pıldıyır, utka-şınarlıq polgan.

ARN TK prezidiymın toktaalın kuyssedip tur-pis

Elegeste „Toka“ attkıy kırıy-ınom, 35 cıldın 11 ajnıy caaz-ında tus kırıyonomı poop ert-ken ARN TK prezidiymın tok-taalın po arazında eleen cedıtkıynıy kuyssedip kelgen. Kırıy-onomnıy paştaar cerı, podunın şugumu-pile azy-agıy paştaar cerleringe todargaj udırtılgazın perip, azyılın onaalgaız, oon ört-tek kemceıllı ylep, azyılın oran suurun tarıyır, azyılarnıy ceder-cetpes cyılderinge kemceq ap saıyır, cer-le eleene kemceqler ap azyıl kelgen.

Paşa massalıy organizastardan ARN TK prezidiymın ol tıgıylyq toktaalın azyılın ort-tuzungı tanıyır, potıyır, talazı-pile azyıl corutkanıy-pile pol-gaj adminstras azyıl tuzalaş-kanıy-pile taraz paşıyılazın 11 ajnıy 20 xynynde parık toozup alıy. Taraz arıqlar maşınalarnı yşyıy septep kılgaız, 36 cıldın yrezıngıe xeregleer 80 azyq toon kızıltıy arıqlap alıy pol-gaj am-taa arıqlar-şaan turar.

Am kedee azyılın maşına ce-pseenden traktor 4, andazın 50 azyq, taraz cazar maşına 2-nı pol-lur kıldır septep alıy. Aat xerekselinden erı, caalap eleen xı-jny septep alıy. Puga septelge-zın eer cerleringe xeregleer 200 azyq cuduktıy peletkep tyzyrıp alıy. Cuduktıy am-taa seertpy-şaan.

Kırıyonom malın 11 ajdan egelep azyıy. Mal azyrap kad-arıp turgan ulustar ee xarıyss-alga cok, paşa kaza-xoraazı ek-klı eves turganıy seelgy yjede edip cazar alıy. Am maldın azy-ıral-azaazı ekklı.

Kırıyonom, kaadıyır pelet-keerın cıgılagı kırıy, 20 azyq kızıltıy traktor surıulunda turgu-şkan. Olarnıy öerenip turar ekklı.

Nam, revane, profes yırlerin erengej azyıl corup turar. Pıce pızikıylerın şkolazın turguşkan,

ında 60 azyq kızıltıy 3 kezek azy-ıldır öeredip turar. Kiceeldin şı-nar cygeer. Oon ıyaj ojun-şıl yndıyır, sogun ca adar polgaş kazaıy, taalıy, şıdıraalaar azyılarnı xaja corudıy turar.

Kırıyonomnıy turgustıngan xan ızur-tuzazın ARN TK prezidiymı ajtkıy pergen polgaız. Pistin azyılın cetpes tudıy cybe am-taa xoj. Cyl tize, puga tezy-nın septelgezi oozum corup tur-ar polgaız mırnıy kızıltıy teen cer-kıldınmajır turar.

Tus kırıyonom, kırıyınin pot-orulga-carılgalıy uluq pydıyly-ge cerı polgaız. Mındıyın tıleede, podunın azyıl-pile akş tı-bar argazın podabajın turar pol-gaj ol azyıl cetpes.

Massalıy organizastarın xar-ılaazı cetpestin cıldagaanından azyılın am-taa todargaj san-tool-ıy kılir ap şıdaaan polgaız pot-tıyın azyıl pıllıy, toozpas coruktıy par.

Azyılın kızıllıy kezemce ke-mceq kırıypestin cıldagaan-pile camdıy kızıllıy udırtılgıy paştalıy toozas, azyıl sonu-ırgabas, azyıl ökeleer, kılın azyıl şınar cok, cugaazı kırıy, oon tendee araga-xıyzaar, aas-tyl kılın corıy polgaız azyıl curıyın şıut yreer. Kal-maad-ıy kırıy, Tocun-pıy, Anand, Adıyq suqların pol-gaj oon-taa öskelernı kırıy-er. Adak seelıynde turgun Ak-syge, Lodaj-tamaa ıjını kırıy-ıner. Olar Kızıl-xoorajda turg-ıunnıy kelgeş, azyıl tıppajın 5-6 xonıy kıdumcu arazında pal-daajtıy corıyır tur.

Alban xakıy polgaız azyılın eş-öerler! Moon songar azyılın ceder cetpıy ıleredip, azyıl py-ryzyngıe astınyas cazyq cok caa argalardan tıy xeregleer, xamık azyıl ekkızerin-ce sagıy şıyılınar.

Revane yırın tarazı M. Torıy

Polbaazın emcısiske oon-taa artık xandıy

Parıy-xemık kozıunıy kızı emnelgezinge xereezen eşer kon-cıy xojı-pile keep pozup turar tur. 34 cılda xereezen eşternıy keep pozup turgan koncuq eves turgan. Am emcee pozup alıy, canır turar xereezenıy cıg-aalap turarın tıpnarğa: moon mırnunda kızı koncuq-la cybe pı-ves, lama-xamga canır coraan cybe tur, emcıge pozıyırğa xala cok polgaız olarnıy azaar turar koncuq arıy-sılıq poor cybe tur, pozıyır xereezenıy emcıge keep pozıyır koncuq cıy cybe

tur tep turarlar.

Pistin PXX-da emcıde xereez-en eş Xuıyır kelgenıy, xereez-en con koncuq sonıyır em-nedip, pozup ap turar tur. Moon songar emcıyın xereezen azyıl-cıynar pıster, kedeenıy pydıyly-xe xereezen anıyık öskelın arıy-şevıyge-taa polgaız emcıyın azyıl tuzazın tanıyır, olarnıy ort-tuzungı eeldek, kalbak surtıal azyıl corudaalınar tep kırıyır tur-men.

Parıy-xemıkte emnelge de xereezen CYRMİT.

Kezeekki cıyırkıy

Kaa-xem kozıunıy Kık-tej sum-ıy 7 tugaar arıyın xamaat-ıy 30 kızı 35 cıldın 11 aj-nın 20-den egelep, kezeekki cıyırkıy polgyıy eıilclıy alıy cybe, ol polgyıyın öeren-ıclıy pır ajda öerenıy kırıy, tıva pızikke ekklı—8-ortımak—10, adak—20, öske cyıldır talazı-pile caa egelep öerenip turar polgaız olarnıy ıstinde cer-le pızik pılaes kızı cok.

Moon-pile kadı öerenıy arazında tool, tıyık cerıllıy cyıldernı kiceel soonda tool-dazıy, tıyık tıyır turar.

Sotpa.

Sovet Ewileliniň staxanofcularynyň pir tugaar

cöwilel xuralynga

EŞ STALINNIN CUGAAZY

(Egezi caa cýldyň № 1 (502) solununda)

3. Caa kiziler—caa texnik normalar

Staxanof şimceeskinini ajaar cordu ewes, harýn cazygash pir oş puza algash pargan cybe-teq xogseen tep men cugaalaan-men. Ol şimceeskin kandyq pir şaptyktarny azyr tiileer corukka tawarşy turgan şkaş tur. Ana pir-le kizi şaptyk poor turgan, pir-le kizi onu kyzyp turgan tur, oon kyzyp cýp-cýp algash, staxanof şimceeskinini ol şaptyktarny puza tepkeş, oranny şwa alb pergen tur. Uzuru cyl, cogum kym şaptyk poor turganly? Ergi texnik normalary polgaş ol normalarny oorgazynda turar ulustar şaptyk poor turgan. Kaş cýldy murnunda pistin inzenerteknikti polgaş azyr-agyjny azyldakcylar pistin er, xereezen yletpyrcinneribistin texnik talazy-pile cýdyr kalganlyga taarşy pildimciliq texnik normalarny cogaatkan. Oon peer kaş cýl ertken. Po arazynda kiziler oş pergen polgaş texnik-pile tagalanyp algan. A texnik normalary öskerilbejin xeeer cýdyr kalgan. Ol normalar pistin caa kizileribiske kyzyp kalgan polgany pildingir tur. Kyş tegyldyr turup turar texnik normalaryga am ulus şuptu azyrly turar. Bndyq polza-taa, olar teerden tyzyp kelween-ne polgaj. Oon xamk uzuru polza, uk şaanda ol texnik normalarny cogaadarda, kudulatkan normalar kýdyr cogaatkanlyda ewes poldur. Uzuru xamkly murnunda cydel tize, ol normalar kyzyp kalgan apparganda am olarny po yjenin normalary tep kamgalap turguzaryn oraldayyp turarlar.

Pistin er xereezen yletpyrcinneribistin texnik talazy-pile cýdyr kalgan pajdalyda tuttunar turlar, ol cýdyr kalgan pajdalyda aajyp edirip turarlar, cýdyr kalgan pajdalyda parymdalap turarlar polgaş ыncanza-ыncanza mýrñaj, cýdyr kalgan pajdalyda ojanar egeleeringe cedip turar tur. Bncarga pir ewes ol cýdyr kalgan pajdal ertken şaq-ce cidip corup turar polza, am kancaar irgi? Pistin cýdyr kalgan pajdalybyska tejllep şogyryp, onu purgan xozu, fetiş klyp olurup peer ulus poor-pls-pe? Pir ewes er xereezen yletpyrcinner oşyp, texnik-pile tagalanyp arkan polza kancaarly? Pir ewes am ergi texnik normalary cybenin şnynga taarşypastaj pergen polgaş pistin er xereezen yletpyrcinneribis olarny xerek klynga peş tapkyr, ald tapkyr azyr kyyssedip kaapkan polza, am kancaarly? Pistin cýdyr kalgan pajdalybys cer-le kaqbas-pls tep kazan pir şaqda tangyabys pergen ulus poor-pls-pe? Piske bndyq cybe turbaan-na şkaş tur, eşter? (şuptu kattyşkan). Pistin er xereezen yletpyrcinneribis kezee-mengede ol-la xeeer cýdyr kalgan pajdalyd kalyp tep podap algan ijk-pls-pe? Bncap podap albaan-na ulus şkaş-pls? (şuptu kattyşkan). Bncarga am uzuru cyl? Pistin camdyk inzeneler, texnikcleribistin konservatizmin şkkaş, ergi cacydar polgaş normalarny şkkaş, yletpyrcin agynny caa kysteriinge şolee peer tidimibis cetpes ulus poor-pls-pe?

Erttem tugajny cugaalaarlar. Erttemnin medeeleri, texnikti tajylylyq nomnary polgaş saabyrlarny medeeleri caa, arttyk pedik, texnik normalarny tug-

ajynda staxanofcy larny negelderiinge cörcyzyr turar tur teerler. Bndyq polza-taa, munda kandyq erttemnin tugajny cugaalap turar cybel? Erttemnin medeeleri in praktik-pile, yleger turzulga-pile kezee syypkelgen polgaj. Praktik-pile, yleger turzulga-pile xaralyzaazyn ysken erttem,—kandyq erttem polurul ol? Pir ewes erttem pistin camdyk konservatif ešteribistin podap turary şkaş polgan polza, kizi - terelettinge xerek cok şaqda-la oşyp kalgan turar ijk. Erttem polza fetişter xylewes, şaa erttip turar ergi cybece xolun arandyragyndan kortkaş polgaş yleger turzulga, praktikti bndy tynnangyr tynnap coruur poorga erttemni erttem tep adaan-na xeree ol ewes-pe. Pir ewes cybenin uzuru oon öskeer turgan polza, piske cer-le erttem tep cybe turbas ijk, cizeeleerge astronometr turbas ijk, oon pls şup-tubus Pitolejnin elep kray pergen sistemi-pile amalyar corbu-şaan turar ijk-pls, piske biologij turbas ijk, oon pls şuptubus, kizini klyp pydyryp kaan teer xuurmak cugaa-pile amalyar corbu-şaan turar ijk-pls, piske ximij turbas ijk, oon pls alximiklernin pydyr pilip telgeleer cugaazy-pile amalyar coruur ijk-pls.

Mandyqny uzurundan men podaarymga, staxanof şimceeskininden eleen-ne cýdyr kaaj tyrtyp algan pistin inzenerteknikci polgaş azyr-agy-azyldakcylarşys pir ewes ergi texnik normalaryndan saldymastaj peer coruun kaqgaş, caa staxanof jozuzunga taarşyerttem jozugaarlap caarttyrlyp algan turar polza, olar ekki cybe klygan turar-ijk.

Ekki tur, teerler piske. Bndyq polza-taa, cer-le texnik normalaryn kancaarly am? Olar yletpyrge xerektiq-pe, azy cer-le kandyq-taa normalar cok turup polur-pa?

Piske am kandyq-taa texnik normalar xerek cok tep pir camdyktar ыca tep turar. Ol şyn ewes, ešter. Ol turzuk,—ol mel-egej cybe tur. Texnik normalar cokka planny azyr-agy turup polbas. Oon agyda, cýdyr kaap turar massalaryn murnakcylar ce tyrtyp tepşidip alarynga texnik normalary xerektiq. Texnik normalary polza, yletpyrcin agynny murnakcy idege terin tolgandyr kalbak massa yletpyrcinnerni pydyrylgege taarşyert ešlellep turar uluq kyş polur. Bncangas, piske texnik normalary xerek, bndyq polza-taa amgy turup turary ewes, harýn oon pedik normalar xerek.

Texnik normalar xerek, bndyq polza-taa olarny Staxanofitar, Busyginner, Vinogradovlar polgaş öskelernin cedip algan cedilşkinerlinge am toraan cedirer xerek tep pir camdyktar ыca tep turarlar. Ol paza şyn ewes. Bndyq normalar po yjede kyyssettimes polur ijk. Cyge tize, texnik-pile tagalangany Staxanofitar polgaş Busyginnerge cetpes er xereezen yletpyrcinner bndyq normalarny kyyssedip şdabas ijk. Amgy texnik normalary polgaş Staxanofitar, Busyginnerin cedip algan normalarny arazyndy orttuzunda-la pir cerden ertter texnik normalar piske xerek tur. Cizeeleerge, svekla talazy-pile, ulus şuptu pilir peş cyscy xereezen Maria

Demcenkonu ap көөр. Oon pir gekardan yndyryp algan sveklazy 500 polgaş oon-taa көеј sentner polgan. Ol cedilşkinni cizeeleerge, Ukdajinde xamk svekla azyr-agyjny svekla yndyryer normazy klyp polur-pe? Cok, xorzok. Ol tugajynda cugaalaar amgyda ertte. Maria Demcenko pir gekardan peş cys polgaş oon көеј sentnerni yndyryp algan, sveklany orttumak ynyzy, cizeeleerge, Ukdajinde po clyb pir gekardan 130—132 sentnerni ap turgan. Kөrediner-pe, ыlgaly picce ewes tur. Svekla ynyzyngy 400 ijk-pe azy 300 sentnerni norma klydyr perip polur-pe? Koncuq pilir ulustar şuptuzy onu am podunda perip polbas tep turar turlar. 1936 cýlda Ukdajinge pir gekardan 200—250 sentner alyp tep norma peer appaar şkaş tur. Ol norma picce ewes norma. Cyge tize onu kyyssedipter polza, 1935 cýldan iji tapkyr көеј cigir perip şd-

4. Cookku sorulgalar

Staxanof şimceeskinini erge azyndy talazy-pile pistin cookku sorulgalaryşys cyu polurul?

Uj-palaj klydyr pýdaradyr kaaplar telede, uk xerekti iji cookku sorulgalar poldurup albyllynam.

Pireede. Sorulga polza, staxanof şimceeskinini ыnaj telgeredip, SSRE-nin pygy mozular, rajonnaryn-ce kalbartyr, xamklydyr nepteredir tugajynda staxanofcularga tuzalaar ol. Ol pir talazyndan. Paza öske talazyndan polza—azyr-agyjny polgaş inzenerteknik azyldakcylarny ištinde ergi cybeden saldymastaj-la turup turar, purungaar tepşikşes polgaş staxanof şimceeskinini telgereeringe yrgylcy şaptyk poor turar idegetterni şuptuzun cygenneer. Staxanof şimceeskinini pistin curtun pygy arny xame alzyr nepteredirde, ana cyk-le cangys staxanofcular cetpes polbajny. Pistin nam organizastar ol xerekke kirzip klyşkes, staxanofcular şimceeskinini tujulunga cedireringe tuzalaşkan turary erge-cok cugula. Ol tugajynda Dones mozunyn organizazy uluq pot-idepej yndyrgeni margyş cok. Po talazy-pile Moskva, Leningratny mozu organizastary ekki azyldap turarlar. Bncarga öske mozular kandyqly? Olar am-taa-la „xej klyrlyp cagyaryp turar“ poorlar. Cizeeleerge, Ural polza, yletpyrcinny koncuq uluq toşy poortur polgaj, bndyq polza-taa Ural tugajynda araj cybe tynnalbas ijk-pe, azy koncuq ewes cybe tynnalyp turar tur. Parany Sibir, Kuzbas olarny tugajynda paza ыncap cugaalaar xerek, ыnda am-taa pygy parymdaalardan ap көөге, „xej klyrlyp cagyaryp ar“ cetlikpeen şkaş, bndyq polza-cok, pistin nam organizastar ol xerekti algash, staxanofcular perge cyulderin azyr cok klyrlyda tuzalaarynga tadagalzabajny polur-ijin. Azyr-agyjny polgaş inzenerteknik azyldakcylarny arazynda kzyldazy turar konservatorlarny cygenneer tep cybenin tugajny cyl tize, munda cybe araj pergezim poor tur ewes-pe. Staxanof şimceeskinini progressiftiinge polgaş staxanof jozuzunga caarttyrlyp alaryny erge-cok cugulazynga yletpyrcinny ol konservatiftiq idegetterni xamkly murnunda kzylymaa-pile pyzyredip, eštin xuuzy-pile pyzyredip appaar tur. Pir ewes pyzyredirge tuza polbas polza, oon ertitiq kem-

aar norma tur. Yletpyr tugajynda paza ыncap xerek. Staxanof amgy turup turar texnik normalary azyr kyyssetkeni on tapkyr şkaş, azy harýn oon-taa көеј poor. Ol cedilşkinni otbojnyj alaga-pile azyldap turarlar şuptuzunga caa texnik norma klydyr carlaar polza, taarşypas cybe polur-ijk. Amgy turup turar texnik normazy polgaş eş staxanofun pottandaryn normazyndy arazyndy orttuzunda kaş pir cerden ertter normany peer appaar şkaş tur ewes-pe.

Cyu-taa polza, pir cybe todargaj tur. Cyl tize, amgy texnik normalary cybenin şnynga taarşypastaj pergen polgaş pistin yletpyrcynny şaptyk polu pergen tur, ыncarga pistin yletpyrcynny şaptyk poldurbas telede, olarny caa, arttyk pedik texnik normalary-pile soluuru erge-cok cugula. Caa kiziler, caa şaqdar, —caa texnik normalary.

4. Cookku sorulgalar

ceqler alyp appaar tur. Cizeeleerge, Ulustun argyzyr Oruk jaamzyndy ap көөel. Ol jaamzyn tep apparadnyga cookta caa kezek professorlar, inzeneler polgaş öske-taa koncuq cybe pilir ulustar turup turgan—olarny arazynda komunister-taa turgan,—olar polza, temir oruktun şimceeskinini saarlagazyndy tyrgeni pir şakta 13-14 kilometir coruuru en tergiin tyrgeni polur, oon ыnaj corup polbas, coruur arga-cok, pir ewes „azyglal tugajynda erttem“-pile cöryzykşes-le polza tep xamk ulustu şnyklyklyr turgan, ol eleen-ne at-darlyq pelyk poor, podunyn yzelderin aas polgaş parlag-pile nepteredip, Ulustun Oruk jaamzyndy coguur organnarynga saarlyrlyr perip turgan polgaş cer-le azyldakcylarny arazynda „ugaan podaldy erge tudukcyzu“ poor turgan pelyk cybe. Xerekti me-rgetieneri ewes pister, temir oruk xereenin eleen kezek praktikclerinin saldyrlyr parymdalaş, 13-14 kilometir polza, en tergiin tyrgeni ewes, harýn xerekti coguuru-pile taarşyert ewiledep turgaş, ol tergiin tyrgenni algydyr polur tep ol aldarlyq professorlarny pis xuuwusta şnyklyklyr turgan-pls. Oon xaryzynga temig pelyk polza, yleger turzulga polgaş praktikti bndy tynnalap, xerek tugajynda podunyn yzel podaly caarttyr көөryny ulu, harýn temir oruk xereenin progressiftiq idegetteri-pile temissezile pergen polgaş podunyn konservatiftiq yzelderini propagandyndy ulam uluq tynzykannar. Oon pls ol xyndylyq kizilernin tizin-ce picce perges, Ulustun oruk jaamzyndy tep apparadnydan calap yndyryp kaar apparganyşys pildingir tur (xol caskaan). Oon cyu polgany? Pis am pir şakta 18-19 kilometir şimceeskin tyrgenni turup turar-pls (xol caskaan). Men podaarymga, ešter, arga-cok uzuralga tawary polza pistin ulustun azyr-agyjny ösketaa adarylarynga temig argany xeregleer appaar tur, pir ewes-le, kzyldazy turar konservatorlar staxanof şimceeskinine şaptyk cedirerin polgaş oon tugajun-ce ыjaş klyr oktaaryn soksatpas polza bndyq poldur-ijin.

Ijide. Sorulga polza, staxanof şimceeskinine şaptyk cedirikşes, ol şimceeskinine kyzeldiq turup turar polza-taa, am-taa ca-

arttyrlyp ap şdabaan, staxanof şimceeskinini am-taa paştap ap şdabaan turar azyr-agyjlyr, inzeneler polgaş texnikcler caarttyrlyp, staxanof şimceeskinini paştap alarynga tuzalaar. Bndyq azyr-agyjlyr, inzeneler polgaş texnikcler piste ewes ewes tep men cugaalaar uzurluq-men, ešter. Bncap pir ewes ol ešterge tuzalazyr peer polzubussa, piske olar am-taa xej poluru tadagalzaa cok.

Men podaarymga, pir ewes ol sorulgalaryn pls kyyssetken turar polza, staxanof şimceeskinini şuludap telgereş, pistin xamk mozular, rajonnaryşys-ce xame algash, kajgamyklyq caa cedilşkinerni piske көgyzyr ewes-pe.

Iji sös

Po cöwilel xuraldy tugajynda, oon uzur-tuzazyndy tugajynda kaş sös. Yletpyrcin, taraaccynnaryn cyk-le öoredir ewes, harýn olardan öörenip ap turar udurttukcular cyk-le olar jozuludurttukcu bolşewikler poor şdaar tep Lenin öoredip coraan. Camdyk pir bolşewikler Leninin ol sosteriinge turalabajny turgan. Bndyq polza-taa, po talazy-pile Lenin paza şuptu cys xuu şyn polgan tep cybeni toşy көgyzyr tur. Şnap-la ыncap, saja-saja azylycyn arattar, yletpyrcin taraaccynnar azyldap, curtlyp, temissezyp turarlar. Ol ulustar xej kuruq curtlyp turar ewes, curtlyp temissezyp coraş, ol ulustar kancaar-taa aa-cok uluq praktiktiq yleger turzulga cybe ap turar tep cybege kym tadagalzap şdaary? Ol yleger turtzulgany toowas udurttukcular jozuludurttukcularga sanattylyr şdabas tep cybege tadagalzap polur-pe? Bndyq polganda, nam polgaş cazykly udurttukculary pister yletpyrcinnerni cykle öoredir ewes, harýn olardan öörenip alyp uzurluq-pls. Po cöwilel xuraldy kezigynneri slerler manaa, po cöwilel xuralga, pistin cazykly udurttukcularyndan picce-pacca cybege öörenip albaan-sler tep paraas-men. Bndyq polza-taa, cazykly udurttukculary pister-taa slerden, staxanofculardan, po cöwilel xuraldy kezigynnerinden xej cybe öörenip alganlykly bndyq ewes tep paza polbas. Oon ыncangas, öoredilge tugajynda slerge, pajyr ešter, uluq pajyr (tinmittiq xol caskaan).

Adak söolynde, po cöwilel xuraldy kancaar jozulap erttirer tugajynda iji sös. Pls manaa pre-diymge cöwileşkes, erge-cagyrganyn udurttukcularny staxanof şimceeskinini udurttukculary-pile po cöwilel xuraldyn pizjany temdegleer appaar tur tep şlitibis. Oon ыncangas, slernin ištinden 100-120 xire kizini teedi şannalga klyrer tep şlitibis.

Býltar: şyn (tinmittiq xol caskaan).

Stalin. Pir ewes sler cyyldyq teer polzunarza, pls ol xerekti kyyssedir-pls.

(Staxanofcularny cöwilel xuralyny kirzikcleri turgas, eş Stalinge kancaar-taa aa-cok ööryşkylyq tinmittiq xol caskap pajyrlaan. Pygy xural koncuq kystyq uraalap, namny paştyrlyr eş Stalinge pajyr cedirip, jörel oktap turgany san-cok. Adak söolynde, cöwilel xuraldy yş mun kirzikcleri „Internasional“ tep proletarny xyndylyq ыnak ыrn ыrlap kyyssetken).

Kaa-xemde solun cagylgazy 451-le

Kaa-xem kozuununda 36 cылдн solun cagylgazyndн corup turarн 35 cылдн 12 ajнн 28 xуnynde тыннер көөрге мандык тур;

Sumular adь	„Şyn“		„Revane şyn“		„Byleten“		„Xostuq arat“		„Purungaar“		Pir sumun kattyş-kay
	Cыл	6 aj	3 aj	Cыл	6 aj	3 aj	Cыл	6 aj	Cыл	6 aj	
1. Koptu . . .	35	26	—	10	20	—	15	3	—	—	109
2. Saryq-sep . . .	24	6	—	19	5	—	21	—	24	—	107
3. Kektel . . .	10	13	1	3	11	1	5	1	1	—	46
4. Pyren . . .	17	16	1	10	25	14	8	5	22	1	119
5. Tere-xel . . .	5	—	1	2	—	—	2	—	—	—	10
6. Pelaej . . .	5	6	1	5	6	1	12	2	20	2	60
Şuptu . . .	96	67	4	49	67	16	63	11	67	3	451

Ystynde sandan ap көөрге, şynar talazы-pile aлырга Koptu sumuzu aзыp turar, şyn talazы-pile Pyren sumuzu aзыp turar, ындык polza-taa, camdyk sumular cagylgany araj-la oozum corudup turar tur.

bncangas, pıttın pırlalga margy'daazыnda ajytkan 510 sannы cedip aлырга uluq sorulganь salgaş, xarыn ol sannы aзыp kyvssedip aлырга kыzaalyрar. KXX aratkor organizakcsъ TYGER.

Teere sumularga cediner!

Pil-xem kozuunnu pygy-le cagylgalyрnн corup turarн canгыs Erbek sumuzu cokka 35 cылдн 12 ajнн 20 xуnynde тыннер көөрге мандык тур:

Cagylgany adь	Şynarн ap көөрге:			Şuptuzu
	cылда	6 ajda	3 ajda	
1. „Şyn“	157	133	55	345
2. „Revane şyn“	65	82	31	178
3. „Byleten“	53	8	—	61
4. „Xostuq arat“	25	—	—	25
Kattyşkaş	300	223	86	609

Ystynde sannarн en teere kyvssedip turar sumular polza, Sesserliq-pile Taspy polur tur. Söelgy yjede Öek-pile Tarlaq sumuzu cagylgazy paza kabaartyp turarlar. En kuduruunda Pajankol sumuzu corup turar, olarnыn pygy cagylgazy cyk-le 35, po cyny ajttyp tur teer polza, ol sumuda nam organizazы kalbak massalyq aзылн koşkak corudup turanda tur. Pir eves nam kezigynneri kizi pyry kuruq cok cagylgany cagyp algaş, ында arattarnы kajgyrgan polza, emge xajaa cok cagylgalyq turarlar ijik. Paza ol ыşkaş Erbek smuzunн cagylgazyndн medeei 4 udaa keläeen, ol cyny ajttyp tur teerge,

cagylgazy cer albayн turarы-pile amdыga cedir ozaldadyp turarы ol tur. Pir eves хөj cagylga cagyp алган polza, şyn-man-pile medeezin pergen turarlar ijik.

Ol kuduruunda corup turar cerler polgaş öske-taa cerler solun pırlalgany aзылн yrgylyer corudup turgaş, pırlalgany margyldaazыnda ajytkan тынны janvar ajнн iştinde 100% kyvssedip алган turarы-pile kady, cangыs-la pygy kozuunnu kырга sannы cedip алган turar cybe eves, xarыn sumu sumular pıttarыnn kыгда sannы cedip алган turar uzurluq.

PXK nam komitedinн targazy AMBRTAA.

Sula corup tur

Cöen-xem cık kozuunnu Teve-xaja sumuzunн arattarыnn 36 cылga ukтуj cagyp алган solunnarы: „Şyn“ solun—38, „Revane şyn“—5, „Byleten“—13, şuptu 56. Po sandan ap көөрге, tus sumuda solun cagylgazy koncuq sula corup turar tur. Moon songaar хөjny cagыza coguур.

Sumu targazy PALDAN.

Aş poryny ыncaar kыraalyрar

Pli-xem kozuunnu Sesserliq sumuzunн arattarы maldыn xoralыq tajыны poryny eves evesti ölyryp turar. Pory ölyrgen-nerni todargajlaarga: Sandil 3-ty ölyrgen, Ajyр-cap, Calbaa, Arakcaa, Cinmit-torzu, Agar-ool suqlar pıree-pıreeni ölyrgen, eş Cancыn 2-ni ölyrgen, kattyşkaş 10 poop tur.

Öske arattar paza kizi kuruq cok pıree-pıreeni ölyrgen polza, oon oran-cok хөj pory uşkan turar-ijik. 36 cылда eq paazyн sana kuruq cok poryden ölyryp көreeliner.

Kozuun sekreteri Semis-ool.

Tees-xem kozuunnu Paj-xel sumuzunн 3 tugaar arvanьnda eş Lajдыp, 35 cылдн 11 ajda pir pory ölyrgen, 12 ajda paza pıreeni ölyrdy.

Öske eşter, po eş Lajдыpн pory ölyrer argazyга өөrenze coguур.

T. Pegzi.

Tees-xem kozuunnu Cыrgalandь sumuzu 10 tugaar arvanьnn xamaattыş Cыbak-ool teerzi, 35 cылдн 11-12 ajlarda arzagar tiştij eş poryny 2-ni kakpa-pile kыstыp ölyrdy. Aşşak Cыbaktын cugaazy „am-taa kaaştы kakpalap ölyrer-men“ tep olur.

Po uşkaş pory-pile temisseldi cer-le koşkatpaalyрar.

TIBIL.

br, şylyk piziirlerge ығындырык

br polgaş şylyk piziirlerge redaksьdan sagьndыr-ary polza

Am yjede pizip keep turar br, şylykterni tapkыp, arengeji, koncuq uzunu, xolumak pudulgaşы хөj po-op turar. bncangas redaksь ceri onu polaaзыradyp aalydaary koncuq perge poop turar.

Moon songaar tapkыp, arengej, tendii uzun cybe pizilirin sokaşsa coguур. Oon ыnaj, koncuq xolustur pizilir ooruktu sokaşsa coguур. Cyl tize, aзыl-agьj, kultur, sadьq, xojlu tyrym, paza erginiñ feodal-teokrat idegetterniñ tugajыnda polgaş oon-taa öske tus tus ajttыrlyqlarga xolbagdaştyr br, şylyk pizirde, tus tus onza ыlap pizilze coguур. Cizeeleerge, feodal-teokrat idegetterniñ tugajыnn, aзыl-agьj, kultur, sadьq polgaş oon-taa öskelerniñ tugajыnn xolustur—хөj paktap pizip algaş ыrlaar polza, utka şynarlyq-taa eves, uzu-paazy-taa pildinmes, Irik-saryk xojtpak ыşkaş, хөj xozun kurgaq material appaar tur. Oon ornunga, oagьs mal kыp aзыrарыnn tugajыnda 5-6 kezek şynarlyq br pizip kaar polza, ol koncuq aзыktyq polur.

Moon songaar ergim aratkorlar, utka-şynarlyq, coldak kыka, tus tus ajttыrlyqlarga onza xolbagdaşkan br, şylykterni өөrenip pizip turar polza coguур.

REDAKSь.

Okteccilerniñ caa ырызъ

Xaragannyq Şagaan-aryq Xardan castan ajas-la tur.

Kajgamcsьktyq oktecciler Xaak pile carзyp tur-pis.

Elezinniq Eer-le xasak

Ölden castan ajas-la tur.

Erestiq-le oktecciler

Rev.-carз салыp tur-pis.

Oranьыs kamgalaarda

Oktecciler pelen tur-pis.

Oorlap-la keer tajыnnarн

Ojttur şavar pelen-ne-pis.

Kajgamcsьktyq oktecciler

Kazan taa-la pelen-ne-pis.

Xaldap-la keer tajыnnarga

Kadyq xarыp peer-le pis.

Malьыstыn caş-la telyn

Mandьdarн kыzp tur-pis.

Pastyp xaldaar tajыnn kelze,

Partizannar pelen-ne-pis.

Xojubus ciir kokkajlarnы

Kogun yzyp kaar-la pis.

Xoor-la connuq xoj-la malь

Kodanьga tajыnn turzun!

Aadьыs ciir adьq-poryny

Aglap turgas ölyrer-pis.

Arat connuq aat-la syryy

Amьr tajыnn turar polzun!

Cogaatkan kizi UXK OKTE

teleezi Camьjan.

Redaksьdan: Okteccilerniñ ырызъ

tep, eş Camьjanнн

pizeen cogaaly polza, po yleniñ anь

şjak uran-cogaalьga koncuq taarь

зыp xolbagdaşkan, utka şynarlyq,

sozy caraş jozuluoq-la cogaal tep

cybe po tur.

Moon tyryz хөjiri-pile, öske co-

gaalь eş-öerler br-şylyk-taa ijik-

pe öske-taa ceccen sesteriñ pizirde

sozy tapkыp eves, utka şynarlyq

poldurup, eş Camьjanнн ylegerin

ылыз cugula.

Tozu kozuununda solun cagylgazy

Tozu kozuununda 36 cылдн solunнн cagylgazy 35 cылдн 12 ajнн 25-tin xыnyge cedir mьncar cagьdp ap turar:

„Şyn“ solun—173, „Revane şyn“—141, „Byleten“—68, SSRE-nin solunnarы—13, TARDa sovety xamaattыlarynn „Purungaar“ tep solunu—53, SSRE-niñ cyyl pyry zurnaldarы (setkyylder-i)—47, şuptu kattyşkaş—495.

1936 cылда kizi pyry solunnuq turzun teen lozunnu parьm-

dalaş, moon songaar cyny kыlyрl tize, sumular arazыnda margyldaadan salыp algaş, ol margyldaany kyvssedip tees, aal-öregelerge cedir surtaal aзылн salza coguур. Sumu cagylgazy, nam, revane yyrleri ындыk aзыldь erestil-pile corutsa, solun cagylgazy moon songaar moon-taa көnydep cer-le polur.

Tozuda revane kozkomunн

targazy Cyldym.

TAR-da pygy pošta aзыldakcsьlarьga

Pošta aзылн segideeli

Xarыzaa ergeleer cerden camdyk pošta salьыrlarн хынар көөрге, mьndыk cetpes cyyder par: poştacsьlarnыn хөj kezii polza, podunga onaaşkan xyleelgezin kyvssetpes, sumular polgaş көdee xoorajlar-ce poştanь koncuq xarыssaalga cogu-pile taradyp cedirip twar.

Poştacsьlar coruur xыnnernin planь ederveş, paşka kezek pelyk cerler-ce parvas, poştanь sumu ergeleer cerge tuzaap peer turu-ce, xarыn amь-xuu ulustarga xol yzyu kandyq-taa parьmdaa cokka tuzaap perip turar cyyder par.

Xamaattы poştacsьlarnыn xyleelgezi polza, cagaa, solun cyyderni tus tus ulustun pazыn narьga cedirer xyleelgelioq turgan, am xarыn olar polza, xamaattыlar komitetteringe, kызыl-pulunnar, paza xuunnn ulustarьga xol yzyu cokka tuzaap perip turar appargannar.

Poştacsьlarnыn хөj kezii sadар marka, cagaa хавь ap corvas cyyder par, oon agьda, solun cagylgazy aлыр polgaş cagylыq cagaa xyleep aлыр kvitanьзы pezin cok, arattarнн orituzunga solun, cagaa tugajыnda kandyq-taa aзыl corutpaan.

Kozuun poştazыnn ergelekclerinden poştacsьlarnыn aзылн ekki хынар көрөp, olarga poltuq udurtulga perip turganь cok, pošta ergelekcleriniñ хөj kezii

polza, poştacsьlarnы sadьp coruur marka, cagaa хавь, solun pizidilgezin kvitanьзы хire cyyder-pile хандьыp perip turganь cok.

Sumular-ce polgaş көdee xoorajlar-ce poştanь corudarda, kandyq-taa temdeglel cokka corudup turar, pir eves pizip temdeglep turar polza, ol poştacsьlar tedir kelgende olarnыn aзылн хынар көрөp turvas polur. Poştacsьlarnыn хөj kezinde poştanь coruur xыnnernin planь cok turar, olar ol aзылн kancaar kyvssedip turarн козуun poştazыnn ergelekclerinden хынар көрөp turar mьrнaj cok, poştacsьlar cykle pottarы kelirge, poştanь am corudup turar cyyder par, козуun poştazыnn ergelekclerinden poştacsьlarnыn orituzunga kandyq-taa tanьдыlga aзылн corutpas, olarnы solun cagьdar aзыlga kiliştirip aзыlгавas.

Solunnu cagьkcsьlarga tyrgen cedirip perip turar tugajыnda kemceq ap aзыl corutkanь cok, so un cagьkcsьlarynn adrezin pizirde ulustun adьnn pildinmes kыldыp pizip kaar, oon solun uk eezinge cetpejin pudulup turar cyyder par, poştacsьlarnы tьp aлырda koncuq idepejliqlerden ileredip turgas tьp albas, kьm-na kizi poştacsь poopaзыldaajн tep keerge, хынаважн kiliрip ap turar coruktar хөj, poştacsьlar, козуun poştazыndan cөpşeerel

cokka, podunnn kыlp turgan aзылн, pir öske kizi-pile pottarыnn turazы-pile ornazыp aar cyyder par, ol tugajыnda pošta ergelekclerinden kemceq ap turvas.

Po ystynde ajytkan cyyderin cыldagaany-pile poştanь coguур cedirer teen celeringe cediräes ijik-pe, arada orukka cidirip kaar coruktar хөj көstyp turar tur, хөjle solunnarнн cedirbejin oruk arada cidirip turar. Po cetpesterin cыldagaany-pile arat connun negeldezi ulgadyp, poştacsьlarnыn polgaş şuptu xarыzaanьn pagaj aзыldarн temdeglep turar tur.

Po ystynde ajytkan cetpes cyyderni temdegleerge polza, cykle poştanь aзылн corudarьga şaptыk poop turgan eves, xarыn kыrynenni şuptu alban cerleriniñ polgaş kыrganazastarnыn aзылыга koncuq saat uzuraştyрp turgan, arat massanь kulturun көdyreringe saat uzuraştyрp turgan.

Şuptu pošta ergelekclerini polgaş хамьk poştacsьlarnы kыjыp arы polza, kudukku xarыzaanьn aзылыгь uzur-tuzazыnn pilip, oon aзыl xereen corudarьnn тоovas coruktarnь cok kыlp, ol-ce uluq podal kыzyn салыp turgas, kыska xuussa iştinde xarыzaanьn kudukku salьыrlarы, podunnn aзылн segidip, cedilgelioq aзылн cedip aлыр uzurluq. Poştacsьlar polza, podunnn козуunnu харыzaa kildizinge paaşatkan turar uzurluq tur.

Kozuunnarda pošta ergelekcleriniñ şuptuzunga taqзыр polza,

am par turar poştacsьlarnыn aзылн хынар көөrynge am toraan egelep kriptep polgaş moon songaar poştacsьlarnы kiliрp aлырda, cyk le козуun ergeleer cer tomujlap coruktanь jozugaar olarnыn cөpşeerenti-pile kiliрp aлыр tur.

Poştacsьlarnыn coruur xыnnernin kadyq planьn turguzar polgaş sumular-ce poştanь, podunnn xyleelgezi jozugaar cedirip kyvssedip turarн todargajы-pile хынар көрөp turar polza coguур.

Solun cagьkcsьlarynn adrezin solunga pizirde koncuq ekki pildingiri-pile todargaj pizir polgaş solun pırlalga, öske korespondensilerni sumular-ce polgaş көdee xoorajlar-ce corudarda jap-la tepterge temdegleer uzurluq.

Poştanь corudar teen cerlerin-ce öj şaanda ijik-pe şyn cөy-pile cedirip turarн хынар көрөp turar, xamaattы poştacsьlarnыn xyleelgezi polza, şuptu solun cagaa cyilderni ulustun pazыnnarьga cugaa cokka cedirip turar cykteeşkilliq, ol tugajыnda, onu kancaar kyvssedip turarн pošta ergelekclerinden xыnnyn-ne хынар turar xerek.

Poştacsьlar polza, kolunda solun pizidilgezin kvitanьзы, cagaa хавь, poştanь markazы ap алган sadьp coruur xyleelgelioq.

Poştacsьlar podunnn xyleelgezin cыldagaan cok cerge kara özegeer kyvssetpes polza, anaa cagьrga talazы-pile kemceq ap turar polgaş pir eves ындыk coruktar yner polza, xarыzaa ergeleer

cerge temdeglep pildirip turar tur.

Sumularнн polgaş көdee xoorajlarnыn poştacsьlaryга sagьndыrарь polza, podunga onaaşkan xyleelgezin şyn sektili-pile kyvssedip, poştanь ajytkan öj şagьndan ozaldajpajнn cedirip peer teleede, şuptu solun, cagaa, oon-taa öske cyilderni cyk-le ol ceringe cedirip peer polgaş öske kandyq-taa xuunnn ulustarьga tuzaap peer coruktarnь poldurvas.

Poştanь ap corudar sannьda-la podunga cagaa хавь, poştanь markazы, kvitanь ap coruur polgaş solun cagylgazyndн aзылн onza көрөp, solun cagьkcsьlaryн хөj-pile tьrttyр aлырнн aзылн corudar, sumu ergeleer cerden ыnaj solun, cagaany ced-er celeringe öj şaanda cedirip turar-pe,—onu хынар көрөp coruur polza coguур.

Şuptu pošta ergelekclerine polgaş poştacsьlaga sagьndыrgan cyilderni moon songaar murnukku ыşkaş podunga onaaşkan xyleelgezin kyvssetpes, kudukku xarыzaanьn aзылн ekkizidip corudarьnn тоovas coruktar yner polza, pıruuluqlarnы kadyq хөmceq көrgыzer polgaş şyygee silcideringe ceder.

Po cagaa cederge pošta ergelekcleri pottarыnn козуununda poştacsьlar-pile kady өөrenip tanьar polgaş oon kyvsseldezin pošta-pile xarыzaa ergeleer cerce cedirtsin.

Xarыzaa ergeleer cernin surgakcsь JASIN.

Uluq-xemde ekki azyldyq xereezenner

Uluq-xem kozuununuň pygy xereezenneriniň saný 34 cýlda 4682 turgan polza, 35 cýlda 5.222 polgan. Po xereezenneriniň arazyndan malýn östýrgen ýlegerliq xereezennerni kergyzerge:

Sumuzu	Adý	Mal özyldyzi		Öskeni
		34 c.	35 c.	
1. Şagaan-arýq	Parýnmaa . . .	134	182	48
2. Temir-suq	Manmaa . . .	80	120	40
3. Şagaan-arýq	Parbuj . . .	70	98	28
4. Şagaan-arýq	Moortaj . . .	47	54	7
5. Caatly . . .	Tas . . .	50	71	21
6. Kara-tal . .	Majraa . . .	22	40	18
7. Kyzyl-taq . .	Mumaldaj . . .	55	71	16
8. Caa-xel . .	Sendik . . .	25	34	9
9. Iji-tal . . .	Kyzylbaj . . .	28	33	5
10. Caatly . .	Kirbikkej . . .	46	59	23

Po ystynde malýn östýrgen idepkejlýq xereezenner moon songaar moon-taa arttyk malýn östýrer polgaş pottarynyň ekki ýlegerin öske eş-öýnyge ajtýp peeri cugula tur.

Xereezenneriniň pizik pilir pilvezin kergyzerge polza: 34 cýlda 1449 kizi pilir, 3233 kizi piläes turganyndan 35 cýlda piliri 1845, pilbezi 3334 polgan.

Xej cyyl kezigynde polgaş xej nilittiniň azylynda kiriskenner polza, nam kezigyny 329, revane kezigyny 478, koop kezigyny 1494, OKTE kezigynneri 688, RTO kezigynneri 28, profes kezigynneri 17, nam azylynda 22, revane azylynda 14, cagak-cagyrgada 14, emcide 4, şuptu 54 xereezenner uluq, picce azylyda kirzip turar. Am pottarynyň pygy-le erttem tepşilgezin sajyradaryp-pile cer-cerde carydaryşkyň polgymy turguskan, ynda po cýlyň 685 kizi öörenip turar. Olarnyň iştinden solun cagaan ulu 125.

Po sandan ap kerge, tus kozuunda xereezenneriniň azy-agýjy, erttem kulturu eleen cedilşkinniq poop turar. Ol polza, pircede, pottarynyň idepkej kicceeli, iji, kozuun, sumuda nam, revane polgaş cagak-cagyrganyn organizastarynyň iziq paştalgaşy-pile mýndýq cedilşkinniq poop turar.

UXK xereezenner tassýnyň targazy CURUKPAN.

Ol yurnyň malý özyr turar

Tozu kozuununuň Uluq-taq sumuzunda namnyň 4 tugaar yurnyň kezigynneriniň 33-34-35 cýlarda malýnyň özyr turganyň kerge:

Maldar	adý	33 c.	34 c.	35 c.
1. Nek		29	62	54
2. Cylgy		78	94	110
3. Ivi		682	778	930

Po sandan kerge, iwi-pile cýlgy maldyň paşy aa cok özyr turar. ARN yury, nam, cazyktyň mal östýrer tugajynda salýp turar sorulgalaryň podunyn kezigynneinge tanyştyrýp, mal azylyň cugulalap turary todargaj tur.

bnýq polza-taa, camdyk nam kezigynnerinde malýn xajgaarabas ulustar paza par, cyl tize, iji cangys aadýn cerge salýptargy, kıştadyr kara olen cip, toi şyrt şaptylap kıştaar. Am kyzyr erler tajgaga cary munup algaş xap kıştaş, cazyň cer kararapergende tudup munar teş pa-

arga, koncuq arýp paksyran por cybe tur.

Moon songaar nam kezigynneri maldyň odar-pelclirni koncuq taaryştyrar, pory polgaş xajyrakkan-pile ekki temisseşe coguur.

Tiin azyly

Myn yurnyň kezigynnerinden 35 cýldyň 4 tugaar kwartalnda 8.908 tiin ölyrgen. Oon ýnaj camdyk nam kezigynneri tiin azylynga uluq oraldaşylyp turar.

Xereezen picce uruqlardan peer tiinneer azylyga idepkejlýq kirzip turar. Cyl teerge, 2 tugaar arwannyň iştinde 14 xarbyq Kyzenek tep uruq 126 tiin ölyrgen, paza 14 xarbyq Tolgajban tep uruq 65 tiin ölyrgen.

Pistin kozkooptan po iji uruqny şannaar. Öske xereezenner Kyzenek, Tolgajban olar ýkaş an-tiin azylynga ekki kirisşe coguur. Puccukka.

Parýn-xemcikte sumu şygylyneriniň azyly

Parýn-xemcik kozuununuň 13 sumuzunuň cagyrga cerleriniň canynda turguskan sumu şygylyneriniň 35 cýldyň 1 ajnyň 1-den 10 ajnyň 1-ge cedir kyysssetken xereeniň sanýn todargajlaarga: Pygy kirgen eryu xere 45, oon iştinden kyysssetkeni 38, pygy kirgen irgin xere 405, oon iştinden kyysssetkeni 218, revoluscu xoojlu tyrymnyň talazy-pile sumularga xural kылgany 62.

Moon kerge, sumu şygylyeri cazyktyň revoluscu xoojlu tyrymnyň rýşyq kamgalap, arat tymennin azy-agýj amýdralyň kamgalarynga olarnyň negelde-xomudalyň xandýr turar tur.

Oon iştinde cetpes cyylder koncuq xej. Cyl teerge, cazyktyň revoluscu xoojlu tyrymnyň camdyk sumu şygylyneriniň şit-keceleri xyn pyty corudar azylynga xolbaştyr corudaryň ekki öörenmes tur. Moon songaar xyn pyty corudar azylynga xolbaştyr taaryştyr corudary cugula.

Camdyk arattar sumu, arwannyň paştaar cerlerin xyndylebes, ol po teer, azy cybe cugaalaarga, toowas polur. bnýq corukpile temissezip, tanylyga azylyň corudary sula. Oon ýnaj oorlaar, samcýgdaar, ulus etteer coruktaryň oj şaanda ileridip kemceq ap turary sula. bnýq coruktaryň tyrgen kyysssedip turar polza, arat tymennin azy-agýjynga koncuq tuzalyq polurun sumu şygylyeri utpas uzurluq.

Maldyň kazaax-xoraazyň, sligen, sawanny oorlaar ijik-pe odar coraan mal tudup munar tenek coruktary kemceq ap turary sula. Arattaryň negelde-xomudaldary tyrgen xarbylap kyysssetpes coruktar xej.

Camdyk sumu targalary şygy azylyň sonuurgabas tur. Cizee: Kyzyl-tajga, Xendelen, Şekpeer, Şuj, Xel, Kerp-sök—po sumularnyň şygylyeri sula azylydaan, arattaryň ortuzunga tajlybyr azylyň corudup, xural-taa kылbaan.

Eleges sumu- zu cutka tavarzyr şincilloq

Tandy kozuununuň Eleges sumuzunda cut polur şinci kirgen tugajynda 35 cýldyň 12 ajnyň 23-24 xynnerinde tus sumunuň iderpejliqleri-pile kattyşyp cebilel xural kылgaş, aqaa arat connun kыkşy azylynyň pajdalyň cugaal-aşkan.

Myn sumunuň Ongaza, Ereen ýncaldy xar kылn tyşkeş tozanyň pergen, oon xaraazy-pile mal tujuu tastap turar, anaj, xuragan xire ытым pagaj maldar iji-cangýstap cudap ölyp turar. Cer-le ol kavyda niltti maldyň kys-tengeli paksyrap turar tur.

Oon angýda janzy-pyry mal aaryqlary telgerep turar cyylder par: cizee cazaalaar, kodurlaar, askaktaar, maagýlaar, xolu ýkaş ölyr—mýndýq aaryqlar paza par cer tur.

Monu parýmdalaaş ap corutkan kemceqler polza: tus sumuda cut-pile temissezir 5 kizilýq komis turguskan. Aaryp turar maldy cerler-ce mal emcizi corutkan. Mýncangas, maldyň şyrak-taryň odarlyq cerler-ce odarladyr polgaş cizik maldaryň sigennedir ijik-pe, oon-taa öske cutka udur temissel corudaryň ešter Sandý, Uzar-maadyr olar paştaaş 5 komis taqdylyp algan.

Tandyda nam kozkomunun targazy Tavaa-cap.

„2 kattap xondur xynzedir kazaal- aan“...

Uluq-xem kozuununuň Şagaan-arýq sumuzu nam kezigyny eş Sarýq-ool, po kызын kazaalap kaan nekterin uttupkaş 2 kattap xondur xynzedir kazaalaan tur. Cer-le ol cyu tep podal cybe-ijik, azyq sooktun yjezinde, akxarnyň kырыnga sidik-myjaan tozannadyr kazaalap algaş, kyzyr er tyşte cok eqler kezip, neenli kazaazyňny ezil-pile ertte kылаştap turgan tur-ijin. Kady eqler išti cugaalaarga, ok-kedek teş azytkan.

Ylegerliq nam kezigyny kizi erttip, mal azaarynga cor cyrek cok kizi poor? Pir ewes mal azylynga ekki sagýs salýp turgan polza, kazaalap kaan malýn uttur xamaan-cok, xarýn tyzer-taa cýdar-la ýnaan. Moon songaar coguur ölynde azydyr, odar-pelclirni taaryştyr syryp turza coguur. Pora-kuşkaş.

Pora-kuşkaş.

Likpuntuвustun öörenip ertkeni

Pil-xem kozuununuň Pajan-kol sumuzunda pil aj xussalyq likpuntu surguuldarýnyň öörengeni kergyzerge:

Pygy surguuldun saný 30, oon iştinden koncuq ekki öörengeni kizi 6, anaa ekki kizi 12, orttu-mak kizi 12, adak cok.

Po surguuldun 1 aj iştinde öörengeni eleen cedilşkinniq tur. Po ešter öörengeni erttemin ulamna ulgattýrýp, arat conga ajtýp peeri cugula tur.

Likpuntu paşkyz Ossur.

Sagly sumuzunuň targazy eş Elbek, revoluscu xoojlu tyrymny tajlybyrlyp 52 kattap xural kылgan. Öske ešter eş Elbek ýkaş azylydaar cugula.

Eeldek xarýssalgalýq, paza tajlybyr azylyň en cugulalap azylydaar polza am azy ekki polur.

PXK 1 tug. şygyzyrynnyň şitke-kizil Ongaj-ool.

Solunga xarbylar

Pil-xem kozuununuň Pajan-kol sumuzunuň 12 tugaar arwannyň xamaatlyly Silrin-xuorak podunyn kadajyn ettep turgan tep, № 60 (463).

„Şyn“ solunda aratkor „Kara-xemni“ pizeeni şyn polgan.

Ol xerek tugajynda myn Silrin-xuorakty 15 akşaga şitkeş, moon songaar ýndýq cybe kылbaşy-pile surgap kaqdybys.

Kozuun pajssakcýz Semis-ool.

Aratkor „Ceccek“ slerniň № 59.

„Şyn“ solunnuň 4 tugaar arwanda: „Pak-kыстын ulus etteer-taa tendep paardý-aa“ tep, pizeen cylyny is-tep xýnap keligre şyn polgan.

Pil-xem kozuununuň Öek sumuzunuň 4 tugaar arwannyň targazy arat Pak-kысты po coruunyn tugajynda 15 akşaga şitpi-şaan, surgas salgan.

Pil-xem kozuununuň pajssakcýz Semis-ool.

Ertken 35 cýldyň 10 ajnyň 5 xynynde yngen № 75 (478). „Şyn“ solunnuň 4 tugaar arwanda aratkor „Xaar-ýlgany“ „ol yurnyň uluzun otturza coguur“ tep atlyq pizeen cylyny xýnap kergeş xarbylaarym polza:

Parýn-xemcik kozuununuň Xel sumuzunda namnyň 11 tugaar yurnyň udumzaraan cýl cedip tur“ teeni şyn ewes tur, myn yur 10 ajga cedir 9 kattap xural kылgan. Araga-taryz izip calcýk-puzuk kылr kezigynneringe kemceq kergyspes teeni araj xely ertte pergen tur, cyl tize, 9 aj yjezinde pir xuralga kezigynneriniň saglyga-corumunuň tugajyn cugaalaşkaş, caryn aragalaaş picce calcýk şungaan kылp turgan 2 kezigyngi nam talazy-pile pir uday surgal pergen.

Aratkor „Xaarýga“ sen, aratkornu tyrymyngi taaryşpas mege cybeni pizeeniň conga pagaj tur. Aratkor kizi jaap-la lap pýşkan şyn materialdy pizir polgaj, moon songaar podanyr ker.

Sumuda aratkor organizakcýz Tilgizek.

Aratkorlar cagaalarýnyň izi-pile

№ 69 (472). „Şyn“ solunda aratkor „Tanýp-pilrniň“ pizeen cylyngi ge xarbylaary polza:

Tees-xem kozuununuň Cыrgalandy sumuzu Algyrak aşak, oglu Tosuu suqlar cýldynda arat connun ödek-kыstaa, odar-pelclir, taraa, sigenli caza pastyryp amdaazaan“ tep, aratkor „Tanýp-pilr“ seen pizeen cylyny xýnap kerge, mege poldu.

Cyl teerge, 34 cýlda Uluq-xelcyk, Picce-xelcyk tep cerlerge olurup algaş, ödek-kыstaa, taraa, sigen, odar-pelclir yredip turgan teeni kыngys mege tur.

35 cýlda (cinge-coogaga xongaş, arat connun sligen, taraaşyn mal-maganýga kыj-xamaan cok caza pastyryp turgan ceri cok tur. Ol tugajynda, meen ýnc taraa, sigenim pastyryp cidirtip kaqdy tep sumu ceringe pildirişkin kылgen kizi-taa cok tur.

Aratkor „Tanýp-pilr“, moon songaar solun parlagaa cybe pizirinde, arat connun at-aldaryn paksyradýr, ýndýq mege cybe pizilejin, koncuq şyn cybeden pizip, aratkor tep aldarlyq adýny ekki sagýbzya coguur. Kozuun targazy TAAKPAN.

№ 92 (495). „Şyn“ solunda, Pil-xem kozuunu Öek sumuzunuň sekereteri Sarýq-ool, tus sumuzunuň cize pyrytkelin kылыр-pile kozuun ergeler cerden xyleenip algaş, ol azylyň cetpes puruu kылgan tep Sarýq-ool dun xarbylap turary erengejinde şyn tur, ýndýq polza-taa, Pylcynej-pile Sarýq-ool iji uk cize pyrytkeldi kылp turgas aldar arazynga aragalap şaap turgany şyn. Ol tugajynda eleen xoj mal adýp kaqgany cyk-le Sarýq-oolga xamaary cybe ewes, şynnda eş Pylcynejniň coraan ceriden tudaan şyn tur, ýndýq teleede, Pylcynej-pile Mөңge iji xamaarlar uzurunda olarga xarýssalga kergyzerin captap turar. Kozuun targazy Sundaj.

T Ы Н N A D Ы Q

Cazyktyň „Byleten“ tep tepteriniň cagylygazy camdyk cerlerde 3 ajnyň cagaan turar, cizee: CXK Solcur sumuzu 3 aj xussalyq 5 „Byleten“ cagyryp-pis teen tur. „Byleten“ cagyrygynda 3 ajny cer-le cok, cyk-le cýlda polza, 3 akşy, 6 ajda 1 akşy 80 kerp, oon kudu cылga cok.

Moon songaar ol 3 ajny cagylygalyrny şunt 6 ajny kылдыр şilciderin kozuunnarda pošta ergelekclerine sagandyrýp tur.

Redaksýdan.

Pistin xarbyly

Eş Nogaan-ool-pile Kenden-ool—iji-tal sumuzunuň azyly ertken cýldan cygeer tep pizeenlerde todargaj cizek cok tur.

Taspoda kirip ööreni şkolanyň ergelekci eş Torzu—seen pizeen cyben mumukku solunda yngen telegramny iştinden uluq ылgalbas tur.

Pil-xemniň E e r e k sumuzunda „Pory“—Kырмаa kadajyn malýn azaalga xajgaaraly pagaj polgaş cersana kылаştap coruun sumu cagyrygazyga segle.

CXK-ga coraan Sancat paza sumu targazy Paldan—Tewe-xaja sumuzunuň arat connun malýn kazaazy ekki tep pizeenler erengej polgaş ynmidi.

Şeriqde nam yurnyň targazy Tarzaa—caa akşy tugajynda xural polgany pizeeniň xoj-taa, erengej-taa polgaş ynmidi.

UXK Tezys-ool—Tas-taq sumuzunda xar uluq cagagany pizeeni erengej tur. Ol sumunuň arat conu cut-pile kandyk temissel corudar tep tur, cut-pile temisselge kandyk cybe

şaptyk poop tur—ol tugajynda kandyq sanal pergen sen, onu pizil.

CXK Mandan-xorluu—Cadaana xoorajda sestra surguuldarýnyň erttemge ööreni polgymy azylynda teeni anaa-la pir cугaa poldu.

UXK Tadar-ool, Temyr—Şagaan-arşyda ylegerliq okteciler tugajyn pizeenler erengej tur. Olarny todargaj kergyzyr turar ylegerin piziner.

Pil-xem kozuununda pajssakcýz Semis-ool—Sesserliq sumuzunuň arat connun azy-agýlynyň amgy pajdalyň pizeeniň tapkyr poldu.

CXK eş Koncuq—Xelcykyqde 21 tugaar nam yurnyň kezigynneriniň malýn özyldizin pizeeninde, eşky 34 cýlda 959 turgas, am 47 paş nemşken teş, 35 cýlda kattyştyr pizeeni 153 appargan tur. Ol özyr turgany kancap kudulaj pergent ol?

Revanecl Ajzy-pile pildinmes-atlyq aratkor—38 cyyl ызыгазыnny uran cogaaldy selkylyngi yndyryr-pile, Kulmin canynda cogaal komitedcin-ce şilcittibis.

CXK M. Tarzaj—parlag tugajynda pizeen ыры tapkyr poldu.

Xarýssalgalýq redaktor Lyndyp.

Carlal

Kызыl-xoorajda picce uruqlar azyraar Jaslan 35 cýldyň 12 ajnyň 11 xynynden myn ajny tendyr tyr xaqgan poldur.

Am 36 cýldyň 1 ajnyň 1-den egelep azytkan.

Manaa uruun salýr ulustar murnundan turgan uruqlaryn polgaş am caa uruqlaryn salýr ulustar coguur xelezinin alykan cizee-pile aj pyryde telees, uruqlaryn ekkep azyradaryn carladbys. Jaslaga ekkeer uruqlaryn emcige şincitkeş, şynzylgalýq ekkeer. Uruqlaryn 1 ajny 10-ga cedir xyleep alýr, oon soonda albas. Uk jasla ertte-ngin 8 şaktan kezeekkinin 8 şakka cedir turar. Ajda xelezini tьva uruqlaryn 20 akşy, xamaatly uruqlaryn 22 akşy.

Jaslan ың ergeleer cери.

ARN-nýn pir tugaar salgakcýzý—Anyjaktarnýn Revolustuoý Ebileliniñ kezigynneri

ARN TK 4 tugaar plenumunyn ajttýbşkynyn kyyssediiliñer!

ARN TK 4 tugaar plenumu polgaş Anyjak-tarnýn Revolustuoý Ebileli

(ARE TK targazý eş Xavak-captn cyuly)

ARN TK-nýn 4 tugaar plenumu Anyjaktarnýn revolustuoý ebileliniñ azýlnýn tugajynda, iletkeldi tñnar algaş, ARE (Anyjak arnyn revolustuoý ebileliniñ) azýln tynrер tenziler kergeş, moon songaar corudar azýlnýn tugajynda todargaj ajttýbşkyn toктаалын 1936 cýldyn 1 ajnyn 5-te padýlar yndyrdy.

Namdan ARE-niñ azýlnýn tugajynda tuskaj iletkeelin tñnar algýş, tod rgaj ajttýbşkynyn pergeni polza, ARE-niñ tægyzyn ge xolbaar polgaş ARE kezigyn pyryzy namnyn ajttýbşkyn-narýn erestiq kyyssedirinñ teleezinde ulam na idepkejllyq temis-sezirin ajttýp turar.

TK 4 tugaar plenumu polza, ARE-den nasional revoluzun xeree teeş 10 cýlda temis-sezir kelgen temisselinin cedilşkinnerin temdegleeş, paza oon iştinde 1932 cýlga cedir ARE-niñ azýlnnda ynyр turgan oskunduруqlarñy edip cazaar tugajynda namnyn pergen ajttýbşkynyn, paza 1933 cýlda polgen ARE TK 2 tugaar plenumunyn toктаалын erestiq kyyssedip turgarñ temdegleeş, ARE polza, ARN nýn şynsý tuzalakcýzý polur adýn şynzýtkan tur tep temdegleen.

ARN TK 4 tugaar plenumu-nga pistin ýnak paaştýncýzý eş TOKANBN şýrр temdegleeni polza: „arattarnyn anyjak øsken uruq-tarñyn revolustuoý pajdal-pile polbaazýradýp, cazar, namnyn eelceqilq sorulgalarnyn kyyssedirin teskindir organizastaar azýldý ARE-ge taqzýp-kaan turpis. Mýndýqnyñ teleezinde arattýn anyjak øskeninñ revolustuoý, politiktiiq ebileli polur, oon kultut massalyq, revolustuoý organizakcýzý polur ARE-ni toovas idegetterge eres xarýbñ peer xerek“ teen polgaj. Namdan ARE-niñ azýlnýn tugajynda po xire todargaj paaştalgazyn perip turgar polgan teleezinde, namdan polgaş Anyjaktarnýn Komunistiq internasionalyndan ARE-niñ murnunga salgan cugula sorulgalarný cajlaş cok kyyssedip şadaar-pis.

bocaarga, 4 tugaar plenumdan pergen ajttýbşkynyn iştinde en-ne kýska xuussaa iştinde kyyssedip alýr, en-ne cugula todargaj cyulder polza:

1. Anyjaktarnýn revolustuoý ebileliniñ organizas turguzuu polgaş massalyq cýrðýbşkynyn azýln am-taa tujulunga cedir kalbak massalyq, arattýn anyjaktarnýn sonuurgalynga cys xuu taarýşkan kýlyr.

2. ARE-niñ terglin sorulgazý polza, arattýn anyk øskenin revolustuoý pajdal pile cýrðýp po-

Еş Xavak-cap

lbaazýradýr polur.

3. Oon parymdalaaş, ARE-niñ xamýk organizastarnýn xyn pyry corudar azýl polza: ARE-niñ massalyq kalbak xuraldaryn toктаamal yrgylycy kýlyр turar, politik cýrðýbşkynyn polgaş pizik yzyktyн paza seriқ eriteminge ørenir pøgymnerni kalbartýp, olarnyn azýln sajzýradýr, xana solunarnyn azýln şynarazýdýp segider. Xaaktaar, cingulaar, carzýr, xyreir, xolput surguulu kýlyр polgaş øsketaa tamýr sajzýradýrnga tuzalyq ojun cyulderin telgeredir. Kulturluq ojun-şuiler, ýr-şoor polgaş øsketaa uran-cogaldyn cyulderin telgeredir. Kázyl-pulunnar iştinde tiriq massalyq sergelenniқ azýldar corudar polgaş oon-taa øskeler.

4. Arattýn anyjaktarnýn orttuzunga ARE-niñ sorulga podalgazyn kalbaa-pile tanýştýrр turgaş, olarný ARE-niñ xyreelenin-ce kalbaa-pile xandýdar. Arattýn englín anyjaktarnýn, oon iştinde anyjak xerezennerin orttuzunga todargaj azýl corudup, olarnyn tuskaj cöwylel xuraldaryn kýlyр, olarnyn kultur polbaazýralyn øyledir tugajynda yrgylycy cugalaştýrр turar.

5. Pizik pilbesti uzutkaarñyn azýln ekki şynarlyq kalbartýp turgaş, 1936 cýlda revane kezigynneriniñ pizik pilbezln uzutkar alýr. Paza pizik pilir ARE-niñ kezigyn pyryzy ijl pizik pilbes kizlni pizikke øoredir.

6. Kandýq-taa pydyrylge, alwan cerlerinde azýldar turar polgaş øoredip turar ARE kezigynneri 1937 cýlga cedir pir texnik eritemge øerenip algan turar uzurluq.

7. Pionernin azýln kancaartaa aa-cok pedyyn, uruqlarga pildingir sonuurgancýq kýlyр, cýl teerge, pizikke øerenir, na-

sionaldyn janzy-pyry kulturluq ojunnarñ, blangýja ýr-şoorга øerenirin telgeredir, uruqlardan curtun xana solununga idepkejllyq kirzirin, solun nomculgazyn organizastardan kadyna, caş maldý azaar azýraar polgaş onu ekki azaar azýraarnga øoredir.

8. ARE polza, ystynde ajýtkan xamýk politik cýrðýbşkynyn, kultur massalyq azýln ekkidit elgeredip turgaş, onu tamcýştýr arattýn anyjak øskenin nam, cazaraklyñ xyreelenin teskindir, xamýk azýl-agýj—politiktin eelceqilq sorulgalarnyn kyyssedirin, oon iştinde curtun mal azýln sajzýradýrnga idepkejllyq kirziştir mobilizastar uzurluq tep plenumdan ajýtkan.

9. Plenumdan 1936 cýldyn cagylyndan egeleeş, ARE-niñ cýrðýbşkyn pøgymnerni tamcýştýr niltil eritemnin pedyyn cyulderinge anyjak arnyn øoredir azýldý egelep corudar tep ajýtkan.

10. ARE-niñ murnunda turup turar cugula sorulgalар polza, oon podunun azýly-kaadýrlarñn peletkeerin koncuq negep turar telcede, 1936 cýldyn cagylynda ARE po gaş pioner azýlynnarñn tyr surguulun turguzar, pioner lagerin koncuq şynarlyq ekki azýldarñn peletkelin ekki kyyssedip polgaş kódee kozuunnar polgaş sumularga ystynde cugaalan azýlynnarñn cöwylel xuraldaryn yrgylycy kýlyр turar.

По pygy cyulderge coguur organizastardan pottuq tuzalamcý kørgyzer tep toктааты.

3-4 xire-le kizi adak poldu

Parýñ-xemcik kozuunu Karaxel sumuzunda likpuntu surguulu 30 kiziliq, ertken 11 ajnyn 5-ten egelep kicceeldeeş, 1 ajnyn 1-de tooskan.

Olarnyn erengej øorengen eritemneriniñ şynarñn ap køerge, 3-4-le xire kizi adakka sanadýp turar. Øskeleri orttumak polgaş ekki øorengen.

Paşký XEREL.

RTO-ce şuptu xandýlyş

Cöen-xemcik kozuunynun Xorum-taq sumuzunda ARN 13 tugaar yryrynyn canýnga, cookta caa RTO yry turguskan.

En paaştaj uk yyr 14 kezigyn elzidip algan. Olarnyn tadýwýrñn xawýrр alba-şarñ, biledin tþpşgyлар pergen, Eş Pegzi paaştaaş 11 kizi 8 akş 30 kopejek tuzalaan.

Moon songaar RTO-nun yryrñden polgaş øske organizastardan RTO-nun azýk tuzazyn arat mas-saga tajýwýrлар turgaş, olarný RTO kezigynynge xöy-pile kiirer polgaş RTO-nun xørengizln ulgaitýrарыга coguur azýldý corudar uzurluq. Karacangýs akşa peerge, xyleep alýr cybe ewes, arattardan øske cuny-taa perze, aartýktawajýn xyleep ap turza coguur.

T. Tarzaa.

Telegramnar

Şagaan-arýoqdan—ARN TK-ga

Uluq-xemde nam kozkomunyn prezidiymynyn xuralynga ARN TK-nýn 4 tugaar plenumunyn şiiptirlerin tanýşkaş, 1.287 kezigynyn murnundan revolustuoý iziq pajarný cedirip tur-pis!

Oon-pile kadý tangýraqlaarýbş polza, ARN TK-nýn 4 tugaar plenumundan azýl-agýj, kultur, politik talazý-pile toort ajttýp pergen xamýk şiiptirlerin xerek kýrýnga erestiq kyyssediringe xamý sorulganý podusaska xyleenip ap tur-pis.

ARN TK telgerezin!

ARN nýn xyndylyq paaştýncýlar Toka, Pajyr, Towariştaj olarnyn ajttýbşkyn telgerezin!

XURAL PREZIDIYMY.

Samagaldajdan

ARN TK-nýn targalarý xyndylyq eşter Toka, Pajyr, Towariştajga, TK-nýn caa poop ertken 4 tugaar plenumunyn şiiptirin Samagaldaj-xoorajnyñ nam, revane kezigynneri pir tugaar tanbýp erttirdiis.

Uk xuraldan tangýraqlaarýbş polza, ARN TK-nýn 4 tugaar plenumunyn ajýtkan şiiptirlerin kyyssediringe, tus kozuunnyn xamýk azýl-agýj adýrlarñ, po kýbştn, ajýldýq agaar soogundan maldý mendi cýl azýrр alýrnga polgaş maldýn xoralýq tajzýn pory-pile temisseldi koşktrap tugajýn şiiptirlep aldybş.

ARN TK-nýn 4 tugaar plenumunyn ajýtkan şiiptiri telgerezin! ARN TK polgaş oon prezidiymy telgerezin!

Xural prezidiymy.

Taspýdan

TAR cazaа, ARN TK, Kultur ministeri polgaş Kázyl-xoorajnyñ sovet xamaattýlarñn komitedingel

Pii-xem kozuunynun Taspýda kirip øerenir şkolanyñ øerenik-cileriniñ ada-ije-pile kattýşkan 1 tugaar cöwylel xuralyn po cýldyn 1 ajnyn 8 xynynde kылgaş, xyndylyq paaştýncýlarýbş eşter Xemcik-ool, Cymrit-tazý, Toka, T. Sedip-ool, Xavak-cap Slerge, paza Kázyl-xoorajnyñ xamaattýlar komitediniñ targazý eş Bryk-oika revolustuoý iziq pajarný cedirip-şaan. Slerlerni xyndylyq prezidiymge songudus.

Mañaa temdegleerisib polza: Kázyl-xoorajnyñ xamaattýlar komitedinden 1935 cýldyn 12 ajda kirip øerenir şkolanyñ azýdýp tuzalaan. Ol tuzalamcýga surguuldun, ada-ijezi polgaş tus curtun pygy arat conu tajanýp algaş, uk şkolabyñ azýln moon songaar sajzýradýp corudarýnga erestiq kirzir polgaş ajmaktyñ kultur revoluzun moon songaar ulamcýdýp corudarýnga paza tus curtta feodalizmniñ tazýln erestiq tura turttarýnga coguur kemceqlerni corudarý-pile kadý, 1936 cýldyn øoredilge programyn 100 o/o kyyssedirin xyleenip tur-pis.

TAR-nýn cazaа polgaş namý telgerezin!

Pistiñ curtun arat conunyn eritem kulturun öry kadyrerlinge sagýş cobaan salgaş şkola azýdýp tuzalaan Kázyldyn xamaattýlar komitediniñ targazý eş Brykof polgaş oon xamaattý conu telgerezin!

Sovet xamaattýlar-pile xa-tunmanyn xamý xarýlaazyn ulam na pýzdaalnar!

TAR-nýn nasional kulturu polgaş øerenikcileriniñ ada-ije-pile kattýşkan cöwylel xuralý telgerezin.

Xural prezidiymy.

Solun cagylgalarý

Parýñ-xemcik kozuunu Xel sumuzunda nam, revane yyrleriniñ taalgazý-pile 1 ajnyn 2-niñ xynynde solun cagydýp, pir xyn azýl corutkaş 30 kizige janzy-pyry cagylgalar cagyttým.

Massa-pile tuduş azýl corudargа cybenin pydyngyryn aajýn tþppas-men. Po ýskaş solun cagylgazyn am-taa kalbartýly.

Sumu targazý TOOKKUR.

Uluq-xem kozuunu Ejllq-xem sumuzunuu solun cagylgazyn 1 ajnyn 1-de tynnep køerge:

Cagylgа adý	Cýl	6 aj	3 aj	Şuptu
„ŞbN“ . . .	21	36	5	62
„Revane şynb“ .	8	47	9	64
„Byleten“ .	17	16	—	33
Kattýşkaş .	46	99	14	159

Tus sumunnun arban pölykterinde solun cagylgazynñ azýln am-taa yrgylycylep corudup turar. Surgakcýlar coraan TABAA.

Kaa-xem kozuunynun pygy sumularnyn solun cagylgazyn 1 ajnyn 8-te tynnep køerge:

Cagylgа adý	Cýl	6 aj	3 aj	Tyny
„ŞbN“ . . .	106	72	11	189
„Revane şynb“ .	51	78	16	145
„Byleten“ .	65	14	—	79
Xostuq arat“ .	131	7	—	138
Kattýşkaş .	353	171	27	551

Solun cagylgazynñ azýln am-taa yrgylycyledip turar-pis.

Tyger.

Parýñ-xemcik kozuunu E. Parlyk sumuzunda solun cagylgazynñ corup turarñn 35 cýldyn 12 ajnyn 25-te tynnep køerge. „ŞbN“ cýlda—7, 6 ajda—9, 3 ajda—4, „Revane şynb“ cýlda—1, 6 ajda—12, 3 ajda—10, „Byleten“ cýlda—9, 6 ajda—5. „Xostuq arat“ solun cýlda—5, 6 ajda—1, şuptuzu—62 cagylgа polgan.

Laa-syryn.

ARN TK PROTOKOLUNDAN

ARN TK canýnda kaadýr kildizln coguur taarzýrñn parymdalaaş, Ministerler cöwylelinin canýnga şilcider tur tep, ARN TK prezidiymynden toктааты.

Moon songaar kaly-taa cerlerden cagaa, pizik, pyrytkel polgaş øske-taa cyulder corudarda ergi turgan ceriniñ adý-pile ewes, po caa turgan ceriniñ adý-pile corudarñn tñnadýr tur.

MIN.CÖB. CANÝNDA KAADÝR KILDIZI.

TAR-nyň 16 tugaar Picce xuralynga, SSRE-niň TAR-da olurar Pyryn ergeliň tölleezi eş V. V. Malkofun pajyry

Eş Cyrmit tazadan, SSRE-niň TAR-da olurar Pyryn ergeliň tölleezi eş V. V. Malkof ses alar tur teerge, pygy olurgannar turup kelgeş, koncuq yr pajyrlap adyş caskaan. Taraazy-pile eş Malkofun pajyr cedirgeni polza:

Sovet Sosialistik Respublikler-niň Ewileliniň Cazaanyn murnundan Tawa Arat Respublikin po cýlgan Picce xuralynyň kezigynneringe xa-tunmanyn pajyryn cedirejn. (Xөгсүм international ыrlatkan, şapkyň tiimittliq adyş caskaan)

Sovet Caza Tawa arat respublikin amýdralyn polgaş azyl-yn yrgylyy koskaş cok xajgaarap, көрүр, Tawanyn revolustuq cazak, namy polgaş Tawanyn uluzu-pile kadý Tawanyn cedilgel-erlinge өөгүр амьрап турар.

По ertken cýldyn tynnelin TAR Ulustun Ministerler cöwileliniň targaş xyndylyq eş Cyrmit-tazadan şincilep aýtkanyna men pa za ынаар каттыр, tus curtun azyl-agýj, kultur turguzuuskunun-um xamýk adýrlarynda po tem-deglep turar cedilgelerge Slerniň-pile kadý өөгүр tur-men.

Mal azylynyň talazy-pile polza, arattarnyň malynyň paazyňnyň öskeni 16%. 1935 cýl ištinde aldyn yletpyrynyn planyn 140% kyys-setken. Tawanyn arattarnyň azyl-agýjynda taraan azyl kalbaryp turar.

Ertken cýl ištinde men podum eleen xej kozuunnarga, arattarnyň aaldarynga paryp corgulaanmen, Tawanyn uluzunyn tyrgen özyldelin men podum-taa көрүр tur-men.

TAR tus curtla feodal pajdaly-nyň hozudangaj cýdyr kalgan coruktarynyň artýncylary-pile cedilgelik temissezip turar. Tawanyn uluzu, oon revolustuq cazak, namy kultur tees, kulturluq amýdral tees, yzyk piziktik polur tees, kede azyl-agýjny polgaş ыlangja-la mal azylын corudar tees, po temisseldi moon songaarta tyrgen cedilgelik corudar poor tep men idegep tur-men.

Sadyq talazy-pile ertken cýldyn bir caagaj cybezi polza, curta telgiir xarýlaalarny telgedip, parýk pir cýldyn peletkel paraan-nyq poor turar, kooperas azyl eleen segip, 1934 cýlga көerde, taškaar yndyrer cýylderniň plany cedilgelik kyyssettingen.

Curtun san-xöyynyn plany koncuq şynarlyq kyyssettingen, cýl teerge, carylga cyuly orulga-dan aşpajyn turar.

Tus oranga nasionaldyn aldyn cizektik akşazyň yndyrgen koncuq uluq tölleezi turgazda Slerge polgaş Slerniňnyryner tam-cýstýr pygy Tawanyn uluzunga setkilim amýrap pajyrlap tur-men. Nasionaldyn aldyn cizektik akşazyň yndyrgeni polza, tus orannyn tuskaj xamaaryspas togunna-an pot ergezin pýzýqlaaryn, orannyn azyl-agýjny polgaş kultur-un ködyreriniň oruu-pile pur-ungaar par cýdarynny caa pazym polur uzurluq tep—xyndylyq eş Cyrmit-tazanyň sözyne men pa-za kattyzar-men. Nasional akşaz polza, aratyn edinin pajdaly ulam-na ekkizidip ködyryp, caa cedilgelerge cepsek polur uzurluq.

Naslona'dyn kaadyrlaryn tep-şidip xereglep turar polza, oranga koncuq uzur-tuzalyq. Bncarga po azyl talazy-pile uluq-uluq cedilgeler par—1935 cýl ištinde cazak, nam, cyyl pyry azyl-darga 200 azyl kizi tepşitken. Nasionaldyn kaadyrlaryn tepşidip xereglep coruk tus orannyn

azyl-agýj kulturu caagaj cepcek ыс-kaş xөгсүр özerinde pa za curtun tuskaj togunnaaşkyňny pýzýqlaarynda ulam uluq cedilgelerni xandýrar ebes-pe. Arattarny azyl, alwanga ulam xöy-pile tepşid-er-in kyzer tur-men! (Adyş caskaan).

SSRE-niň TAR-ga көгүзүр turar xa-tunmanyn xany tuzalam-cýz caa ynyr organ caş көк teq uluq uluq, ekki-ekki cedilgelerni perip turar men eş Cyrmit-tazy-pile kadý pajyr ap tem-deglep tur-men. 1935 cýlda Sovet Ewilelin-den kыlp turguskaş, Tawaga pe-lek көldür şilcidip pergen radio-stanzýz polza, orannyn azyl-agýj, kulturunga pir caa salyq polur.

1935 cýldan peer kede azyl-agýjnyň Cadaanada ylegerlik stan-zyzýn SSRE-den xandýrpa xajgaarap turar polza, Tawanyn azyl-agýjny ertem jozugaar saj-zyradarynga tögym poor, curtun kede azyl-agýjynga yleger polur.

Sovetlin caza TAR-ga nasionaldyn akşazyň turguzup corudarynny tugaýynda podu sagýş co-war peletkel azyl tuzalap corudaryn podunga xyleep algan. (Adyş caskaan). Bncarga, Tawada nasionaldyn akşazyň yndyr-geniniň uzurunda, Sovetlin caza, SSRE- talazy-pile TAR nýn өge xyleelgelerin ciğedir tees, cugula kemceqlerni ap corudar poor tep, adak soonda, men onu tem-deglep polurumnu amýrap tur-men.

Tus curt şak-mandyq cediş-kinlik polgan uzuru cýl teerge, tawa arattar pottary curtunyn caa özyr olurar xөгcyldelz tees eres temissezip turarýndan pol-gan. Oon angýda, po cedişkin-nerniň cýldagaany, TAR-nýn kap-italistik ebes oruktap xөгcyyr-ynge ajaar şilcilirniň sorulgazyň cedip alýrda cazak-pile nam xol-xolundan tuttuncup, uk sorulga-ny pottandýrar tees cangýs rev-oluscu soruktuq corup olurarýndan polur tur.

Cazak, namnyň cangýs soruk kyzeldiq, cөpşyldyq azyl polza, curta feodal pajdalyňny artýn-cylary-pile temissezip xerekke, respublikin azyl-agýj, kulturun ködyrer xerekke, Tawanyn tuskaj xamaaryspas togunnaan pot-ergezin pýzýqlaar xerekke m on songaar ulam-na tyrgen-pile cedilgeler cedip alýrnyň padyl-gazy polur.

Ertken 1935 cýl ištinde SSRE-niň TAR da curtup turar xama-atlarynyň arattar-pile najýral-dyq kelgee-xolba-zy ulam ulu-pile pýzýkkan. Sovet xamaatly-arynny talazýndan arattarga yrgylycynyn kulturluq tuzalam-cýz көгүзүр turzunnar tees, kede azyl-agýjny polgaş oon öske-taa cýylderni corudarynny arga tur-zulgazyň ulam-cýdyr perip tur-zunnar tees, pistin töllee cerliniň Konsul kildizi pygy-le erge-cok cugula kizizidilgelik kemceqler-ni ap turar polgaş moon songa-ar-taa alýr.

Eleen xej kolxostar, sovet xamaatlylarynny komitetteringe corup coraas, sovet xamaatlylar pottarynny xural, pajyrlarynga polgaş oon-taa öske cýylderinge tawa arattarny calabajyn parbas teerzini men xerecizli polur-men. Sovet xamaatlylarynny tawa arat-tar-pile ep-najýraly pýzýr turar-nyň pa za temdee ol tur. Xөjynyn najýralynga taaryspas tus tus so-vet xamaatlylar arattarga pagaj aazylaar suq cýylder par-la. Bndyq polza-taa, kede suurlarda sovet xamaatlylarynny xej nittizi ol

idegetterge koncuq kadý kem-ceqler көгүзүр turar. Bncang-ş am udabas tawa arattar sovet xa-maatty pyryzyn pottarynny azyl-agýj polgaş kulturluq özyldelinin koncuq xany ezi. şyn tuzalak-cýz көldür көөр appaary todargaj. (ADYŞ CASKAAN).

Cyk-le pydyrymcylyq, tuzalyq kyş-azyl kыlp, kultur talazy pile özyr, Lenin—Stalinniň nasional podalgazyň xerek kыrnga corudup turar sovet xamaatlylar pol-za, TAR-ga turup polur tep so-rulgaş, SSRE-niň TAR-da olu-rar Pyryn ergeliq töllee cerinden sovet xamaatlylarynny murnunga şaqda-la salgan. Uzuru mandyq tur.

Bncangş Pyryn ergeliq töllee ceriniň Konsul kildizi sovet xa-maatlylarynny ištinden camdyk-tary moon songaar TAR-ga turup şdabazyň olarga ajtyr turar. Oon-pile kadý, pottary curtun-ce canýr coruurun kyzeren kizilerge kandyq-taa tuzalam-cýz көгүзүр turar. Sөelgy 1 ½ cýl ištinde cýzyn-paazyň cýldagaannar uzurunda өq-pilezi-pile kadý sanaarga TAR-dan SSRE-ce 3200 kizi sovet xamaatlylar canýr coraan.

Tawanyn caza po yjede sovet xamaatlylarynny talazy-pile ynd-yrlyq politigin cөp corudup tur-arýn, men manaa slerniň murn-una pa za şynzykaar uzurluq tur-men. Arattarnyň orulgazy-pile tölleeleer sovet xamaatlylarynny orulgazy көbej polur uzurunda, ыwa arattarga көerde, sovet xa-maatlylar kede azyl agýj ynd-yrlyyn artýkka perip turar pa-za cөp.

1935 cýlda eş Cyrmit-tazy eş Pajyr-pile SSRE-ge cordu. Eş Cyrmit-tazy podunyn ege sözyn-ge SSRE-de sosialistik turguzu-şkunyn kancaar-taa aa-cok ul-uq cedilgelerin podum, ol cora-ş көrdym tep cugaalady. Eş Cyrmit-tazy ol coraan tugaýynda pajyrlaanynga men pa za xany өөгүр pajyrlap tur-men. Po co-raany polza—TAR pile SSRE-niň ulam-na özyr turar najýraldyq kelgee-xolbaazyňny xerecizli po-lur.

Revolustuq Tawanyn uluzu, oon cazak, namy telgerezin! SSRE, TAR, MAR-nýn ulam-na pýzýkyp turar najýraly telge-rezin!

(Pygy xural izil-pile pajyrlap adyş caskaan. "International" ыrlatkan. Pa za kattyap koncuq yr adyş caskaan).

149 paaş nem-eşken

Uluq-xem kozuunu Uryyn su-muzunyn 2 tugaar arvan xamaa-tylarynny 35 cýl turguzunda ma-lyny azylын san-pile көгүзүр-ge: 1934 cýlda cýlgyz—98 nek mal—128, xöj—258, öşkyzy—596, kattyşkaş—1080 paaş mal-dyq turgan polza, 35 cýlda cýl-gyzy—104, nek mal—153, xöj—293, öşkyzy—679, kattyşkaş 1229, öskeni 149 paaş polgan. ТУКТУОJ-ООJ.

Cazalgalar

1936 cýldyn janvar ajnyň 8-te yng-eu 3 (504) tugaarlyq „Şyn“ solunyn 1 tugaar arwanda eş Tokanyn cýylynyn 5 cýylynyn egezinde: „ARN TK-nýn 4 tugaar onza plen-nu“ teenin, am: „2 tugaar onza plenum“ tep cazap nomcuza coguor.

1936 cýldyn janvar ajnyň 11 xynde yng-en № 4 (505) „Şyn“ solunyn 2 tugaar arw-nyň seelgy 3 oduruunda TAR Ulustun Picce xuralynyň prezidii polgaş Ministerler cөwileliniň kattykhan xuralynyň toktaly tep cýyldyn „1“ angýzynyň ištinde: „Cazak cerliniň tuskaj fonduzunga 260%-nu yndyryp turganyn soluur“ teenin am: „20 xau“ tep nomcuza coguor.

Ejliq-xemde eş Kөkke өөryşkylyq pajyr

№ 3 (504) „Şyn“ solunga, sle-rnin sumunyn № 13 arwannyň xamaatlylar solun cagylygazyň örege pyryzy kuruq cok cagyр aldy tep pizeen cýylynerni kon-cuq pajyrlap tur-pis.

Bncangş serniň pizeenlernde uk cagylygalaryn kaaş-kaaş ajlyq cagytkany pildinmes tur.

Bndyq töllee solunyn xu-ssalaryn piziiri pile kadý, am caa ynyr turar „Xostuq arat“ tep solunnu sumu polgaş arwannyň ištine oon cagylygazyň kыbart-lyngy pa za kattyap erestiq azyl corudaryn idegedim.

Lopsan-sambu.

Pөry-pile am-taa syr-yylyner

Pli-xem kozuunyn Sesser-liq sumuzu 3 tugaar arwannyň xamaatly eş Arakcaa, azyl-tizi şaararg n aş pөry-pile temisseldi cer-le koskatpajyn turar, xar-yn ölyreri kitkeje-le pergen. Cyl teerge, 2 pөryny kara kyş-pile sýbaryp turgas, şөejyndyzyn tө adyp ölyrgen tur, pөry-pile tem-isseldi cer-le koskatpajynar.

Araktor MANZBbŞKb.

Parýn-xemcik kozuunyn Kargy sumuzunyn 1 tugaar arwannyň targaş Akkaazyk, pөry-pile temisseldi koskatpajyn tur-gas, maldyn xoralыq tajzyny po-or, azyl-tizi şaarargan көk-pөry-yny ijtini aja-pile ortuzundan ötyr atsyp algan tur. Pөry-pile temisseldi cer-le koskatpajynar. K. NAZbN-OOL.

Uluq-xem kozuunu Ezimde majyn ergeleczil eş Kombu, ыş-tanar ynnende pөry syrv tur-gas 35 cýldyn 12 ajda 2 pөry ölyrды.

P. SYMBYR.

Paaştaar ulus arattardan sonnap turarga kajyn poor

Cөen-xemcik kozuunyn Xajr-akkan sumuzunyn Pora-xelde currtap turar arattar polgaş „Sajaan“ tep attyq CAE 129 cýlgyň kad-yp algaş Sessege xobuzunda manap kadyr turar.

Po arattar polgaş CAE, cýlgy maldy kadyp kadyryn teen nam, cazaktyň ajtyşkyňny kyyssedep turar. Po arattar mýncap turda, sumunyn oralakşy targaş Şojd-an, arvan targaraly Lama-cap, Jondan olar, pis cýlgyň kattyş-tyrbyş-pis, cerge kыlaştary co-

Pistin likpuntubus cygeer өөrengen

Parýn-xemcik kozuunyn Tol-olajlyq tep cerde turguskan lik-puntu surguulunyn өөrengenin көгүзүрге mandyq:

Pygy surguuldun saný 24, oon ištinde er kizi 12, xerezenner 12. Polarnyn өөrengen ertem: Ter-reen tyl pizik, san poda'ga, polli-tik. Öөrengen şynar talazy ap көerge: ekki kizi 8, ortumak ki-zi 11, adak kizi 5. Oon angda tymen pojduş, telegej pıjdaş mandyq ertemnerin өөrenir tugaýynda ebes şak pergen töllee todargaj san cýyl pizla-edibis.

Paşky Nazyn-oöl.

Ol yyrde solun cagyly-azyl koncuq eweş cor-up turar

Cөen-xemcik kozuunyn Cы-rgakky sumuzunda nanynyn 11 tugaar yyrnyn kezigynneriniň 36 cýldyn parlalgazyň cagyр ar turar mandyq:

Cagylygal-attary	Cagaany		
	1 cýl	6 aj	3 aj
„Şyn“ solun	12	8	9
„Revane şyn“	—	8	8
„Byleten“	3	6	—

Şuptu kattyşkaş 54 cagylyga poor turar.

Po sandan көerge, pistin solun cagylygy koncuq eweş corup turar tur. Camdyk kezigynner kyzyn 10 ajda-la solun cagyly-ar-men tees adyn pizitkeş, am keep akşam cok tep tu arlar. Ol kajyn polur eşter? Kыşky an ölyk ejvnde pistin namnyň ke-zigynneri 5-6 akşaz typpas-pis te-erge, eö cok tur.

Mandyqnyň tölleezinde nam, re-vanenin kezigynneri şuptu 100% solunnuq turar kыzaalnar.

Yyr targaş Ertine.

raajyn tep turar koncuq ыlangcy tur.

Cazak-cagyrga ceriniň targa-la-ry arattarga cazak, namnyň tok-taalyň tanyştyr, onu cөp kyy-ssederini ulu, mandyq yleger cok polgaş arattardan sonnap turarga kajyn poor.

Moon songaar cazak-cagyrga cerleriniň targaraly polgaş oon kezigynneri, arattardan bndyq sonnap peer coruktu kыqgaş, xar-yn olaryn paaştar komandyap corudar uzurluq.

Şolazyň-kөrgen.

Eş Sandak kaadyrзыр tur.

Uluq-xem kozuunyn Ejliq-xem sumuzunyn 9 tugaar arwan-nynda nam kezigyny eş Sandak. „Uluq xem“ tep paroxotka 33 cýl-dan peer azylaan. Eş Sandak, po arazynda podunyn onaaşkan azylын koncuq ekki azylap kel-geni-pile, paroxot ergeker cerden 30 akşany paraany-pile şan-natkan.

Öske eşter eş Sandaktyň yle-geri pile, ulustun mandyq azyl-ynga kaadyr poor pýzýkyp azyl-daary cugula tur. Kөk.

Pistin emnelgebis şup-tu tьvazыr tur

Parýn-xemcik kozuunu Kызыl-mazalykta emcinin azylcynnar polgaş sestralary, pa za emcileri 36 cýldyn 1 ajnyň 1-de 100% tьvazaan.

Monu ap көerge, tьvazыdylga talazy-pile koncuq uluq cedişkin tur. Xer. M. KIDIR.

Piske tuzalady

Turan magazininiň sadycyş eş Navazap, pistin Pajan-kolsu-muzunga surgakcyap kelgeş, tus sumunyn kызы pulununga өөre-nip turgan surguuldarýnga pir cýl xuussalyq „Şyn“ solun 1-ai cagyр perdi.

Öske eşter, eş Namazapşkaş, surguul cerleringe bndyq pottuq tuzany көгүзүr in idegep kыjy-rdym.

Suqluq xemde Tancaj.

Ylegerliq kazaa

Parýn-xemcik kozuunu Kara-xel sumuzunyn 2 tugaar arwan-nyň xamaatly eş Syjыgyr teerzi, po kызы xojunga koncuq ekki kazaa tudup alg n. Ol kazaanyň pedil 2 metir 20 santi metir, uz-un iurttu 8 metir, 60 sand metir, toorazy 5 metir, 80 santi metir.

Po eştin ylegeri-pile öske eş-өөr mandyq kazaa kыlp al-rynga sorulga salyp turar.

Paşky XEREL.

Таңды козуунунун Көк- пулун сумузунун targazы ес Jancarga pajырлыг хары

Erken cылды 89 tugaarлыг „Şyn“ solununda, meen pizeen cyulymny parымdalaas, tus sum-unar işinge corutkan aзылнарны 98 tugaarлыг „Şyn“ solunga хар-ылар pizeenler koncuq cyuldyq tur.

Encangasş, slerge sagyndır-ыт:

1. TAR 8 tugaar Uluq xural-ыны uguulgaзын parымdalaas, TAR-нын 20 cыл polur ojunda pygy maldыn paazy 2 saja ced-irgin arat conga ulam хань tan-ыстыр көрер.

Мон тугаанда мандыг кол corudulgalар par:

a) Cut komisteri turguskan-pis tees, anaa ideger olurар ebes, olarnы aзыл negei-şaan, sumu cagyrgazy arattarga massalyg aзыды pir tenge corudar.

b) Maldыn amgy torukpaan caş telderip mendi torukturup aлы-ыны argazynga ulam-na өөрөн-ir, ol aзыды argazynga ekki arattарны il-redir polg-ş pagaj arattarga coguor surgamcy tuza-lamcy кө gyzyner.

c) Mal tajзын poryny tem-ple aglar syeringe arat аңы-арны sagзын kaitстыр, pory amzynga xora cedirip şd-ar cepsek xerekseiderni şyn aзы-лаар argazyн am-taa өөрөнir.

2. Tört cerde turguskan pizik pelymneri, slerni taaskanar Jozugaar aзыdap tur pe,—ol tug-ajynda yrgylyc хналда corudup turunar.

3. Sumunarnы arattар ceze solun cagaan tugaajynda san кө-yspeenirer koncuq xomudancy tur. bndыq-taa polza, харыs l-

galyq soluncunu turguzup алган-ынар cep tur.

Ol soluncunu aзыл negei-şaan, sumu cagyrgazyн ceri, cagyrga aзыл tenge corudar xerek.

Paza aj sanьda хана solunu yndyrer tep şilpilir алганар koncuq cyuldyq tur. Anaa sum-unun ceder, cepes aзыл polgaş arattарны şeleiliq şygymcelin koncuq хөjy-pile pizip turар cugula.

4. Sumu şygyzy ebes хон-uk işinde 47 xerek yskenirer pajырlancy tur. Moon songaar şygy aзылны argazynga ekki өөрөнir, arat connun negelde-xomud-ын şaq öjynde yzyp kyyssedip turар en cugula.

Slerden meen negeer cyul-derin:

1. Po kызын malьnaryн kajь xre kыş aзыр алган sler, cut-tan ceze mal өlgen теer xirezин maj ajda solunga san ajтыр хар-ылар көрер.

2. Kaş kattap pory aglaan sler, oon tynnelin көrgyzyner.

3. Tьva plakke kaş kizini өөрёткен, anaa nam, revane kez-gyny polgaş arattар, paza er, xereziniden peer todargaj pizi-ir. Oon ыaj хана solun kaş udaa yndyrer, kaş sannыq cyul pizip yndyrerinen tynnep көer sler.

4. Xoojlu tyrymny ceze kat-tap, kaş kizige tanьşt-gansler, sumu şygyzynы ergezinde kaş xerekil yzyp, kaş xerekil coguor cerge şilcitin sler,—po tug-ajy solunargy udaa-taraa ты-nadyp turарн kyzep tur-men.

Ministerler cөbilinlin sekreteri Lopsan-sambuu.

Pii-xem козуунунда solun cagyrgazy

Pii xem козуунун pygy calgygalaryн corudulgaзын 1936 cылды I ajын 1-de tynnep көerge mандыг tur:

Cagyrga adь	Şynarь			şuplu
	cыл	6 aj	3 aj	
1. „Şyn“ solun	83	56	54	193
2. „Revane şyn“	42	14	29	85
3. „Byleten“	49	5	—	54
4. „Xostuq arat“	—	7	—	7
5. „Purungaar“	143	10	—	153
Kattыkaş	317	92	83	492

Мон ар көerge, cagyrga erengejinde cygeer corup turар polza-taa, bndыq-la cedirkinliq ebes tur. Moon songaar cagyrganь yrg-ylcylep corudar.

Turan poştazyнды ergelekci Pajыр-ool.

Pistin yyrny malь өзyp turar

Uluq-xem козууну Kызыl-taq sumuzunda namь 9 tugaar yyrnyн 29 өregeziniн aзы-ag-ын manaa san-ille көrgyzerge:

Maldыn adь	33 c.	34 c.	35 c.
Nek malь	450	394	421
Cыгызы	208	228	240
Xoj	883	952	1211
Өşkyzy	313	287	496
Tee	—	1	2
Kattыkaş	1754	1863	2370

Малыны cылы kызы 34 cылда 75 turgan polza, 35 cылда 82 polgan.

Po 35—36 cылдарны kызында maldы mendi cыл aзыrар-pile peletkeen sigeni 1528 puut, zavan 494 puut, pölgен өdee 260 parba.

Yyr sekreteri Sambuu.

Mezegej sumuzunda solun cagyrgazy

Tandy козуунун Mezegej su-muzun pygy arat conu 36 cылды solun parlalga cagyrgaзын koncuq idepkejliq corudup turar. Tus tus cagyrgalaryн moon ada-nga san-pile көrgyzerge polza:

Cagyrgalaryн attarь	Cagyrga xuussazь			Tyny
	12 aj	6 aj	3 aj	
„Şyn“	48	26	2	76
„Revane şyn“	17	37	—	54
„Byleten“	17	1	—	18
Kattыkaş	82	64	2	148

Po ystynde sandan algaş көe-ge, arat connun idepkej sonu-rgaly serger, pttarьnы nasyon-al тьl pizlinin parlalgaзын-ce хандыр, solun cagyrgaзын eleen хөj sannы cedip алган, moon-pile tot-kaş olurар cybe ebes, moon son-gaar solun cagyrgaзын yrgylyc corudar-pis.

Sumu targazy Xyrsejey.

Gorkij xoorajda cыccaan zavodun cыccaan tuguju kылыр uluq salьы

Gorkij-xoorajda Molotoftun adь-pile turguskan cыccaan zavo-dun cыccaan tuguju kылыр pel-etkeer caa salьын cazaktyн kom-izl xyleep алган. Ol tuguj kылыр salьын kemcezi—uzun turttu pir kilometrinin төrttyн pir xu-uzu, тооразь 84 metr. 1935 cылда ol salьыр ciik maşinalarga xeregleer 800 mun aзыq tuguj-larны kылыр yndyrer. Myn sal-ьы polza, tus cirtun pygy cыccaan zavottarьn cыccaan tuguju-pile хандыр turар polgaş 2,5 million tuguj cedir yndyrp şd-aar. (SETA).

„ZIS-101“ tep avtomobil

Moskvada „Stalin“ tep attыq avtomashinanyн zavodu „Zis-101“ tep attыq ciik maşina kыgaş pir tugaar şeneldede klrirp turar. Pir tugaar kvartalda 250 ciik maşinany yndyrer turar. Po cыл-ын tus zavol cirtka 4000 „Zis-101“ tep attыq maşinany peer tur. Po maşina polza, kыştыq, tygen, caraş talazы-pile taşыkь kandyq-taa attыq polbaazyн ciik maşinalarga aştьbas ыlgaldыq polur. (SETA).

Italij pile Abissin ara- zynda caa tugaajynda

Afriktin cөen cygynde Italij-nin şiln paştap komandьlar turar uluq general Badolo tep kizl, podun komandьзын er-gezinge caa uluq şeriq kыş-teri tьrttyр алgaş, ol şeritin kызын şa-pile abissinerge kat-tap caazy-pile caalap kirelin cor-utkan.

Abissinnin tep xoorajь Addis-Abebnyн kыrga канcaar-taa xel cok uluq şurgыn polgaş caş poran polgan. Uluq caas cagyrganьн хараазы-pile хемner suqlar polza ulgadyр tazyр pergen. Ouktarnы caş yrep kaapkan. Cybe coruuru koncuq pergep turar. Pir ebes caas soksavas polza, Abissinnin songu cygynde caa coru soksaarь cadavas poor. Janvarьn 6-da Italijnyн uzar-xemeleri songu cyk frontuzun-ce tus cerni amxari tep uluzu-nun тында pizeen xuudus pizik-ter oktagьlar turgan, ol pizlin-de cyu teenil теer polza, tus cerni conun abissinnin cazaan-ga udur tura-xalyр temisseziner tep kыgyrgan. bndыq polza-taa, Italijnyн myn xuudustarь tus cerni conunga cyu-taa polbaan, con oon aajynga kыraen. (SETA).

Kөzer kinonu am-taa көrgyzeeli

Parьn-xemcik козууну 3 su-muga po kыsty өtтыр көer kino corup turdu.

Ak sumuzunga 6 cerge yndyr-gen, 246 kizi көrgen.

Kara-xel sumuzunga 8 cerge yndyrer, 234 kizi көrgen.

Kызыl-tajga sumuzunga 4 cerge yndyrer, 127 kizi көrgen.

Kattыkaş yş sumuga 607 kizl koncuq sonuurgap көrdy.

Kino ergelekci SENGILDEJ.

„Toka“ MAE-nin malь

Parьn-xemcik козууну Ajan-gatty sumuzunda „Toka“ MAE-nin 29 өregezi, 35 cылды 12 aj-nyн 28-ten egelep, 324 nekti 5 kezek cerde odarladyр kadara perdi SENGILDEJ.

Kыm azar ebes cee!

Cөen-xemcik козуунун targazы ес Lama-pile nam komite-diniн targazы ес Lopsan slerni kыgyrар margazьы polza:

Slerniн козууну malь 34 cылда turganьdan 35 cылда 21% өşken, pistiн козууну 20% өşken tur. Encarga, mal özyldzi-pile po pir udaa pir tugaar cerni ezelep turar tur sler.

bndыq polza-taa, am moon songaary sorulgaş cedip alьr teledde, 8 tugaar Uluq xuralдын ajttыkьnyн, ыlangьja caa poop ertken ARN TK-nyн 4 tugaar plenumun paza Uluşun 16 tu-gaar Picce xuralдын toktaaldarьn arat conuustun өq-өrege, kizi pyryzyngе cedir tajьlarlap tanьştьr-şaan, 1936 cылды kы-зындan malьысты xyr aзыrар tugaajynda maldы, odar-pelciirin polgaş өdek-kыştan pottarьы xol-pile tudup, pottuq aзыl coru-dup turgaş, am 36 cылда polur TAR-nyн 15 cыл ojunyn Uluq pajьrьnda maldы, özyldzi-pile slerni cetkeş, jaap-la ertter-pis. Pizik kultur talazы-pile paza ertter-pis. Encangas, mal özyldzi-pile polgaş pizik kultur talazы-pile TAR-nyн pir tugaar козуунu tep attы alьr-pis.

Uk margyldaanyн tynnelin po 36 cылды 7 ajын 1 xynynde, TAR 15 cыл ojun ukтуştur tynnep хьнаары Mal-cer ministerind-en tileer tur-pis.

Ergim козуун, oon paştьncьlarь еster Lama, Lopsan pistiн po kыgyrьысты xyleep alьrын tileer tur-pis.

Parьn-xemcik козуунун targazы Cadamba.

Nam komitediniн targazы Padan-ool.

Cut tugaajynda medee

Uluq-xem козууну Tus-taq sumuzun medeezinden кө-erge, sook polgaş xar uluq po-lganьnyн хараазы-pile po yjede 40 xre хөkpek (anajlar) sumu işinde cudap tonup өlgen tur.

Ol polza, cut-pile temissel tees, козуун, sumu arban cagyrgalar-ын cajladьr, kyzedir sagyndьr-ьr kelgen argalyq symelerin camdyk kiziler paş udur ozaaba-ska şak mандыг appaar poldur-ijn.

Mыncap parganda, am slerde uju-taa xerek par tep-pe. Mьn-daa caa sumu cagyrgaзын cө-iilel xuralьdan cailaan argalar-ny xerek kыrga corudarьnga er, xerezin uruq-taryq şuptunar тынзы-pile хыреzip klrirpkeş, am artkan arьk-toruk maldarьn алыр-ьjын paarьn kызыrар.

Ыlangьja şak-ындыг pakьraj pergen хөkpekter, moldurgalarga

talgaanyн cudannaj хажьндыр peerge, sytten tudak cok ebes-pe, paza aat taraazy polgaş ak arbanь, tykty şala suuk kadyk-taj хажьндыр perip көrер.

Mындаa-la slerge arban targal-ary sagyndьr cugaalaan polg-aj: aзыrар turar cybelerge suq polgaş kara şaj ijk-pe şaar pe-erl tudaar polza, cigen cybezi xuulajьn sargьjaa mьjaa erege-linge cem polajьn paar.

Mal magany cygeer turar eş-өөrynerden mal cemin surap sadьp алыр, ыlangьja aat taraa-зы ыkаş cybelerni cybe xaram-narьp olurajьn sadьp алырьn podanar. Picci cybe xaramnan-ьp olurgaş uluq cybe ыkьnar ijk-pe picce calgaaluluq calga-a cedirer tep yleger өasty po-daza xerek tur conum.

UXK targazы Tamdyн-cap.

1 tug. 3 ajda өөredilge tynneli

Cөen-xemcik козууну Cajlaq-alaakta kirip өөрөнir şolanьn өөredilge cылыны yş kezitin 1 kezinde 36 cылды I ajын 1-ge cedir өөрөнir kelgenin moon adaanga todargajьarga:

Grup №	Өrenikiler sanь	oon işinde		өөrengen şyn- arь	San	Tereen tьl	Poldus	Kыşanь	Curuk	Fizkul- tur
		er	xer							
1	30	21	9	ekki ortumak adak	9 7 14	12 7 11	10 5 15	10 11 9	9 13 8	10 14 6
2	21	10	11	ekki ortumak adak	12 8 1	12 8 1	10 9 2	12 7 2	10 9 2	13 6 1

Po ystynde sannardan ap көerge, kыska xuussa işinde өөрөнir ertkenin eleen cedirkinliq tep polur polgaş өөрөнikilerin idepkej sonuurgaaly көdrylp, өөredilge şynarьn sajьradar teen sorulgaş kyyssedip turар ol tur.

X. Torzu.

M. Marttaş.

Maktalgaын pajырлыг ыгь

Tep-le cerge poop ertken Tөgylyq plenumu. Tert-le cyzyn malьысты Tөgerezin kamgalaaly.

Peldir cerge poop ertken Pelekteldiq plenumu. Peş-le cyzyn malьыska Pelciir odar peletkeeli.

Accыlyq-la plenumdan Aajlyq оруun ajтыр pergen. Aldь cyzyn malьысты Aaryqdan kamgalaaly.

Xooraj cerge plenumdan Xostuq оруun ajтыр pergen. Xoj-la, öşky malьысты Kokkaj pöree cidirtpeeli.

Cogaatkan UX-da aratkor P. Maazyk.

Sovьtьbranстын tyr surguulu azyttьngan

Kызыl-xoorajda Sovьtьbrans garaş canьda septekcilernin tyr surguulun 35 cылды 11 ajda-la aзыkan, po arazynda 20 kizini өөredip kelgen, olar 6 ajda өөр-enir. Ol xuussazьn işinde өөр-enir cyyderl polza: tereen tьldь 150 şakta, san podalgany 150 şakta, ximijni 25 şakta, tymen pojdustu 25 şakta, polit erttem-ni xyn pyryde өөрөнir, avto-maşina argazynga 550 şak—mьn-dыq cyyderni өөрөнir tep plan-naр алган.

Myn өөрөнikilerin oran-suuru, izer-ciiri polgaş amьdьral paj-daly koncuq ekki. Po arazynda uk surguulun yzyk cok kicceel-dep kelgenner.

Surguul ergelekci Panargin.

Margyldaabyſtñ pir tugaar tynñeli

Uluq-xem kozuunun 36 cýda solun cagylygazy 35 cýdyñ 12 aj istinde cagylyp alǵan 1 ajñ 1-de kɵrge mǵndyq tur:

№	SUMULAR ATTARb	„Şbñ“			„REVANE Şbñ“			„BYLETEN“			„PURUN- GAAR“		
		12 aj	6 aj	3 aj	12 aj	6 aj	3 aj	12 aj	6 aj	12 aj	6 aj	12 aj	6 aj
1	Kızyl-taq . . .	15	12	—	5	21	—	1	—	—	—	—	—
2	It-ol	29	24	4	5	30	4	9	3	—	—	—	—
3	Elm	37	21	—	29	44	—	13	—	—	—	—	—
4	Temir-suq . . .	9	15	—	6	25	—	1	—	—	—	—	—
5	Ejliq-xem . . .	18	24	2	4	21	1	—	4	—	—	—	—
6	Urbyn	11	36	3	4	33	1	2	—	—	—	—	—
7	Ca-xel	—	10	8	1	18	5	1	—	—	—	—	—
8	Kara-tal	15	36	5	4	52	3	2	—	—	—	—	—
9	Şagaan-arǵy . .	6	17	6	4	31	9	13	2	—	—	—	—
10	Caatly sumuzu .	7	15	—	4	22	3	12	2	—	—	—	—
11	Tus-taq	4	41	7	2	44	11	2	—	—	—	—	—
12	Xenderge	24	35	8	17	49	1	3	—	—	—	—	—
13	C. Xooraj sumuzu	16	15	3	6	5	—	4	—	—	—	—	—
14	Kyrekonom . . .	13	16	5	5	15	—	—	—	4	—	—	—
15	Caatly-xooraj . .	47	12	1	43	9	—	21	—	50	7	—	—

Xamaatly kometetterniñ cagylygazy

16	Torgalyq	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	—	—
17	Porbak-arǵy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
18	Peldir-keziq . .	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—
19	Arykannıq . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
20	Ejliq-xem uurgaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—

Şuptu 251 320 52 139 419 38 84 11 89 11

Ystynde sandan kɵrge, pistiñ kozuunubus eleen cedişkinliq-pis, ındyq polza-taa, meñ sagyndıgarm polza, 3-6 ojar polcaq-lyq solunnarny uspejin ulap cagylygarm oraldayar polgaş ılangıja, camdyk cagylygalar-pile Ca-xel kuduruktap turar polgaş oon taa ɵske seerityncek sumular parñ ystynde sandan xñap kɵrgeş, podamcyk olurarñ utpas uzurluq tur.

Paza Tus-taq sumuzu polza, şnar talazy-pile cedişkin cok, eñ kuduruktap turar, oon ɵskelerinde camdyk eweş sannar polza, uk sumuzunun kizizi-taa eweş ijk-pe ɵregezi-taa eweş uzurunda xirezi ol polur tur.

Ystynde sannñ parımdalaş, ɵske cerler pisten cizek alıñ, paza kuduruktap turar sumular cagylygarm ulaşar corudarmı kñj-gygaş, cagylygarm ırgylcy kiñip turarñ şuptu sumular targalar ıdepkıjlıqlerge idegeş, seelgy xynde cedişkinliq polurubustu idegep tur-men. Şagaan-arǵy pošta ergilekizi NAMZbN-OOL.

Cɵen-xemcik kozuununda solun cagylygazy

Cɵen-xemcik kozuununda solun cagylygarm moon adaanga todargaj kɵgyzerge polza:

SUMULAR ATTARb	„Şbñ“	„REVANE Şbñ“	„BYLETEN“	„PURUN- GAAR“	„Xostuq atal“	Katıskıq
Cadaana-xooraj	40	24	19	16	4	102
Ylegerliq stanz	27	19	10	1	—	57
Kızyl-taq	50	7	12	—	—	69
Syt-xel	15	2	3	—	—	20
Xelcyktyq	7	8	—	—	—	15
Xajbrakktan	66	15	17	—	—	98
Xorum-taq	9	7	2	—	—	18
Cyrgakky	61	11	7	—	—	79
Pajan-tala	1	4	—	—	—	5
Izliq-kara	9	13	4	—	—	26
Ijme	12	—	—	—	—	12
Ak-turuq	23	1	7	—	—	31
Cajlaq-alaak	10	4	4	—	—	18
Şemi	61	19	7	—	—	87
Xendergej	16	2	4	—	—	22
Teve-xaja	37	5	13	—	—	55
Solcur	11	6	4	—	—	21
Xer-tajga	11	1	—	—	—	12
Şuptu	466	148	113	17	4	748

Po sannardan ap kɵrge, tus kozuunda solun cagyly ereñgejinde cygeer turar polza, camdyk kozuunnarnıñ cagyly alǵan solunı koncuq eweş, cizee, Pajan-tala, Xelcyktyq. Solcur po 3 sumı xamıktıñ soonda corup turar. Moon songaar ol cıdyr kaap turar sumularıñ ıstıñge, nam, re-

vane organizastarñdan ırgylcy surıtaal azıly corudup, solunıñ cagylyñ ɵske sumular teq cagylyp alıñ koncuq kñzar xerek. Paza tus kozuunıñ solunıñ taradylygarm saat cokka celerin-ge cediñip peeri koncuq negetinip turar tur ɵster.

T. Tarzaa, Agarcyñ.

Manaqıcy kizi ındyq poorga xorzok

Uluq-xem kozuunun Ejliq-xem sumuzunıñ aratıñlyñ ten kezii 35 cýdyñ 12 ajñ 20-nıñ xynynen egelep pottarññ ekki turazy-pile Kızyl-taş tep cerge 160 xıre cılygarm kadır kadargar-pile polyp alǵan.

Cılygarm kadır kadargan xeleziniñ 1 ajda 1 paş maldan 1 akşa tep cugaalaşkaş turda, myñ sumuda Syryn ool, Takkñnamı, Şagdyr-ool polar pis manaaş akşazıñ alıly tees, uk cılygarm manaañdan peer po xynge cedir ındyq-la koncuq ekki manar albaan. Cyl teerge, kezece cadaq polyp kaaş, ertten parıy peler, ol paargı, temgi koncuq kɵk peryñ ıtparlıq pergen polur, am seelgy yjede xarm 10 xordık xir-ede mıññaj koşkaş peer orta temgi kɵk peryñ 3 ty caza ırtı-ırtı cıp kaan polǵan.

Po manaqıcylyñ sumunıñ cagyly cerinden tarıy kemceq alıy poor tep kulak salıy olur-men.

Aratkor „Nagaan- ıñ“ pizeeninge xarby

1935 cýda yñgen № 50 „Şbñ“ solunda CXK Xorum-taq sumuzunıñ targazy Lopsan-ool, podunıñ onaaşkan azıly xereñge ee xarbyssalga cok tep aratkor „Nagaan-ıñ“ pizeen cyuly ereñgejinde şyn polǵan.

ındyq polza-taa camdyk cyulyderi mege tur, cyl teerge, araga-xımbı ıziñ alǵaş, calcyk-puzuk kñlyp turbaan ılereen

Lopsan-oolıñ cetpes azılydarıñ cok kñlyrñga sagyndıgarm pergen.

Paza myñ solunda Xorum taq sumuzu 1 tugaar arıannıñ xamaatlyz Ryşkaanaj 6 podazy-pile araga sadır cooqlap alǵan tep myñ „Nagaan-ıñ“ pizeen cyulyñ ıstip xıñaar-ıga, Ryşkaanaj kadajı, ogıly elgen soonda, ɵen puskaş, pır neen ogılyñga pergeş, pıreezin tunmazıñga pergen polgaş cer-le şaandan tura 2 nektıq, 7 xojluq coraan, ol xoj ma-ly ɵske tala-pile elgen cıtken turar tur.

Mıñcagaş, Ryşkaanaj sagıy-tyly-pile maılyñ cok kñlyñ ceri cok. Po tugajıñ aratkor „Nagaan“ megelep pizeen tur. Moon songaar ındyq mege cybe pıziñirneri soksadyr polza coguır.

CXK Paıssaakcyş Şygar.

REDAKSıDAN: Aratkor „Nagaan“ sler, moon songaar po ışkaş mege cybe pıziñejin, lap, şyn cybeni pyzyrep pılip alǵaş pıziñ turarñ sagyndırdı.

Pistiñ şkolabyška eş Sancı-midiptiñ pottuq tuzazy

Cɵen-xemcik kczuunıñ sekr-eteri eş Sancı-midip, podunıñ ekki turazy-pile Cajlaq-alaakta kirip ɵere ir şkolaga pır ıirt, 10 keder ak xejlen tuzalap pergenin ɵenikciler koncuq ɵeryşkyıyq xyleep aldy.

M. Marttaş.
X. Torzu.

Arıan xuralıñga pezin kelbes

Pli-xem kozuunu Sesserliq sumuzunıñ Xyt-xemde xerezenner azıly mıññaj la cok, cyl tize, kul-ıtur cılydyşkyñ azılyñga-taa kir-ışken xerezenner cok, xural suqlaa-taa polur teen cerge xerezen ulus kelbes poor tur.

Moon xaraazy pile xerezenner-ñda ergi pydylyk cıñcy pıjda-lyññ arıtkılyar turar tur.

Po tugajında tus sumuda nam yuryñden Xytte xerezenner or-ıttuzıñga onzalap azıly corudar-ıñ kulak salıy olur-men.

Kulturcu.

Poştanıñ coruur xynneriniñ tugajında carlal

1936 cýdyñ turguzunda Kızıldan yner polgaş cer-cerden keep turar poştalarnıñ şak, minut, xynyn manaa cyska-arga:

Poştanıñ yner polgaş keer cerleri	Yner xynneri	Şagı	Minut	Kelir xynneri	Şagı	Minut
Kızyl-Pile PORBAK-XAAK						
Kızyl	Ponedelnik, sereda, pıatnısa	8	—	Ponedelnik, sereda, pıatnısa	12	45
Pli-xem	Ponedelnik, sereda, pıatnısa	13	—	Ponedelnik, sereda, pıatnısa	14	45
Porbak-xaak						
Kızyl-pile Parıyn-xemcik						
Kızyl	Ponedelnik, cetverik	8	—	Ponedelnik, cetverik	15	—
Uluq-xem	Btornik, pıatnısa	8	—	Btornik, pıatnısa	12	30
Cɵen-xemcik						
Parıyn-xemcik						
Kızyl-Pile KAA-XEM						
Kızyl	Btornik, pıatnısa	10	—	Btornik, pıatnısa	17	45
Kaa-xem						
Kızyl-Pile PALGAZYñ						
Kızıldan	Sereda, pıatnısa	8	—	Sereda, sub-oda	13	30
Palgazyñ						
PALGAZYñ-Pile ŞUURMAK						
Palgazyñdan	Sereda, sub-oda	15	—	Sereda, sub-oda	21	—
Şuurmak-ce						
SAMAGALDAJ-Pile ŞUURMAK						
Samagaldaj	Sereda, sub-oda	8	—	Sereda, sub-oda	18	—
Şuurmak						
PAJ-XAAK-Pile PALGAZYñ						
Paj-xaak	Sereda, sub-oda	4	—	Sereda, sub-oda	11	—
Palgazyñ						
KAA-XEM-Pile XARAAL						
Kaa-xem	Sereda	—	—	Pıatnısa	—	—
Xaraal						
TOORA-XEM-Pile XARAAL						
Toora-xem	Cetverik	—	—	Pıatnısa	—	—
Xaraal						
KOPTU-Pile KOPTU ALDıñ UURGAJı						
Koptu	Sereda	—	—	Sereda	—	—
Koptu aldyñ						
Uurgajı	Ajda ıjı udaa coruur	—	—		—	—
Kaa-xem						
PAJAN-KOL SUMUZUN-CE						
Kızıldan	Sereda	12	—	Sereda ertten	—	—
TASPA TEREKTIQ KARA-XAAK-CE						
Kızıldan	Subodada	12	—	Suboda ertten	—	—
SESSERLIQ-Pile EERBEK						
Kızıldan	Subodada	12	—	Suboda ertten	—	—

Posta-pile cagaa polgaş cybe corudar ɵster po xynner-pile ta-nyzıy alıy cugula polur polgaş ılangıja pošta ergelekileri po cyuiderniñ şak, minudun toktadyr alıy coruk cugıla tur.

Tɵp xarılzaa ergeleer cerniñ targazy Kızyl-OOL.

Pistiñ xarıbyş

Teeste eş Samdan-parccıñ—eş Ojduptıñ pizeen cyulyñge xarby tep pizeen cyben polza, eş Cyrmıt-tazı suqlarğa solun tamcyştyr pizeen medee cagañ-pile tapkyr tur.

Parıyn-xemcikte eş Idam-syryn — „Kızyl-tajga sumuzunıñ azılyññ ereñgej pıjdaıly“ tep pizeen cyulyñ koncuq xej polgaş eleen yr polǵan tur.

Sesserliq sumuzunıñ targazy eş Tamba—xoojly tyryñ parımda-labaatar tugajında pizeen cybeniñ şygy-ce şilciken.

Profes tɵp cɵilelinde eş Arap-

caa—nasional akşa tugajında pizeen cyben tapkyr tur.

ɵert şerlinde Arakcaa—seen so-lunga pizeen xarbyññ kɵrge, ɵske cerniñ parımdaazy cok tur. ɵert şerliniñ azılyñ pıaştar turar pır orga-nızas cerniñ parımdaalyq cyuly par polza, am yndyrer.

Uluq-xemde 1 tugaar nam yury-nyñ sekrteri P. Maazık—4 tugaar plenumğa tep pizeen materialıññ yndyrer teerge, plenum ertte pergen polgaş. Am uk plenumıñ toktaalyñ tus yyrge kancaar kyyssediriñiñ tu-gajıñ pızi.

Xarbyşalgalıq redaktor

Lyndyp.

(L420426 sayay sotunda).

Leninini aazь саңь

Leninni pilbes cer telegej kь-
rinda cok. Telegejnin peş ibi-
nin kьrinda turar kandyq taa
sook ajmak kizi amettannyn iş-
tinde Leninin tugajyn tьnnaba-
an kizi xobar. Lenin teerge, py-
gy telegejnin revoluzunyn uluq
paşkьzь, K. minteri nin turguzuk-
cu, udurtuk:uzu. Lenin teerge,
Uluq Oktabrın revoluzun paa-
ştap yndyrge kizl, bo şevik na-
mьn accazь. Lenin teerge, Cөөn
cyktyн tarlatkan arattarın paş-
kьzь polgaş tugu. Lenin teerge,
Uluq Stalinin uluq paşkьzь
polgaş.

Lenin po xire uluq at-alda-
rьq kizi coraas, podunun aazь-
can pajdaь kandyq coraany?
Po tugajyn pis picce topculap
pizip koreel.

Camdьk ulus ьncap podap
coraan poor cybe: Le in-taa ki-
ziden sьr-ёske, koncuq uluqzuq,
olurar pазьn-palgady-ta kьlan-
ajьn-la turar, xep-sьnь sьr-ёs-
ke, aazь-canь-taa ьndьq cybe
poor-aa tep podap coraan polur.
Lenin teerge, egele anaa, kon-
cuq ekkі aazь-cannьq kizi cybe
tep kadь coraan ёory cugaalьp
turar. Leninin maga podun-taa
kөөr polza, coldaksьmaar, coon-
zьmaar, pedik kadьr xavaktyq,
kьlan paaştьq, kьskьdьr sьr-ёq
tyktyq, koncuq picci, koncuq-
la ьgannьq cidiq, katьrmьzak
karaktyq, koncuq pьzьq pytken
maga-poltuq kizi coraan teer.
Cogum podu teerge, cer-le ka-
zan-taa ьmak sergek, x-j-aatьq,
xoktyq caagaj cannьq, katьk-
kutkuzь-taa aaj-cok, katьrga da
camdьk ulus ьşkaş x-j kuruz
mege katьrbas, xarьn par-la şaa-
pile şьnpьr kattьrар, kadь olur-
gan, kadь coraan ulus ş-daşpas,
tьrар appaьr, ьndьq kizi cora-
an. Cer-le amьdьrьga koncuq

ьnak kizi tur. Oon kьbas-la cy-
bezі cok, cizeelerge: suqqa eş-
teri, şьmnьrь pl tugaar, tooşka
kangy-pile teb-ri paza at-cok, ka-
ngilep turda kөөrge, katьk-kut-
kizu aaj cok, „ce, meni kьm ce-
deril“ suq teş uluska syrdьrп
turda ana, ol-la cerde ulus at
cok xөг een turar. Cadaq ter-
ge-pile xap turda ana tas, paq
kagar, pedik taq yner, pьlktar-
ar, ьnnaar coraan. Paza koncuq
şьdьrалаar. Araga işpes, takpь
cer-le tьrtьpas.

Podunun olurar pазьnьn
işli, idik xebi taa koncuq pedy-
yn coraan. Pазьnьn suq көөр
polza, stol par, oon kьrinda aaj-
cok pedyyn klejnka tep cybe
şьp kaan, picci kьzaa stolovaj
pазьnь, songa karaanda cybe iş-
ti de cecceker ьstьrпp kaan tu-
rar, uduur p-azьn arьq şьv-er,
picci-taa kaastaan cybe cok po-
or, anaa şerlyler coorganьq teq
cьgьbь pedyyn şekp:n coorgan-
nьq turar teer. K d p coraur
xep-sьn-n-taa көrзө koncuq la
pedyyn. Elep kalgan majaktaş id-
iknq, elep kalgan pedyyn kьstь-
mьnq, pedyyn p lo tonnuq suq
ulq kizi-men tep uluqzuur, ulu-
urğaar cybe picci-taa cok, kon-

cuq-la pedyyn, uluska pildirtьs
corup coraur.

Lenin eş ьorynge, kadь aazь-
ldap turgan uluzurğar, arat ty-
menge koncuq-la ekkі. eeldek
kizi cor an. Podu pазьn aazь-
uluq aazьdьq turza-taa ьory,
aazьdakьlarьn cer le utpas co-
raan. Aarьj pe g n kizi par pol-
za, emcee şicider, emnedi,
aazьcemin ьjьtar, olurar-turaj
pазьn-palgadyн ьjьtarar, kacьq
daan kizi par pol a toraan tuza
lamьş көrgьstьrer. Po tugajyn
da cizek cugaalar polza cer-le
emge-cok cizek par. Cizele rge,
pir kattap, Lenin көörge, ьlban
cerinьn xedellin arьn araj pa-
gaj polgan, Lenin toran na ol
uruqnu ajьtьrп, toraьn emci-e
pizik pizeş, şicidip emnedi.
suq turgan polur. Paza pir kat-
tap Lenin kёdee ьnyp tьraaccьn-
nьrğar pьrп coraas, pir kad j
„oglum calğaarap turar, ojna-
cybezi cok ijin“ teerge, Lenin
oon adrezin pizip alğar polgan.
Taaritazьn-la ol kadağja ol
kёdee cernin cagnьgazьnьn ceri-
nden pьr kizi-le eentьstern-tьn-
taan at-cok xap kьlen. Ca cy?
tep. ьndьq polza, şerğe. Le-
ninden poş-a-pile cybe keldi
tep. Cyl tieş, cazьp көörge, em-

ge cok uruq ojnaar cybeni Le-
nin corutkan polgan.

Paza pir tьraaccьn aşşak mь-
ncap cugaalaan:

Cugaalaazьp tooskanьbьs ьoonda
Vladimir Iljic menі pygy-le cugaala-
an cybeni solunga todargaj pizip
kөryner teen. Oon men, oon pizip
şьdabas-men ijin, cyge teerge, kel-
cьkьş orukka karaam şilin adьp ka-
aptьm, am onu tьp aarь koncuq pe-
rge tur tep paştaktangan kizi-men.
Vladimir Iljic ol toraan narьn pizil-
nin targazьn kel tep alğas, po pola-
rğa taarta karak şilinden periner tep
eş Semaşkoga (ьncardagь Kadьk ka-
mgalaar jaamьnьn sajdьb) cugaala-
ar tep tuzaal pergen. Ol koncuq uluq
өrttektuq karak şilimol am-taa ap co-
ruur men-i-jin.

Orita cugaabьs tьngen. Vladimir
Iljic menі ezikke cedir ydep kaas,
koncuq xyndьlyy-pile mendi-caagaj-
laşkaş, coraurunarda menee tьnnat-
pajьn Moskvadan ьnyp coraas-sler,
kөrem. Paza kattap tuzar-pis teen.

Şak po xire, kizee sagьş covan-
ğьr, eeldek, ekkі kizibist, ergim ezi-
bist ьlm pisten carьp kaqьdь teen.
ьndьq janьzьbь cizek xөj.

Cer-le ьske ulustu kudu кө-
rə-s, ulustun cuga-zьn koncuq
kiccegejeji pile tьnnaar, kizlin
cugaalaan cybezin uluzun ka-
aş la sөsten ilip alьr. Tanьştь-
rar cybe par polza kon uq t-p-
tьq ьgaadьp peer, kizlin kyze-
en cybezin tuzalar tize, picci-
taa cybe polza jaap-la tuz laaş
corudar. Xoor-jьn ьletpьrcin-
neri-pile podu cugaalaazьp. kёdee-
ce podu ьnyp, tьraaccьnnarьn
pajd ldy-pile tьnəzьp coraan.

Azьldaar canьn көөр polza,
rir-le kьbьr teen cybezin jaap-la
tuzulunga cedirges, amьraar. Pic-
ce cybe cer-le taldaas, azьldaar-
da cybenin ьzьrun pьiden pьree
cokka kazьp turgas tanьzьp alьr.
Kьld rğar cybezin kьyssetken,
kьyss-pen-in kattap-katlap xь-
n p-la turar, picci-taa cybe polza
jaap-la kьyssettirğьş, amьraar.
Podu dan polgaş ьske azьldak-

cylardan koncuq şьngьbь negel-
deliq. Azьldaanda ьske ulustun
xire şaан koncuq pizir, kadь azь-
ldaan uluzun koncuq eptiq eel-
dee-pile cybee ьoredir, kadь
aazьdaan uluzun sanal-onalьn
koncuq pьrьmdalaar, ьske ьory-
nyn at-aldaarьn poldunar şaa-pile
kөdьrerin podaar.

Lenin paşkьnьn aazь-pajda-
lyndan topculap ьbeestі pizirge
ьndьq janьzьbь poor.

Lenin teerge, xөj tьl sөs pl-
lir coraan. Cizeeleerge, ьngli,
fians german, Itailj ulustarьn
tьl sөzyn pizir coraan tur.

Oon azьld ar tep cybezi ma-
galьq tугan. Oon sөzy xereen-
den cer-le xapşas uz rluq co-
raan. Lenin pa kь cynь kьbaj-
ьn coraan teer. Sovettin pygy
kьrynezinin xamьk xe e-n udui-
tur, Kominterinni dur tur. Xarьn-
taa kancap ьnca azьldьş cəngьş
kizi kьş c dip coraan cybe iji-
nen, Lenin ne polgaş, ş-dip co-
raan turam—tialr ulus. ьncap co-
rza-corza, tendi ar paccьm uluq
azьlga Leninin mezi şьdəşpaj-
ьn kьba pergen tur.

ьncalza-cok, Lenin paşkь ьl-
ze-taa, oon xorьdan telegej re-
voluzunyn tьnn Stalin xalap
tutkaş, am SSRE-de socializmin
tinele-zinpe cedirip kelgen tu-
rar. Po etir revoluzunyn yrezin
L nin Orus curtunga tarьp pe-
erge, ьletpьrcin tьraaccьnnar
Stalinin paaştanь-pile oon ta-
raazьn SSRE-ge koncuq caagaj
yndyrğes, am oozun parьlap
ap uluq aazьn көrпp turar.

Leni nin c-zьp kaan revoluzi-
yn zini, Ş-jian p d k-taa polza,
oon azьldьr Tьba curtunga ke-
ep tyerge, Tьbanьn arattarь
revolustuq cazak, namьnьn paaş-
talğazь-nile uk yrezinьn telgere-
dip yndyrğes, cьrgaldьq curt-
tap turar. ŞABь.

Karl Libknext, Roza Lyksemburk

Karl Libknext

Karl Libknext polza, 1871 cьlda
tөreen. Vilgelim Libknext tep kizlin
oglu.

Karl Libknext polza, revoluscu pol-
gaş Germanьnьn aazьcьnnarьnьn paaş
tьncьbь turgan.

Burzas teedi surguulun tooskan.
Oon soonda aazьcьnnarьnьn erge aazь
teş, ьletpьrcin tymennin mьnnundan
cyktyр, burzas şьygy ceringe aazь-
cьnnarьnьn erge aazьnьn talazьnğa
turup, olarga polcukcu poor coraan.

Ol yjekki cьldarda-la Karl Libknext
polza, Roza Lyksemburk-pile kadь
sosal-demokratyn cөөn revoluscu
kezee poor turgan polgaş ьlangьja
Orus uluska polgan 1905 cьldьn re-
voluzunyn turzulga ьlegerin ьorenip,
oon surttaalьn şьn nepteredip tur-
gan.

Karl Libknext polza, Germanьn
sosal-demokratlarьnьn arazьndan co-
gum revoluscu poor ьlgalьp ьnges,
Germanьnьn kьrgьs cazaanьn ezeer-
gek kьrgьs pajdaьn ileredi tajьbьr-
laabьşaan, caa-tajьn kьbьr-pile cogaa-
dьp yndyrge tajьn tugajьnda tep-
terni puruuşşaar şьgьmьcilep, udurla-
nьp turgan.

Oon ьnaj Karl Libknext polza,
aazьcьnnarьnьn orttuzungь revoluscu
surttaal nepteredip, cizeeleerge, aazь-
cьnnarьnьn niitti aazь soksaar corau,
aazьcьnnarьnьn niitti tura-xalьbьşkьnь
polza, burzas turguzьp-pile temis-
setirnin pьr pьzьq cepsee tep, paza
karacangьş proletarьnьn sosialistiq
revoluzunyn accь xavьjaazь-pile ka-
pitalistiq turguzьp-pile tyzyrпp polur
tep, aazьcьnnarьnьn idepkej sergelenin
cididip, ьrgьlycy surttaal salьp turgan.

En ьlangьja ьnbjaktarьnьn arazьn-
ga revoluscu sorulga surttaalьn ne-
pteredip, ьnbjaktarьnьn orttuzungь re-
volus aazьbь koncuq kьbьp, oralda-
şьp coraan.

Karl Libknext polza, telegejnin
xanьnq caa-tajьnьnğa koncuq udur-
lanьp turgan.

Cer-le tajьn pajdaь kьzеп, caa-
tajьn ьёskьdьr corukka udur podu-
um kadьq, oiaq sanalьn ьzьgьstьr-
la.

kьrgьs cazaanьn teedi ceringe caas-
kaan cugaalar, ьlangьja tajьn yndь-
rer uzurunda akşa mөngyn teбelber
peeringe koncuq udurlanьp turgan.

Pygy telegejnin uluq caa-tajьn-
nьn egezinde pьr kaas marksis-re-
voluscular spartak tep revoluscu
cazьt ebille turguskan.

Karl Libknext ol cazьt revoluscu
polykke ebilledezip kirğes, koncuq
şudurgu idepkej azьldaаn.

1915 cьlda Karl Libknext podu
paaştьnnar alğas, sosial-demokrat-
tarьnьn xuurmak surttaalьn ileretp-
şaan, aazьcьn tymenni revolus-ce kьj-
ğьrп, imperialistiq caa-tajьnьn ьn-
gьnьn tajьnьn-ce xuuldurup kilrer
tugajьnda cazьt surttaal pizik taradьp
turgan.

1916 cьlda maj ajьnьn pьrde Berlin-
xoorajga aazьcьnnarьnьn cьskaalьnьn
paaşьnğa corup, Karl Libknextin loz-
uq salьp cugaalaanь: „caa-tajьn ьzut-
kalzьn, burzas cazaа ьzutkalzьn, ep-
tajьn corudulga telgerezin“ tep
turgan.

Ol ьncap lozun salьp cugaalaanь-
nğa xarьş kьldьr, burzas polza, Karl Li-
bnexti xilincektenip aazь kьbьr-pile

kadь, 4 cьlda kara-pazьnğa şiltken.
Oon soonda Germanьda polgan
nojabr revoluzunyn kьş tajьmь pile
ёş Libknext xostalьp, kara-pazьndan
yngen.

1919 cьlda janvar ajьnьn egezinde
spartakьlarьnьn xuralьnğa eş Libk-
nexti Germanьnьn komunistiq namьn-
ьn tep komitedinge songaan.

Karl Libknext revolustun xereen
tuzulunga cedireri-pile oraldazьp, py-
gy aazьcьn angьnь ebilledep, tьnzь-
tpьşaan, caa-tajьnğa udurlangьn-
pile 1919 cьlda janvar ajьnьn xьnneri-
nde burzas cazaаnğa udurlanьşkan
aazьcьnnarьnьn tura-xalьbьşkьnь ege-
leen. Mьn aazьcьnnarьnьn tura-xalьbь-
şkьnь 6 xьn eccizinde ulamьcylan.
Ol tura-xalьbьşkьnьn pazьr teş bur-
zas cazaandan kьrgьş şeriq şagdaa
yndyrge polgaş cer le xoorajga kon-
trevoluscu, ak ьlyrykьler көbьdeп.
1919 cьlda 1 ajьnь 16 xьnynde Karl
Libknexti-pile Roza Lyksemburktun
olurar pазьnьn-ce kьrgьştar şьurp
kirğes, olarьn iljeldiratin tudur kudum-
coga appargas, ol-la ceringe ьlyrпp
kaan.

Roza Lyksemburk

Roza Lyksemburk polza, 1871 cьlda
tөreen. Uluq revoluscu polgaş Polşa
ulustun paza Germanьnьn aazьcьnnarь-
nьn paaştancьzь, Markьstьn erttem-
in pьrьmdalaan uluq erttemden kizi
coraan.

15 xarьbьnda burzasьn teedi sur-
guulun tooskaş, revolustun aazь xere-
en talazьn-ce revolustun cazьt pol-
ykerinьn aazьnğa kizip coruj-pargan.

Roza Lyksemburk, Polşa polgaş
Germanьnьn ьletpьrcinьnьn arazь-
nğa revolustun aazьn corudup tur-
gaş, 1900 cьldan egeles il tugaar
internasionalьn revoluscu cөөn ke-
zlin paaştancьzьnьn pьreezi polgan.

Telegejnin caa-tajьnьnьn mьnnun-
da Stuttgart-xoorajga poor еrtken py-
gy telegejnin kongres (xuralьnğa)
Roza Lyksemburk paşkь Lenin-pile
kadь imperialistiq caa-tajьnьn angь-
nьn tajьnьn-ce xuuldurap tugajьnda
koncuq teөgylyq sanal yndyrge. Ы-
langьja teөgylyq imperialistiq xan-
nьq caa-tajьnь polza, aazьcьn tyme-
nge cailaş cok uluq xoralьq tep cy-
beni pilip tajьbьrлаbьşaan, caa-tajь-
nğa udurlanьştar aazьcьnnarьnь ebil-
ledep, olarьn arazьnğa Markьstьn ert-
temin cөbь-pile taarьştьrп, rvolus-
tuq aazьldamь, surttaaldarnь ьrgьlycy
nepteredip corudup turgan.

Caa-tajьnьn ege yjezinde Roza
Lyksemburk polza, Karl Libknext,
Tьpko polgaş Merinko—mьndьq ьş
revoluscu eşt-pile kadь spartak tep
revoluscu cazьt ebille turguskan. Ыn-
cangas Roza Lyksemburk podunun
revoluscu kьzyn tьnzьtpьşaan, sosal-
demokratlarьnьn uluq sook pьrьm-
dalaarlarьnьn polgaş peөrengel yzeld-
itlernin xuurmak surttaaldarьnğa ud-
urlanьp, olarьn aazьnda caa-tajьn-
ğa udur-pis teer, xarьn ьnьnda xer-
ek kьrьnğa caa-tajьnьn pottandьrп
yndьrerin kьzеп tarar podalgazьn
aazьş tajьbьrлаbьş, caa-tajьnğa udur
revolustuq aazь corudup turganьn
ulamь-pile Roza Lyksemburk ьrgьlycy
pазьnnadьp turgan. ьrgьlycy pазьnğa
olurp turza-taa, revolustun aazьn
ьngьlycy corudup turgan.

Pazьnğa olurup tura, revolustun ь-
reenge xolbagdaşkan uluq nom tep-
terler pizip yndьrпp turgan. Oon ьn-
aj uguulga pizik, caa-tajьnğa udur
surttaal pizil, xөj cyylidin nomnar
pizip, cazьt aazь kьbьp oraldazьp tur-
gan.

1918 cьlda Germanьda polgan noj-
abr revoluzunyn yjezinde Roza Lyk-
semburktu kara-pazьndan xostaan.
Oon ol-la toraan revolus aazьnğa
şuut kizip pergen. 1918 cьlda deka-
ar ajьnьn tөncьzynde polgan Germanь-
nьn komunistiq namьnьn xuralьnğa
paaştancьş poor kizikşken.

Roza Lyksemburk polza, xөj janьzь-
nьn puruu yzelditler, puruu yzeldit
il tugaar internasionalьn paaştancь-
larь polgaş oon-taa ьske yzelditler-
pile temisşezip, aazьcьn tymennin
mьnnunga olarьn megelep caap co-
gaalar coruun ileredip coraan. Rev-
olustun xeree teş podunun amь-
tьnьn xajьra cok cyktyр coraan, uluq
aldarьq revoluscu kizi tur.

Roza Lyksemburk revolus polgaş
aazьcьn tymennin xeree teş podun-
un amь-ьnьn xajьralabajьn aazьdap,
revolustun xereenge kizip coraan
yjezinde ulus-tөre, erttem talazь-pile
aldaqdaldar ьşkьngan.

Oon paşkь Leninin ileredip caz-
aan polgaş Roza Lyksemburk podu
paza uluq nuruuzun edip alğar.

Roza Lyksemburk revolustun xeree
teş oskundurьq kьbьp coraan polza-
taa, oon revoluscu coruu, oon kьyss-
edir teen sorulğazь, revolustun pol-
gaş aazьcьn tymennin xereenge xol-
bagdaşkan, oon yndьrпp pizeen no-
mnarь, kьbьp coraan aazь pygy tele-
gejnin aazь connarьnьn pазьnьn iş-
tunge turaskal poor artip kaar ьzu-
rluq.

Karl Libknext-pile Roza Lyksembu-
rk ьlgenden peer am 17 cьl poor
turar. Pygy telegejnin aazьcьn tyme-
ni po revoluscu eşternin turaskaldьq
xьnyn cьl pyrynьp janvar ajьnь 15-
te-le jozulap еrttirip turar.

Karl Libknext-pile Roza Lyksembu-
rktun revolustun xeree teş kьrgьş-
tar xolundan ьlyrtyp, pottarьnьn amь-
tьnьndan ьdьrьlganьnьn aazьn pygy
telegejnin aazьcьnnarь-pile kadь piz-
tin ьbьanьn arat conu pьr tөmej te-
mdeglep aazь еrttirer sorulğazьq.

Karl Libknext-pile Roza Lyksemburk, kьrgьstarga ьlyrtyp kaan
polza-taa, olarьn mьdьrьlьq temisşezі kazaan-taa ьёes!

ARN TK-nın 4 tugaar plenumunun toktaalyň xereezennere erestig kyyssediili

(Eş Tanjanyň cyly)

Gyny cedip algan-pis

Nam, cazaatnyň ş-n paast lga zy-pi e TAR-nın pydyrykcy kyzy, oon azy agyjnnyň pajdaly ulam-na özyr, azl-agyjnnyň yndezini polur—maldyň paazy özyr 1934 cыл-pile 1935 cылды төмеjleerge, ynd-zin conun malnyň öske-ni 16%.

Xer ezeennenden mal azylynga, blangja çaş maldy östyre çorukka en ekki kırıkennin ARN TK nın 4 tugaar plenum ndın temde lep ertken.

Nasio aldyň kultury ulam-na özyr, arat conun yndezini plit-inge örengeni 60% azy p oop turar. Moon-pile kady xere-z-n aratarnyň pizik pliri 34% turar. Po kaaz cылдыň ištinde c-dip algan cedigkinner eweş ebes.

Plenumun ajttıyşkyny

Ça ertken namnyn 4 tugaar plenumundan arat xereezennernin ištinde corudar azyldy koncuq onzalap ajtkan. Po ajttıyşkyny xerek kыrnga pott-n-dыp corudary koncuq cugula cybe öleede, po toktaaldy par-ymdalyaş corudar azyldar polza:

1. Arat xereezennernin ištinde polit. massalyq azyldy corudary cugula. Po azyldy moon murnunda corudup turgan polza-taa, nam kozkomnaryndın polgaş yyr-lerden udurtup paastar turgan sula turgan. Moon songaar xereezenn arattarnyň tuskaş xuralan kыlp, ulustun uluq, picce kampani azyldarynga kırıstırı cugula po gыş olarnın politig n kedyr talaz-pile pottuq azyldar corudar xerek. Nam cыrdыb-kыnynga xereezennerni xey-pile kırıstırer.

2. Kultur massalyq azyldar corudary po yjede koncuq neg-eitlip turar. Po kaaz cылды ištinde pizik plirialıstı 34% kыldy cedip alganbıas cedigkin tur, ыndыq polza-taa, er e-öer-uvyst n koncuq ыrap cыдыp kыlgan tur pis. Moon songaar e ulustan cыдыp kalbas ta azy-pile cyny kыlp pis ter polza:

a) Plak pilbes pajdaldy cok kыlp alarynny argazy polza: pı turar likpuntularga, cagy keep ööreni şkolalarga xereezennerni xey-pile kırıstırer paза aal pelykter plakı polgymne in turguzup, nam yyrleri polgaş xereezennerni tassaktary, ol pölygmner-ni yrgylyc udurtup paastar polgaş organizas azyldy yrgylyc xыp, ööreni turarny tynnel in aj sanьnda pыşar-nda xыnap ap, cetpes pajdaly segid-linge pottu-pile oraldayr uzurıuq.

b) Namnyn cыrdыbşkыn pölygmneringe 1935 cылда turgan xereezennerni koncuq ebes, 5 kozuunnuñ pedeezld n kыrkke 4965 xereezenn turgan. Moon songaar namnyn cыrdыbşkыnyga xereezennerni xey-pile kırıp alary cugula. Nam cыrdыbşkыn polıukke polgaş pizik plıkke ööreniinge koncuq uluq tuzalyq polur.

c) 1936 cылды 4 ajdan egelees 4 kozuunıga kózer kыzy oq organizastar, oon tugaarynda peletkeldi azyldy en corudup turar. Po kózer kыzy oqunı sorulgaзы polza, xereezennernin polit. polgaş kultur tı lazynga koncuq uluq uzur-tuz-nı peer. Mыndыq cybe töleede, kozkomnar polgaş yyrler canьnda tassaktar oon azylynga koncuq idepek-llıq kırılr polgaş xamьk xereezennerninge tanьdylganь azylyn

Eş Tanja

paaş udur corudup algan turar xerek.

Xereezennerni mal azylynga erestig kırılr

3. Maldyň paazyň östyre, şnar-aryň saızradary polgaş maldyň çaş telyn cangyş-taa xoratpajın, azyrap alarynga erestig kırılr uzurıuq. Maldy cutka alıspas, oon cem xynezini, kaza-xoraa-zyň, ödek-kыştan solup taaryş-ırar corukka pottuq kırılrı cugula.

Maldy pory cılr coruktan kamgalap, blangja kadayccыlaryn cagyrap surgap, maldyň kadad-n tınydary xereezennernin ee-ceq-llıq s rulgazy polur.

Maldyň paraanьdy cylyyn kóyded p, oon şnarın saızradary: cıq et, eer, syt, sarcaq, tyk-tıagь—po cylyderyn ol saanda şnarlyq arын kыldy aзыp alary cugula.

Maldyň tuzalakşy polur cer taraalan azylyn kalartırp, şnar-azydar azylyga xereezennerni erestig kırılr uzurıuq. Am uday-keir caskı tarlyga peletkenip, ol tarlyga xereezennerni yrezin, ceps-k xerekeldi amdagaşın peletkeer; argamь, conak, keryen xendyrge po gыş oon-taa öske cepsek xerekelderni, paза tarlyga xol kırıp azyldar ulustun idik xebın, oja-kıbьbın septe taaray azyldy xereezennerni amdagaşın egeep corudar uzurıuq.

Xereezennerni kaadyr-azydar xerek

4. Xereezennerni kaadyr talaz-pile kızıdider coruk cetpes, camdyk alban cerlerı xereezenn kızı albas, xereezenn kızıni azylyga kırılr alaryga uruq-tarylyq appaar, azy şol uq kыlp ebes ter cyld r turgan, po tugaary cangyş cızektıen alaryga, Kyttip-ografka o yk yge azyldar turgan Norzunmaaş çaş uruquu ap-ırgış eleen yr azy kыbaan. Oon soonja Tipografıın cerındı azyldar sen-pe ter ajttırganb-taa cok turgaş saalygy v de Kaadyr kıldı inge, ol Norzunmaaşn ornunga er kızı ter perıner ter kegen. Oon Kaadyr kıldızi cöppe-rebeske, am ol kızıni kat ap azyldy pergen. Moon ap kóerge, xereezennerni yndezın kad r kыldy xandaryp alarynga camdyk organizastar onza sagьbьn s lajbyn turar.

Moon songaar xereezennerni kaadyr kыlp alar coruk koncuq negeldeliq. Kaadyr xereezennernin pajdaly saızradary, oran paзыn polgaş uruq-taryn azyrap cerlerni turguзы cugula, blangja jasla polgaş uruqlar şolyn organizastar paза xeynyn cemnelgazi xıre cylyder-pile xer-

eezennerni xandaryp koncuq cugula polur tur. Po coruktu pyryny pile azyqlap alar polza, xereezennerni er ulus-pile pır tömej azyldap şdaar.

Xereezennerni öge-şeleezin kamgalap

5. Xereezennerniň xostuq er-ezin kamgalap cugula. Po tugaarynda xereezenn arattarnı erge kemceenge cedar cylyder kыd-ы kызыgar sumu, arbanarda bees ebes kыstyp turar. blangja PXX Parlyk sumuzungı pı xereezennin eedi aзыp paksırap turda, pıx xam kızı kelges. xolu-pile eedin kógeritir tutkul-a, azy tızi-pile sorup azyrap urda, ol xereezenn kaaş kongaş-la ölgıen turgan.

Kızı amьzynga ыndыq xora cedirip kaan idegetti kozuun, sumunyn şygylyrındın tırgen kemceq alaryn turgan. Oon-taa öske xereezennerni erginin can-cыb-pile sadar, etteer-sokkulaar xıre cylyder am-taa par. ыndыq coruk-pile kódeenin şygy cerlerı polgaş pot-cagyrgalary eres temissı idı am-taa ceccezi-pile corudup şdaaryan. Moon songaar şak po ыkыaş xoojly tyrymge udur coruktar-pile eres temissel corudup, blangja xereezenn arattarnı erge-kemceezinge cedip turar idegetterni xeynyn azyk sudunga (şlitkelinge) oş saanda tabaryşırp turza coguor.

Kыragьbş şygy talaz-pile temısezir cybe ebes, kozuun, sumunyn cagyrga cerlerındın ekki kırıse coguor, oon ыnaj surıtaal-surgaal talaz-pile nam, revane xereezennerni corudar cugula.

Xereezennerni oazak-cagyrganь azylynga kırıstırerı cugula

6. Xereezenn arattarnı cazaq-cagyrganь azylynga kırıstırp, olarnı idepekjılylerın paastar azylyga idip yndyrer coruk sula po-gыş pydyryk kızı polgaş tees ol-urar cylyder am-taa par, idepek-jıly xereezennerni kozuun, sumu-lardı par, camdyk cylyderde er-taa kızıni „kurunga astıp alar“ xereezennerni par ter, ARN TK-nın targazy eş TOKA cugaalan. Camdyk kozuun, sumular xereezenn conun orıtuzung azyldy corudaryn turar cylyder par. Moon songaar kozuun polgaş sumularnı cagyrga cerlerı xereezennerni ištine tılyq pottuq azyldy corudary cugula ter 16 tugaar Picce xuralda ajtkın.

7 Arat xereezennernin pıx kol sorulgaзы polza, kooptun azylynga tuza azyly polur. Am yjede kooptun azylynga kırıkennı sula. Arat xereezennerni koopian koncuq negeldeliq polur polgaş koopian azylynga pottuq sanıdarın perip oon azylynga idepekjıly kırıp, blangja lıngьb polgaş revis komisteriinge songutkan xereezennerni uk azylyn ekkızi-pile corudup, cetpes azyldaryn ıleredip, kooptun paastar ceringe m deeer polgaş pag j azyldaryn cok kыlyrnga kыrak kыlak-poluru koncuq cugula.

8. Namnyn 4 tugaar plenumundan ajtkanь polza: „moon songaar xereezennerni ištine azyldy corudary xamьk nam organizastarnı azyly“ ter ajtkan. Po ajttıyşkыnı nam organizastar pottuq xerek kыrnga azyldar polza ekki.

Xereezennerni Curtun azyly-agy, kultur turguзуuşkunun pygy adьrlarynga idepekjıly kırıstırerı.

Nam şkolazыnь canьnda nam yyrnyn azyly

1935 cылды saaly 3 ajynı ištinde coruk azyly eleen cedigkinnıq poop turar.

Po arazьnda pygy kыzygnyn xural 4 uday polgan. Ol xural daryn toktaaldыn xerek kыrnga kыssedip turar-pis:

1. Namnyn özyde talaz-pile 3 kızıni oralakşy kыzyngı kırıp algn, 5 kızıni oralakşydan cıngıoge kırıp algn, 2 kızıni curum talaz-pile kemceq algn.

Namnyn azyly-agy, pyrytkel polgaş kыzygnyn ыnaj pıer şlit-clırl, aj pyryde töler tadьbьrın coguor tyrym jozugaar corudup kelgen.

2. Öeredilgenin şnarın saızradary, ertt m-ılykty ulgattırar talaz-pile eleen azyldaryn corudup kelgen. blangja ööreni kыram kыzygnernide tus tus erttemnerge adak kızı cok, şuptu 100% poop turar. Oon ištinde en ylegerliq ööreni turar nam kыzygnerni eleen xey, cıze: eş şuun-ool 9 cyyl erttemnı şup-tuzung a koncuq ekki poop turar.

Oon pile kady, nam şkolazыn-

da revane yyrnyn 101 sannыk kыzygnernin örengeni 90% poop turar, adak kızı 9 (10%) poop turar. Paşky surguulunda revane yyrnyn kыzygnernin örengeni 97,05%. O arın ištinden Tarь-syryn, Sumbakkaj olar artıyk ylegerliq ööreni turar, paза olarnı ištinde Tuganь, Seil suq teen ыkыaş eşter 9 cyyl erttemnı 8-ge adak poop turar. ol polza, koncuq yleger cok tur.

Xereezennernin ištinden eş Kyske şylgalkan ertteminge şuptu 100% poop turar.

ARN-nın iji tugaar saıgakşy ploner uruqlaryn ööreni turarından öske şkolalada ööreni turar uruqlar yleger ыlnal! Cyl tize: Şkolada otrıjattı kыzygnernin örengeni 97,56% poop turar. Olarnı ištinden xereezenn Aldыn-kыs 6 cyyl şylgalkan erttemnı 5-ge koncuq ekki, 1-ge anaa ekki, ыncыgaş 100%, paза Харьk 13 cyyl erttemnı 8-ge koncuq ekki, 4-ge anaa ekki, 1-ge ortumak. Sagды 11 cyyl erttemnı 8-ge koncuq ekki, 3-ge

Öörenikiller

anaa ekki poop turar.

3. ARN yyrnyn paastalgazy-pile şkolada revane yry eleen azyldaryn corudup turar:

a/ Şeriqde revane yry-pile margıldaş turguzup, pottaryn ylegerin alcp turar.

b/ Pelykter arazьnda turguşkan margıldaşn udurtup, cedar ce-pızın tynnep corudar corukka tuzalazyp turar.

c/ Sovet xamaattıların any-jaktar-pile internasionaldyk kez-eeni turguzup ılerkel tınaan.

d/ Podunyn ištinden en idepek-jıly revanecillerin ARN-nın xyrelenin ce tepşidip peletkep perip turar, blangja 35 cылды ištinde 10 kızıni namga peletkep pergen, olarnı xey nuruuzu revanede takыр.

ыndыq polza-taa, revanentin özyldi sula, camdyk revane kыzygnerni in ööreni turar sula. Onu kemceq ap azyldy corudar xerek.

Şkolazыn massalyq azyly

Şkolazыn ištinde yyrlerin xana solunu murnunda şnar cok, ajda 2 uday yner turgan polza,

am şnarlyq, curuktuq, caraş kыldy ajda 1 uday yner apargan. 35 cылда xana solunu 11 tugaaryga cedir yngen. 8 tugaar solundan peer pot-şygmıclıdi kal-vartırp, öörenikillerin curumun tınydyp kelgen.

Massalyq pölygmner

Ojun şlinin pölygmneri ertken 3 ajyn ištinde 6 uday şil yndyr-gen polgaş ыр pölygmy suqlar cygeer ekki azyldap kelgen. ыndыq-taa polza, şnar xolazы-pile cetpes cylyderı xey. Şil cogaadyrda, ekki xыnap podavaş, cazybь, caa ajalgalar, caa cogaaldar yndyrp turar-taa polza, şnar talazы ekki ebes.

Po arazьnda RTO yyrnyn cыq-gan akşazы 177. Moon songaar RTO-pile OKTE azyly saızradary cugula.

Oon ыnaj pistin cetpes azyldarybьs eeen xey.

ARN TK nın 4 tugaar plenumu polgaş TAR ulustun 16 tugaar Picce xuralyn ajttıyşkыn kыssedip turgыş, moon songaary sorulgalırbьs cedip alaryn erestig oraldayr-pis.

Nam yyrnyn targazy Sendasь.

Yş, aldy ajyn cagylgazy uspejin ulaştyr cagьdaal

Cazaabьstın lozunarn Calbaa-pile kыssedıllı, Calbak connar, xey-le connar Cagylgany kalartıbьb.

„Şyn-na“ solun cagylgazy şnarınga cedirell, Cыkşap pızeen cylyderin şyn-pile öörenıllı.

„Byletennı“ cagylgazy Pygy pıster cagьdaaly, Pyzyredıly cagьtkıstın Pırlı cылды koldadybьb. Arat conun cagylgazy

Aal öenge cedirell, Aldarga azy-la algaş Ajda cылды saadatpaaly. Örttektıy-le cagylgabyş Örttetpejn öörenıllı, Öertıdıl-le yner coruk Öörenın podavaş. Yş le ajyn cagylgazy Yr-le polajın ysy-le peer, Ystyrynge cedıraja Yrgylep cagyrap alıyl. Cogaalkannar: Ejlıq-xemde Tabaa, kek.

ARN-ның кезигыннери, оранның азыл-агыянын үндезини— mal азылн сайырадыгына уleger-cizekci poluulunar!

1935 cылда mal азылның tugajында ARN TK prezidiymynyn toктаалы

TAR-ның nasional revolustuq cazaandan polgaş ARN TK-d n orannyn aзыл-агыянын үндезин өзеe poor mal азылн өстырер talazы-pile 1935 cылда uluq cedilgelik polgan tep, ARN TK-ның prezidiymy pajyrlap temdeglidi. Mal paazyның özyys-kynynyn tugajында temdegleeri polza:

1. 1934 cылда respubliktin pygy malyn 1.060.940 paaska cedirgen (10,27% östyrgen) polza, 1935 cылда 1.209.910 paaska cedirgen (14,04% östyrgen).

2. Uk maldarның po lji cылда özyldezin cyzyny-pile ap көerge polza:

MALDYN CYZYNV	1934 c.	1935 c.	% %
Nek mal	181379	202731	11,77
Cыlgы mal	88111	89141	1,16
Xoj mal	482938	554891	14,49
Ösky mal	293104	347513	18,56
Ial mal	10003	11256	12,52
Tese mal	960	891	7,18
Sып	837	825	1,44
Xaаan	3608	2662	26,22

3. Maldyn özyide sanyn kozuun kozuunu-pile ыlgaj көerge mьndьq tur:

KOZUUNNAR	1934 c.	1935 c.	% %
Cөөн-xemcik	250868	304738	21,47
Paғын-xemcik	280187	343622	20,06
Uluq-xem	168479	198566	17,85
Tees xem	145155	161370	11,17
Pil-xem	58168	56920	2,12
Kaa-xem	40186	41302	2,77
Toza	13995	15225	8,80
Tandь	27550	31718	15,12
Kyr. organizastarың	25917	12750	50,80
Sovet xamaattыларың	44445	43639	1,82

4. Maldь östyрer talazы-pile ystynde ajtkan cedişkinneri, talazы-pile cedyr arat teer polza:

a) TAR-ның Picce xuralың 3 tugaar onza sessiziniñ, Ulustun 8 tugaar Uluq xuralың polgaş ARN TK-ның 1933 cылда polgan 2 tugaar onza plenumunyn mal азылн tugajында pergen төө gylyq ajttьşkыnnarың arat con pilgen polgaş kudukku kozuun, sumulalaryң pot-cagьrgalaryң, nam yyrleriniñ po gaş kozuun komitetteriniñ uduřitulgaзы-pile coraas, ol xuralda nьn toктаal-darың xerek kьrga potandьr corutkanyң cыdagany-pile cedip algan.

b) Arat con maldyn cem xyneziniñ peletkeeriniñ cugulazың pilgың polgaş ol tugajында cazak, namyn ajttьşkыnnarың xerek kьrga potandьr corutkanyң cыdagany-pile 1935 cылда kesken sigeni 42,94% esken, pir poda paazynga onaarga, 1934 c. 4,46 puut turgan polza, 1935 c. 6,4 puut polgan.

c) Mal азылн östyрer tugajында ystynde ajtkan sannarың arat connun cedip alganьң paza pir cыdagany polza, kozuunnarda nam organizastarың polgaş pot-cagьrgalaryң talazың, xamьktyñ murnunda Cөөн-xemcik, Paғын-xemcik, Uluq-xem, Tees-xem polgaş Tandь kozuunynyn organizastarыңdan nam, cazaktyñ ajttьşkыnnarың kyssedir aзыldь teskindir arat connun orttuzunga şьn şudurgu aзыldь corudup kelgeniniñ cыdagany-pile ystynde ajtkan sannarың cedip algan.

5. Ystynde ajtkan cedişkinni ap көerge, mal paazyñ moon ыlgaj moon-taa arttyk estyryp polurun todargaj ajttьp turar tur. ARN xamьk kезигыннерi TAR-ның 8 tugaar Uluq xuralың mal азылн tugajында ajttьşkыnnarың potandьr egileş, arat

ol tur. bьndьqnyñ teleezinde, nam, cazaktyñ toктаalda ың am-taa pilis albaan, podu urazыnda aзыldap turarың tarьj soksatkas, şьnnyn paazyñ östyрer tugajыnda pottuq aзыldaarың taqьr tur.

d) Sovet xamaattыларың pygy malың paazy 1,82% kudulaan. Oon iştinde xaаan paazy 18,56%, cыlgы maldың paazy 5,04%, öskynyn paazy 40,29% kudulaan polgaş nektin paazy 4,40% esken. Sovet xamaattыларың nekten öske maldың kudulap turarың polza, cetpes aзыldь ajttьp turar tur. bьcangannyn teleezinde, sovet xamaattыларың maldың paazyñ östyрer talazы pile pottuq aзыldь corudarың namyn xamьk organizastarың corudar uzurluq tep prezidiymden temdeglidi.

e) Kyryneniñ organizastarың polgaş kyrekononmыñ maldың arat-conga satkыlap, cыlgы polgaş xojcy kyrekononmu cok kыlgan cybe teleede, olarың xuuzu tьkka kudulaan polza-taa, kyrekononmың uluq nuruuzu maldың paazyñ östyрer, oon şьnarың sajьradьp corudar polgaş arat massalarga pottuq ylegeriñ kergyzer talazы-pile am taa nam, cazaktyñ ajttьşkыnnarың kyssetkeni cok tep ARN TK prezidiymy temdeglidi.

7. Mal азылн talazында ystynde ajtkan cedişkinner-pile kadь cetpes cybe kajь көeje: TAR-ның 8 tugaar Uluq xuralың mal paazyñ östyрer, oon şьnarың pedider tugajында pergen cyzyn paazyñ ajttьşkыnnarың pyryny-pile kyssediri am-taa tugaar Uluq xuralың mal азылн tugajында ajttьşkыnnarың nam organizastarыңdan moon-taa arttyk şudurgu pottuq kyssedip corudar soruğanь paramdalaas, ARN TK prezidiymy toктаadьr polza:

1. Kozuunnarың nam komitetter, paza tus tus yyrler polgaş nam kезигыннерi TAR-ның 8 tugaar Uluq xuralың mal азылн östyрer sajьradьp tugajында pergen ajttьşkыnnarың kьdьndan kьra өorenip algaş, maldың paazyñ östyрer, oon şьnarың sajьradьp corudarың tus tus kozuun, sumunyn oza pajdalьn paramdalaas, arat conu ol sorulga tьşindir ebi eid er aзыldь kalbaa-pile corudarың taqьr tur. Maldың odar-p leitiñ kancaar sajьradьp, ödek, kazaazың cыlgыlar, maldың aas-cemlin kamnar aзыglar, anaj, xuragan, pьzaa, kulurnu elyres polgaş oon-taa öske aзыldь corudarың nam kезигыннерi aas kьrga eves, moon-taa arttyk pottuq aзыldь corudar uzurluq.

2. Namyn organizastarың, oon tus tus kезигыннерi podunyn xamьk aзылн, xuunyn-taa polgaş xojь niittiniñ-taa aзылн 1936 cылдь kьзында maldь mendixьr aзыrьp alьr corukka taarьştьr alьr cugula tep toктаatь.

3. Maldың aзылн moon ыlgaj moon-taa arttyk sajьradьp corudar tugajында 1936 cылдь 1 ajьn 5 xynynde polur TAR Picce xuralыnga todargaj ajttьrьq turar polgaş ol tugajында tuskaj toктаal yndyrer. Ol toктаaldь nam organizastarың, oon tus tus kезигыннерi arat connun orttuzunga kalbaa-pile tanьştьrарың polgaş podu-pile raastap algaş, kyssediri ARN TK prezidiymy paşь uduşitulga tur. TARN TK prezidiynyn targazь Toka.

4. Kozuunnarың nam komitetter, paza tus tus yyrler polgaş nam kезигыннерi TAR-ның 8 tugaar Uluq xuralың mal азылн östyрer sajьradьp tugajында pergen ajttьşkыnnarың kьdьndan kьra өorenip algaş, maldың paazyñ östyрer, oon şьnarың sajьradьp corudarың tus tus kozuun, sumunyn oza pajdalьn paramdalaas, arat conu ol sorulga tьşindir ebi eid er aзыldь kalbaa-pile corudarың taqьr tur. Maldың odar-p leitiñ kancaar sajьradьp, ödek, kazaazың cыlgыlar, maldың aas-cemlin kamnar aзыglar, anaj, xuragan, pьzaa, kulurnu elyres polgaş oon-taa öske aзыldь corudarың nam kезигыннерi aas kьrga eves, moon-taa arttyk pottuq aзыldь corudar uzurluq.

5. Ystynde ajtkan cedişkinni ap көerge, mal paazyñ moon ыlgaj moon-taa arttyk estyryp polurun todargaj ajttьp turar tur. ARN xamьk kезигыннерi TAR-ның 8 tugaar Uluq xuralың mal азылн tugajында ajttьşkыnnarың potandьr egileş, arat

Sovьttransың cыccaan transportunda aзыldь staxanofcu argalaryң paastajь idepkeji

Cыccaan transportun aзылн caarttyр turguzar polgaş aзыldь staxanofcu argalaryң silrip corudar tugajында Sovьttransың idepkejlіq colaaccыlarы ile septelge brig tarьnıñ 1936 cылдь janvar ajьn 5-ıñ xynynde corutkan xuralь aзыldьn ekki talazыñ көreysty.

Colaaccь eş Kilin Nikita ың aj peer coru ru- pile kadь 520 kilome irliq Kьzyl pile Cadaana arazыnga maşinalьq coraas, maşin- pile coru ru-nun coguур toктаatkan cizee: 2 şakta coruур u-urlyq turgas, ol kemceqni 22 şak iştinde corup kaapkan. Po cыл tize, avtomobil- pile pir şak iştinde 22 kilometir coruур uzurluq turgas, avtomobilin texnik iyrgeñin pir şakta 32 kilometir aзыrganь ol polur tur. Maşinazь polza, yrelgen puulgan cybe-taa cok, podyn polgan. Cyykыq maşinazың cangьs

şiq- pile coru ru-şaan, maşinanь cybe cykьer kьzyn planьda 93% aзыglar uzurluq turgan polza, 107%-nu aзыglan.

Pir kilometir cerre kьpsьr cybeni (vьzınnı) 350 gramь ydyrer turgan, 265 gramь carьgdan. bьcangas polza, pygy coraan cerinden 38 kilogram vьzın kamnar algan.

Eş Kilin ol coraanьdan 30 akş aзыdap alğandan kьdьna, kьzyl cybeni kamnaanьga şannal paza alьr.

Pir eves colaaccь kizi pyry podunyn cыccaan maşinazыñ ekki aзыap xajgaarap ap coruур cybe polza, eş Kilinnin cetken ekki talazь aзылн kandyq-taa colaaccь-la kizi pyry cedip ap polur.

Eş Kilin ekki aзыldaан poor-ga, Sovьttransың paastar ceri onu koncuq ekki paşьga ourttyр şannan. Jakoulef.

Xaraal aldьn uurgajың kьşkь peletkel aзыл

Xaraal aldьn uurgajь kьşkь peletkel aзылн ekki kyssedip turar. Cyny kyssedip turarьl teerge:

1. 1936 cылдь cagь aзылыnga peletkel kьldьr kыlgan caa pugьzыñ aзылн 12 ajьn 15-te 90% kyssedip algan.

2. Konopkin attьq ergi puganь septelgezin 90% kyssedip algan.

3. Paj-ton teo attьq ergi puganь septelgezin 95% kyssedip algan.

4. Alьbьtq-özen tep xemde puganь tuduuskunyn 75% kyssedip algan.

5. Grydinin teo attьq cernin pugazыñ tuduuskunyn 100% kyssedip algan.

6. Alьbьtq-özen tep xemni kezir tutkan uluq көыryqynyn aзылн 90% kyssedip algan.

7. Konopkin pugazыñ şorgazыñ pir özen kezir kьlьrың 25% kyssedip algan.

8. Peş trarazь tep, aldьn curda suq ызыrьndьr alьr cer kazьp kьlьrың 25% kyssedip algan.

Xaraal aldьn uurgajь kьşkь aзылн pygy peletkelin 75% kyssedip algan.

Po 36 cылдь maj ajьn 1-de manitorn aзыл cys xuу pelen polur. Tus pydyrylgeni amьdьr al pajdalь ekki pugьş kandyq-taa ta aзы- pile onza tudaktaldь cybe cok.

Xaraalda profes aзыл

Xaraal aldьn uurgajында prof es aзыл sula corup turar.

Cyl teerge: Kultur massalь aзыл cok cьgam. 307 aзыcьdan 151-le kizi profes kезигынynde turar. Oларың pyrytkel tanьzь cok, camьbьzың biledi pezin cok.

Xaraal aldьn uurgajыңda solun cagьlgazь

Xaraal aldьn uurgajында nam kезигынneriniñ cagьr algan solun 22 kezek, so un cagьbaan kезигyn cok, revane kезигynneriniñ cagьr algan solun 57, solun cagьbaan kizi cok. Pydyrylge cerinde profes kезигынneri polgaş arattarың cagaan solun 34 kezek.

Şuptu ulustan cazaktyñ „Bylete in“ 10-na kiz cagьr algan turar. Ol polza, kocuq cetpes. Moon congьr nam, revane kезигынneri polgaş aзылн arattar şuptu, cazaktyñ „Byleteniñ“ cagьr alьr cugula.

Tьva tьq yletpyrynn oralakş targazь

Kyderek.

Pistin xarьbьbьs

Sarьq-septe „Xьnakşь“—Aratk-or- pile Caş-ooldu kolxos targazыnga songuurga naabayñ ceryp-kaan tugajьn kozuunda nam komizinge medeele.

Cadaanada ylegerliq stanьda Sarьq-ool—Tadarьkpaj- pile Sediptin ekki aзыл ында xana solununga pizi.

UXK Tus-taqda Tastaj-ool—Aзылн ekki aзылн tus sumunarda xana solununga pizi.

Tozuda Cigcit—solun cagьlgazыñ tugajында san cok cybener ymьs poor şaqda-la xarьblatьngan poldur. Ol tugajында todargaj paramdaldь sannarьq polgaş şьnarьq cyyldьn pizi көryner.

UXK xamaattьzь am podu Kьzyl-da Pydegecci—Kooперas tugajында pizeen ың erengej-taa, tapkьr-taa poldu.

Paғын-xemcik kozuununda Anaj—Askь-parlyk sumuzunda 3 xerezen, arattarың kazaazыñ kьcьp pergen tugajы ында xana solununga cьrdьp pizi.

Paғын-xemcik kozuununda Xьnap coruур—Kьzyl-mazalkta ege cada şkolazыñ pagaj pajdalьn tugajында pizi corutkan materialьda podunyn şьn adьn cok poldu.

Pil-xemde Uluq Tavaa—targan Jondannyn tugajында pizeen ың erengej poldu.

UXK Salgьn—Temclitkьn aзыл agьy ың tobas, araga izer, aatka şavar tugajы arban cagьrga ceringe medeele.

ARN TK-nyň 4 tugaar plenumundan nam organizastarynyň organizas massalyq azylın şnarzýdar tugajynda aýttyşkynnyň ertitij kyyssediili

(Eş Pajyr-ooldun cyuly)

a) ...Nam yyrynyn hamyk kezigynneriň XOORXE-niň sadır aýttyşkynnyň tugajynda kozuun, sumular-ce coraas, massalyq surttaal azyl klyp uzurluq. ... Yyr kezigynneri tooza kodes yner ebes po toktaaldyň cikiln?

b) „Hamyk tergi sadırqyların cer sanastarar polgaş oların azylın saabyrlar peer polgaş pargan samcýdaryň tarýj xnap, coguur cer-ce şilciderin eş Arttaaga taqzyr“... Cogum tus tus kezigynneri kyrynenin xerengizin samcýdary coruk-pile kandyq pottuq azyl klyp tugajynda cyny klyza coguurun cangys-taa ses cok, xej-le tuzaal pizil kaar. Eşke cyylder moon-pile pir tomej. Toktaal pizilrde tus tus cerlerde azylap turar kezigynneriniň klyp cybezin, oon hamyk xuussazyn, nam, cazaktyn pergen aýttyşkynnyň kezigyn sanında podunun xamaazar cerleringe kancaar kyyssedir uzurluq tep pizilr poordan kadyňa, erengej cybeni pizil, saazyň xoradyp turgan xeree cok.

Paza kezigyn bil’edinin edilelin ap koorge, camdyk kezigynneri xarabssalga cok koncuq pagaj tep sanaza coguur.

Mal-cer ministeriniň canynda yyrde eş Pak-koktyň biledin koorge, namga kirgen cýl 1930 cýlda cýdyda „1929 cýl“ tep karandaz-pile nemep algan. Uk biledi oruk-cazık polgan. Şak mýndyq cyylder cangys ol-taa yyrde ebes, hamyk yyrlerde par polgan.

bncangas namnyn azyl xereenliq hamyk materialy amdsgaa cedir emge curum cok tudamık poor kelgin polgaş onu cugula korejeyn turgas, politiktik nam polza,—şak mýndyq cadagaj turup algaş arat massaný manajlap paaştaida polgaş oon murnunga negettiniy turar sorulgalaryň ertitij kyyssedirlinge kancaar-taa cedimceliik polbas tep cybeni pir tugaarda pizil alýr xerek.

Nam uluq azylarny cedip algan

Nam polza, po 15 cýldyň iştinde koncuq uluq azylarny klyp tullep algan cedilşkioneri margydaa cok xej polg ş todargaj. blangja 3 tugaar Komunistik Internasionaldyn kyzeer ergilic şaşar nam poor kilrip algin po gaş ol toegylvq cedilşkinge tajanyp algaş, ulam-na azylın tanzyş, podun pazyktyr, kan temir şkaş poor alrda, namnyn organizas massalyq azylın cugula koor uzurluq tur. TK-nyň 4 tugaar plenumundan nam organizastarynga taandarygan polza, tus orannyn eezil poor TAR-nyň nasional revolus-tuq cazaanyň aýttyşkyn şilciple-riň kyyssedir corukka namnyn hamyk organizastary, oon kezigynneri ol-ce pygy kyzyn salýr, en blangja TAR-nyň 8 tugaar Uluq xural-ndan maldyň pazyň Tyanyn 20 cýl polur ojunda 2 saja cedirer tep, onza temdegleen sorulgan tyrgen cedip alýr to-

leezinde, pistin nam koncuq uluq azylarny corudup, arat tymenni paaştar algaş, podunun ylegerin koryzyr polgaş lap-la nam kezigyny kizil ol toktaaldy koryldyr kyyssetken turzun tep, plenumdan aýtkan.

Nam kezigynneri mal azylına murnakol polur uzurluq

Po tugajynda nam organizastary cyny klyrly tize, pir tugaarda podunun kezigynneriniň malyň pazyň eştyr, anaa xora poor cyylder-pile eres temissez, maldyň telyn mendi alýr, maldy odar cem, kazaa-xoraa-pile xandyrar polgaş cer-le maldyň pazyň koryddirde cyu cybe arga tuza poorul, onu toozazyň xeregleer polgaş anaa xora moondak poor cybe cyu polurul—oon-pile kezigynner temisseşkes, xarın kezigyn kizil cangys podu ebes, arattary podu-pile kady edertip algaş azyl corudarga, murnunda şegletingen cugula sorulgan pottuq kyyssetkeni am ol poor tur.

Bilet solur azyl polza, namnyn uluq kampani azyl polur

Nam organizastary pottarynyň pygy kezigynneriniň xolunda am turar bilet pizil csa bilet-pile solup corudar azylde 1936 cýldyň 7 aýnyň pizeede solup toozar tep, TK 4 tugaar plenumundan taaskan. Po bilet-pizik soluur azyl polza, anaa xuussaz cetken pizik ornar alýr cybe ebes, xarın namnyn jozuluc podunun kampani azyl tep cybeni tus namnyn organizas pygyz todargaj pize coguur. Oon-pile kady, namnyn kezigynneriniň şnarş pizil, saşylga-corumun, polit-piliin, azyl-agylga kilzilgezin laptyq xnap koor polgaş bncangas moon songaar kandyq azylar corudar polza coguurun şilcilep koor, oon-pile kady namnyn yyrliriniň azylarny emgeledir, xuraldary cer orannyn yje şaanyň pizilalyň parımdalap coruturar, kandyk eýlerde cyny cugalaşar toklaadyr, onu kazaan, kymga taqzyr, oon negelde xnapalda tynnelin alýr, nam organizastarynyň iştikki azylarny cangys-aş curumcudup emgeleer: tanzyş-xaraz, toktaaldar, ygen, kirgen pizikter, onu ej xuussazyn-da kyyssedir, negeer coruktar, paza namnyn materialdyq ozyl-dezin, eşke yje şaanda perip turar pyrytkelderin xozudatpajın coguur cerin-ce şyn todargaj cazyq cok kylgaş perip turar klydyr, bilet solulgaşynyň azyl-pile tenge hamyk nam organizastarynyň azylarny mýncaar aýttyr peer. Paza oon-pile kady manaa cugula xolbazyr aýttyr polza, nam kezigynneriniň politiki pizil erylidir, tushaj texniktiq mergezilgeliq poor alýr sorulgan nam kezigynneri oorenzlin tep plenumdan koncuq şyngyş kergen. Monu kyyssediriň jozugaar poldurar tugajynda tyn, xyn

cok pir erttemge, uk corudup turar azylın arga xereenge oer-enir xerek.

TK 4 tugaar plenumundan hamyk nam organizastarynga, oon kezigynneringe cypşar taaskan polza, namnyn podunun azyl poor xej nittiniň polgaş ekki turanyn ebilederinge todargaj paaştalgaş perip turgas, massanyn iştin-ce podunun xaldaryň calaartyp corudar, ındyq organizastarda azylap turar kezigynneri tamcyp turgas, coguur şugumu-pile iltekelderin ap pottuq aýttyşkynnar peer.

Nam polza, kaadaryň tıp peletkeer

Nam organizastary hamyk azylarny caartyp corutpu-şan, pir cugula koryp corudar azylın pizezi polza, podunun polgaş kyryne organizastarynyň kaadarynyň tıp peletkeer ijt-pe, par kaadaryny uk azylına pazyktyr, oon erttem texnili erylidir. Ol kaadaryny tepşidip alýr corukka profes ebileli polgaş ARE organizastaryndan pir onza podal saldarar tugajynda nam, şaq yrgylcy tiriq paaştalga peer polgaş ında azylap turar nam kezigynneringe cykteşki poldurar.

Oon bñaj, xereezen massalar-nyň ortuzunga todargaj azylar klyp corudar, olarny ergeşol-ezin ulam pazydar, kyrynenin, xej nittiniň azyl aglynga xejypile kilriřtirer, erttem surguulga kilriřtirip, polit. polbaazaryň koryr jozuluc pottuq azylarny corudar.

Ekki azyldyq kezigyn

Tees-xem kozuunynun Cýrgalandy sumuzunda namnyn 2 tugaar yyrynyn kezigyny Tygeenlin azyl cýl-cýlda ozyp turar.

Cyl teerge: 34 cýlda 96 paaş maldyq turgas, 35 cýlda 118 paaş maldyq polgan. Azaar algan aligeni 90 puut turgas, 300 puut polgan, taraazy 75 puut turgas, 165 puut polgan. 34 cýlda 2 kazaaşlyq turgas, 35 cýlda 1 kazaa nemep klyp algan.

Eş Tygee polza, mal azylınny tuzalakşy polur cer azylın saşyrtkany-pile mal mýncaar ozyp, xej tymenge koryştyq poor turar tur.

Eş Tygeege şagındarym polza: mal azylın saşyrtkany corudarına polgaş cer-le podunun eritem-piliin ulgattarynga tuza polur solun parlagadan podunga polgaş xarın mýncaj oonyn iştinden peer cagyş alza coguur. Şojdak.

Am-taa cagyş

Paraly-xemcik kozuunynun Kara-xel sumuzunun pygy arbanarın 36 cýldyň solun cagyş algan polza: „Şon“ solun —52, „Revane şyn“—40, „Byleten“—33, kattyşkaş—125.

Po cýl pistin sumun arattarynyň parlag cagyş ap turar eleen cedilşkionliq tur. Am pir po xire sanga cedir cagyş-pis.

ındyq-taa polza, camdyk arannar solun cagyşynga lidepejeyn salaşyn turar. Koncuq cagyş kaar turar arannar polza, Manşyda arban tyn 2-le „Şon“ solun cagaan, eşkelerni cagyşaan,

Ogarda arban 7-ni cagaan polgaş oon iştinde „Şon“ solun 1-le, Pel-oruk-pile Uzun-ojda ijt arban 3-3-le „Şon“ solun cagaan polgaş eşke parlagalary paza-la oon teere ebes cagaannar. Eşke arannaryny oon teere polza-taa, ındyq-la ekki ebes. Moon songaar arban tegralary pottaryny arattarynga solun parlagany uzur-tuzaşyn ekki tanzyş turgas, olarny şuptuzun solun cagyş turgas turar uzurluq.

Sumu targazy Tagaa-lama.

Cys xuu cagyşy algan

Uluq-xem kozuunu Kyzil-taq sumuzunda, ARE-nin 10 tugaar yyrynyn kezigyny xereezen Serenmaa polza, kymdan-taa artık polgan, cyl tize: 36 cýldyň solun cagyşynga 100% cagyşy algan, cagyş algan solunary polza, „Şon“ 1 cýlda cagaan, „Revane şyn“ 1 cýlda, Bylet-

enni 1 cýlda, „Xostuq arat“ 1 cýlda po cagyşany şuptuzun cýl xuussalyq cagyşy algan.

Solun cagaan akşazy kattyşkaş 16 akş polgan. Eşke eşer eş Serenmaadan yleger alýr coruk cugula.

Yyr sekreteri Saman.

Hamyk nam organizastary, oon tus tus kezigynneri, ARN TK-nyň
 4 tugaar plenumundan xan aýttyşkynnyň jozugaar namnyn organizas
 massalyq azylın laptyş-pile şnarzýdar!

1924 cýldyň janvarnyň 26-da Sovetterniň 2 tugaar Uluq xuralynga, LENINNIN ӨLGENININ TUGAJYNDADA

es STALINNIN cugaazy
(Egezi № 6 (507) solunda. Am moon-pile tenger)

Pistin curttubuska profetariat diktaturu yletpyrcin-pile taraaccynnaryň ebeilelin yndezip, turgustungan. Ol polza, Sovetter Respubliiniň pir tugaary, kol ezek suuru polur. Yletpyrcinler-pile taraaccynnar bndyq ebeileli cok polza, kapitalister-pile pomeshikterni tilip şadaban turar-lyk. Taraaccynnaryň tuzalamyzy cokka yltpyrcinler kapitalisterni puza şaap şadaban turar-lyk. Yletpyrcinlerniň talazyndan paştavaan polza, taraaccynnar pomeshikterni puza şaap şadaban turar-lyk. Po tugajyň pistin curttubuska poor turgan xamaatly tajynnyň pygy tögzyzy cugaal-ar turar. Bndyq polza-taa Sovetter Respubliin pyzylarynyň temisseli am-taa brakta tenger, — ol temisseli cyk-le caa xabirliq polgan. Murnunda yletpyrcinler-pile taraaccynnaryň ebeileli polza, şeriq ebeileliniň xabirliq turgan, cyge teerge, ol ebeileli Kolcak-pile Denikinge udur uqlan-gan turgan. Am yletpyrcin, taraaccynnaryň ebeileli polza, xora-j-pile kodes arazunda, yletpyrcinler-pile taraaccynnar arazunda azyl-agy talazy-pile kadz azydaz-lynyň xabirliq polur uzurluq, cyge teerge, ol ebeileli xortak sadysy-pile kulakka udur uqlan-gan, paza yletpyrcinler polgas taraaccynnar pygy cugula cyyl-der-pile udur tedir xandary sorulgalyq. Po sorulgan Lenin aş-kaş km taa, bncar kyzmak şyn-gyzy-pile corutpaan, Sler pillir polgalj sler.

Eş Lenin pisten carlarda, yletpyrcinler-pile taraaccynnaryň ebeilelin par-la kyzynar-pile pyzylary tep piske cagaan. Eş Lenin, seen po-taa cagyňny pis aldarly-pile kyysediriisti, senee tangraqlap tur-pis!

Sovetter Respubliiniň iji tugaar suuru polza, pistin curttubus-tun nasional ulustarynyň azylycy tynmerini ebeileli polur. Orustar-pile ukraynnar, aşkirler-pile belorustar, gruzinler-pile azerbay-jannar, armjannar-pile dagestannar, tadarlar-pile kargystar, yz-ekter-pile tyrkmenler, — olar şupluzu proletariat diktaturun pyzylarlar tep pir tomej erge-azekt-qlar. Cyk-le proletariat diktatu-

ru ol ulustaryň xinciler polgas tarlaldan adyryp turar ebes, xar-yn ol ulustar polza, pistin Sovetter Respubliin yletpyrcin ang-lyň tajynnarynyň paak xora, xal-daşkynnaryndan kamgalaarda Sovetter Respubliinge am-lynyň xajralawajy cyktyr, anaa pott-aryň ergyrynge pelen turgas, kamgalap ar turar. Pistin curttubustun ulustarynyň ekki turalyq ebeilelini erge-cok cugulazyň, Respublikterniň Ebeileliniň iştin-ge olaryň akky-tunmalysky jozug-aa azydazlynyň cugulazyň — Eş Leninin piske mogaq-şylyq cok cugaal kelgenini uşuru po tur.

Eş Lenin pisten carlarda, Respublikterniň Ebeilelin pyzylap telgerediner tep piske cagaan. Eş Lenin, seen po-taa cagyňny pis aldarly-pile kyysediriisti, senee tangraqlap tur-pis!

Proletariat diktaturun yş tugaar suuru polza, pistin Kyzyl şerilbi, pistin Kyzyl flotus polur. Kapitalistiq kyrynele-den pistin tilip algan caj-capsa-lyss kyska xussalyq oppaar cadabas tep, Lenin piske udaa-udaa cugaal coraan. Kyzyl şerilqni pyzdyr, oon paj-dalyň segideri polza, pistin nam-nyň pir en cugula sorulgazy

polur tep, Lenin piske udaa-tar-aazy-pile aytap kelgen. Kerzonun ultimatumunga polgas Germanga polgan samyralga xolbagdaşkan coruktar polza, Leninin alykany cer-le kezeedezi aşkaş, cer pol-ganyň arttyk udaa şynzykan. Bncangas pistin Kyzyl şerilbi, pistin Kyzyl flotus pyzdyr, pis kys xajralawazlyss tangraqlalyar, eşter.

Pistin curttubus polza, bureuas kyrynelerni talajynga tolgandyr xyreletken, koncuq uluq calym teq turup turar. Ol-ce calyq-calyq-pile şaap, onu yjerledip yreerlin kyzanyp turar. Bncar-ga uk calym sert-taa ilbes turup-la turar. Oon kyz cydel? Cyk-le pistin curttubus yletpyrcin-pile taraaccynnaryň ebeilelinde tajarganynda ebs, cyk-le xostuq nasionaldarny ebeileli poor pot-tnganynda ebes, cyk-le onu Kyzyl şerilq-pile Kyzyl flotin möge kystyq xolu kamgalap turarynda ebes. Pistin curttubus-tun kyz, oon kadys turar, oon pyzly cydel ilze, pistin curttubuska pygy telegejni yletpyrcin, taraaccynnarynyň setkilinden xan turzup, yretirbes tetkimce kergyzyp turarynda. Py-

gy telegejni yletpyrcin, taraaccynnar, tajynnaryny kodan-paaran-lyce eş Leninin idegeldi xolu-pile salgan ogu, tarlal polgas xemdig-den ady-lyr tugajynda pottarynyň bnan-zyň cöngilil polgas olarga xostalgyny oruun alyp turar ideg ldiq carykly polur Sovetter Respubliin kamgalap alaryň kyzep oaldazy turarlar. Olar onu kamgalap alaryň kyzep pol-gas olar onu pomeshikter-pile kapitalisterge yretis. Pistin kyzabyss munda. Pygy curttar-nyň azylycy tynmerini kyz munda. Pygy telegejni bulazanyň kosaa munda-la.

Lenin polza, Sovetter Respubliin tuskajly sorulga kldar ka-zaan-taa koreben. Lenin onu Par-lyň, Cöen cykterni curttaryn-ga revolustiq şimceşkilni kys-tendirerini erge-cok cugula ilcir-bezi kldar, pygy telegejni azy-lycy tynmeri kapitalda illeerlin cilgedirini erge-cok cugula ilcir-bezi kldar kezeede koryp cor-aan. Karacangys mndyq podal polza, cyk-le pygy telegejni tal-azy-pile ebes, xarın paza Sovetter Respubliini podun kamgalap alaryny talazy-pile şyn polurun Lenin pilir coraan. Karacangys moon-pile pygy telegejni azy-lycy tynmerini sagyzy xostalyr teş tazyq tulcuşkunarga xan-dydyr kysyp polurun Lenin pilir coraan. Proletariat şylgar-aan ugaanny pyzylaryndan en şylygen ugaanny pyzylary-

zy polgan Lenin proletar dikta-turu turgustungan soonda ol-la toraan yletpyrcinlerni Internas-ionalnyň suury salganyny uş-uru po tur. Ol polza, pygy tel-egejni azylycy tynmerini ebeileli polur Komunistiq Internasional-dy mogaq-şylyq cokka telgere-dip pyzdyr coraanyny uşuru po tur.

Po xynner iştinde eş Leninin xöorynge on-on mun-taa, cys cys mun-taa azylycy monezip, azylycy azy coraan kergen pol-gaj sler. Picce-polgys-la eş Len-inin xöorynge saja-saja azylycy tynmerini telekelerini monezip, azylycy azy coruun kore sler. Saja-saja azylycy teleeleri-ly soo-pile telegejni pygy cyk-terinden on-on saja-taa, cys-cys saja-taa azylycy teleeleri monezip, eş Lenin karacangys orus proletariatti pyzylary azylycy, karacangys Evrop yletpyrcinler-pile kolonij kldar tarlat-kan Cöen cyktyr pyzylary azylycy ebes, xarın paza cer pombyrzen-enin pygy azylycy telegejni pyzylary azylycy coraan xerecilep kergyzer teş cyskalyr polgaljar.

Eş Lenin pisten carlarda, Komunistiq internacionaldny podal-ga sorulgazy şunt ederiner tep piske cagaan. Eş Lenin, pygy telegejni azylycy tynmerini Komunistiq International-dny pyzdyr telgeridir teş pot-taryny am-lynyss xajralawazlyss senee tangraqlap tur-pis!

Po ystynde cyldyn iştinde plidimes sosteri talajylyraan

1. Proletar revol-uzunyn strategi

Revolustun par turgan cadazy parymdalap, revolustiq temisseldin kol şlin alyp, oon kysterin taarastar turguzar plany cogaadyr, onu xerek karyn pottandyr udurtur pyzylary.

2. Pomeşik—

Taraaccynnar tarlap coraan, cer ezeleen feodal.

3. Kolcak-pile

Denikin—

Oktabr revoluzunyn soolynde ang-lynyň tajynny yjezinde sovet cazakka udurlangan teerbecel ak cacyynnar.

4. Krepostnoj—

Kul taraaccyn.

5. Krepostnik—

Kul taraaccynnar paraan aşkaş sadyp, xal-aska azy kldydyr, molyr coraan feodal.

Maldy cuttan polgas xoralay cyylderden kamgalaarynga taraj corudar kemceqler

Parly-xemcik kozuunyn cagyrga cerlin murnunda xamaatly arat tynenge polgas araan, sumu cagyrga cer-erine, 36 cýlda maldy mendi cý azyr tugajynda am taraj corudar erga kemceqlerini torcu erga polza:

1. Am yjede maldy kyz ar-yp pakstaryn polgas cook cerlin odar-pelclirini oodu tenger, teryr maldaryn pozu ul-gatkan, brak cerlerge oottaar pergedep turar, mndyq uzuru-nda maldy şybrak kizler ekki odarlyq cerlerge tottur ootkar kadary pir tugaar cugula neget-tilip tur.

2. Mal cemi emeştep, camd-lyk cerlerde tonyp-taa turar, en şlangyja Kargy sumuzunda mal cemi tenger tep seglep polur, po tugajynda maldy cemin y-pejli, kiz kyz-pile malga cem poor cylydy nemej tır azy cugula: Taqdan kadar, koden cul-ar, tajgadan kyske tirtlyzy kok-kocje tır uşup alar, terek uşurup kartly şybalap peer, şjastly pyryzy, puduu, şaj-şaar, taras tygy oon-taa oske malga cem poor cylyderi kys-pile tır azy. Azy-pile xolj cldydyr.

sigenni kamnar, cer azyglary araan, sumu cagyrgazy şunt taqzyr tur.

3. Maldy cyzyn-paazy aary-qlar polgas xoralay tajyn pa-ry-pile temisseli corudary mal emcizini teleezi, pory uzutkar byro, oske arat tynmer, sumu cagyrgazyň alyşkany-pile pot-tuq azy corudar cugula.

4. Maldy cýdar cýdny cý-lylar cymcaktar, ertlen, keze yner klerde sook cýarga tonu-ras, monu kiz pyryzy taraj-lyr, maly azar, paza mal teryrde cerge torytkes, cas tolyn tonurup olyrer coruktu şunt cok poldurup, maldy cas-tolyn men-di torukturarynga arat connu kysyrdy.

Ustynde plizen 4 cylydy par-lyda azy, araan, sumu pot cagyrga cerleri tus tus oran curttun-ly iştin-ge taarastar azy corudary km tep kiz murnaryn kysyryşan, meen idegeerim polza, malyss mendi cý azy-lyr sazyradynga arat conpy-gy kyzabyssy mal-ce koryndy-celineri

PXK k/a ergelecliz
Xarys-ol.

Cýl plany azy kyyssetken

Koptu aldy uurgajy 1935 cý-lda cazak, namdan aldy talyssy erezliq kyysedirine pergen tal-alyssy sooly 4 tugaar kvartal-da 126, 8 % kyyssettildi. Pydyn cýldy plany 117, 54 % kyys-settildi.

Pir ebes 1934 cýldy planynga podarga 315, 88 % polur.

Ada-ije-pie kattyskan 2 tugaar xural

Parly-xemcik kozuunyn ege cada şkolazyň surguulda-lyny ada ijezi-pile kattyskan, 2 tugaar cöilel xural poldu.

Myn xuralga cugalaşkan cy-lyderi polza: uk surguuldun olur-ar turar oran, sazy polgas sur-guuldaryn edik, xari, lzer, clir cemin po pygy xandarylyssy ekkizider tugajynda xural poldu.

Uruqlaryny ada, ijezi, pis oerenip turgan uruqlaryssy ekki oereniner tep surgap, pol-aryn pygy ceder cetres pajdaly-pile tanyr, polarga pottuq tu-za kergyzilic cugula tur tep temdegleen.

C. Torau.

Moony ar kerge, 35 cýldy pl-anyň cedilşilic kyyssetkeni kergyzyp turar tur.

Am po 36 cýldy kvartal sa-nyň plany azy kyysedirine sorulgaşy salyp tur-pis.

Koptu aldy uurgajyň tarygy SEREP.

Ol am-taa tyyka ebeş tur

Tozu kozuununda 36 cýldy solunyn cagyrgazyň corup tur-ly 1 ajny 1-de kerge:

„Şyn“-191, „Revane şyn“-150, „B. leten“-57, „Purungar“-68, „Xostuq arat“-8, SSRE-nin solun, setkyly-61, kattyskas 535.

Pistin kozuunda cagyrga azyly am-taa yrgylcylep tur.

Xaryzaada CIGCIT.

70 akşany azyglattyn-gan cerin isteer xerek

Uluq-xem kozuunyn Caatly sumuzunda 1932 cýlda Xady pa-azy tep cerge „Şgyr-cap“ atlyq kolxos turar yjede myn kolxos-tun tıpkan azy polgas fondu ak-şany ylesken soonda 70 akş artyr kalgn.

Uk akşany kolxostary Ar-akcaa, Pyrycyk, Maskar-jama olar azyr algan. Oon peer 3-4 cýldy turguzunda ol akşany kan-caar azyglany is cok plidimes polgan.

Po is cok cltken 70 akşany coguur cerinden istep xanaaryn kizik alyp olur-men.

Korogodonol.

Mal cýl azyr alaryny tugajynda nam, oazaklyk alyşkany alyş talyssy ekkizider tugajynda xural poldu.

CARTTYK CYLDYN ŞYLGALDAZY

Tozunun Toora-xında ege cada şkolaznyň 1935—36 öredilge cýllyň egezinden 1 aýnyň 1-ge cedir surguuldaryň öörenge eritmeleň san-pile kergyzerge:

Şupty örenti- kçiler	Koncuq ekki		Anaa ekki		Orttumak		Adak	
	Sanb	%	Sanb	%	Sanb	%	Sanb	%
59	12	23,4	31	52,5	14	23,8	2	0,3

Po sandan ap kerge, adak sannb iji-le kizi ezelep turar tur. bndyq polza-taa, moon songaargy öredilge programyň erestiq kyysetpi-şaan, adak sannb cok klyb-pis.

Şkola ergelekci SAPCAJ.

Pistin ekki kadamcylyrlybys

Pli-xem kozuunynun Öek sumuzunyn Xelde 8-9-10 tugaar arbaanyn kattyştyrpy kadargan 300 azyq clyg malyn manaqcy Sunduj. Kyzyl-ool olar koncuq taaryştyrpy kadaryp turarlar. Ooq xaraazy-pile ol-ryn kadargan clyg malnda xor-xoramca-taa cok, polzaş semirip turar.

Moon ap kerge, clyg maldy ekki ebileldiq kadamarga azyk-tuzazy uluq polur tur.

Araan targazy CALBbb.

Ergim targalar, pistin cagytkan solunubus cop cide perdi? Am nomcuur tees koncuq kyzep tur-pis

Pli-xem kozuunynun Tasp sumuzunyn targazy Cydek-ool, revane yryryn targazy Kavaj-ool, paza pošta tazykcyz Kancyr-ool slerlerden negeeribis polza, 35 clydyn 12 aýny egezinde cagytkan. Şbn—7, „Revane şbn”—7, mndyq 14 solun po aýny 10-ga cedir cangys-taa kalbak tugaar kelbedi.

Po solunnaryn alr oýy eritip turar teleede, ol cagytkan ester, uk solunnaryn tyun jozugaar ekkep peerin tiledi.

Xana solunyn ergelekçilerinden.

Lik-sokpannyň kizi etteer coruuga xarab peer

Tees-xem kozuunynun Şuur-mak sumuzu 6 tugaar arbaanyn xamaatlyz Lik-sokpan teerzi, 73 xarab adazy aşakly asky tumcuunyn xanyn te eteen.

Oon ulyj podunyn kşky malyn azylyga cer-le sagyş alybas, klygan cybezi araga-la araga. Podunyn cangys toruq pezin aragalap munar tees, am cyk-

le soogy-pile kezin arttyrgan turar.

Lik-sokpannyň kizi etteer tyrozok coruuga kezemce kergyzyr kemceq alrny şygy cerlerince imnebi-şaan, azylyn een kaqgaş, araganyn azylyn kyla pergen tugajyn ede surgaaryn sumu cagyrgazy-ke imnep olur-men. Mazalyk.

Ertken 35 clydyn 12 aýny 11-de pory-pile temissel corudar tugajynda Cazak ceri şiltpir yndygen.

Po yjede pory tugajynda uluq ajttaryq poop turar. Oranny ulus azy-agjynga kancaar-taa aa-cok uluq kog-ral cedrip turar xoralby araattan—pory pile şyngy, mass lyq erestiq temissel corutpas polza, mal azylyn cedilgelig tygan xogcyder teerzi perge polur.

Cyl pyry pory polza, on-on mundan kudu ebes azbraan maldy klyp, oon-pile kad, cerlik amytannaryn koncuq xoy-pile cok klyp turar. Po cerlik amytannaryn arat ar azy-agjynga azyglap polur uzurluq. bncangas pory polza, cyk le respublikin ulustun azy-agjynyn kol adry —mal azylyn xoralby tajzyn polur ebes, xarab paza annyr azy-agjynyn pir kol tajzyn poop turar. Cazaktan pory-pile temisseldi po yjede mal azylyn paazyň östyrlinge polgş arat tymennin edirin pajdalyn ekklizderinge togym tuza polur, pir cugula kol surlga klyb salyp turaryn uzuru ol tur.

Myncaga cedir pory xadyr corukly mrynaj-la cerpes corudup kelgen. Öske curit-rda turup turar, pory elyrlerin pygy argalaryn cangyzy-taa am xirede pajdalykso jozuluc xereglep corupajyn turar. Ancylar oon-pile tanş ebes poop polgaş xarab pir ebes tanş polza-taa ekki ebes polur tur.

bncarga, sonuurgaldyq organizastar, alban cerleri ol aigylar xereglep corudar tees, pory karynyn texnin pilp alarynga paza pory-pile temissezirde massalyq tajlylylyq azyly connun ortuzunga telgeredir tees mnc-

1935 clyda pygy azylybystyn tyyneli

Tozu kozuunyn Xam-syra sumuzunyn cagyrga cerlin paastalgazy-pile 35 clydyn turguzunda tus sumunyn arattaryn eelen cedilskinnerni cedip algan, cyl teer polza, azy-agjy polgaş eritem kulturun oýy edip alr talazy-pile eelen arga kemceqlerni ap corudup kelgen. Cizeergerge, 34 clyda ibi maldyn pazy—1880, clyg mal—124, pizik pilir kizi—72, solun cagaary—53, tiin elyrgeni—2486, tutkan palb—557 puut, kaskan aý—31 puut turgan polza, 35 clyda: ibizi—2250, clygzy—153, pizik pilir kizizi—96, solun cag-aryn kizi—45, tiin—7429, tu kan palb—105 puut, kaskan aý—40 puut, azaar algan tooruk—969 ktl. polgan.

Moon ap kerge, cyl-clyda azy-agjylybys ulam-na ozyr turar tur. Moon songaar 36 clyda oon azyq poop alr solulgan salyp tur-pis.

Sumu sekreteri Mangystaj.

Amdygaastan poletkoop tur-pis

Parbyn-xemcik kozuunyn Xel sumuzunyn arat conu 36 clydyn casky taralgazynga udur poletkel azyly amdygaastan egelep coruda pergen. C-sky taralgaga tş-tandyrgan azylyd aady—341, şar—168, septeen andazy—85, titr—39, kom conak—231, argamcy—397, xerzen—280, xondyrge—276, xomuut—59, temirxyyrek—157, arttyk andazy—pizl—7, yrezinner: klyz-tas—40 puut, arvaj—822 puut, cinge-tarab—120 puut, sula—441 puut.

Ystynde cyildernin cetpeteri polgaş yrelit cepsekterni 1 ajdan egelees, 3 aýny 20-de 100 % septep algan turar, paza pugany puluktug paastaryn 2 aýny 15-ten egelees, 4 aýny 15-ke cedir yrgylcylep aýaar tep azylybystyn plannda klyp algan-pis.

Sumu targazy TOOKKUR.

Ger-cerde arattaryn pory elyryp turar

Uluq-xem kozuunyn Karatal sumuzunga 1 aýny 1-den peer 4 clyg mal cigen poryler-nin suraan tynnaş, kozuundan tş-tanar xynde 15 kizi pargaş 2 pory elyrdy.

Kozuun sekreteri Menge-pajyr Xemyr-taş uurgajynyn targazy Ubanzaj, po klyz tş-tanar xyn-nerde pory aqlap turgaz 2-ni elyrdy. Pajyr-ool.

Tees xem kozuunyn Ary-mazalykta Pumba-saan-pile Kogys iji 12 ajda 2 poryny poon-pile elyrdy. TAZBZAN.

Parbyn-xemcik kozuunyn Aj angatty sumuzunyn 9 tugaar arbaanyn xamaatlyz Pad teerzi 35 clydyn 12 ajda iji poryny kapa-pile kaksyp elyrdy. ÖKTEE.

Tandy kozuunyn Mezegej, Kok pulun sumulay pory aqlaartees, organizastay azylyn koskak corudup turar-pile Kok-pulun sumuzu 12 ajda 2 kattap pory aqlaartees, corup şadabady. Mezegej sumuzu pir udaa coraas, etilel cogu-pile cangys-taa pory keraeen.

Pory-pile temissezirde moon songaar mndyq koskak coruktu soksadyr xerek.

Agar-syldy.

Parbyn-xemcik kozuunyn Şuj, Ergi-parlyk sumuzunyn arattary 35 clydyn kyzynynde 14 pory elyrgenner.

Olar maldyn xoralby tajzyn pory-pile temisseldi ekki organizastay aqlaaskyn corudup turar-pile eelen xoj pory elyrgenner. M. ÖRGYMCY.

Tees-xem kozkoobu, mal sadyp alybşkynnga ekki azyldaannaryn şaapnap tur

Tees-xem kozkoobunyn 35 clyda mal sadyp alybşkynnga idepkelij kirishkennerni kozkoobtan ileritip şannaş polza:

Kozuunyn alban xaralaryndan

1. Nam yryryn targazy Sedip-ooldu 50 akşa-pile,

2. Kozuun sekreteri Mongal-bilni 50 akşa-pile,

3. Nam komizi Nanzarajyn 50 akşa-pile,

4. OKŞE telezi Molamdajyn 50 akşa-pile.

Kodee sumu azyldakcylyrlyndan

1. Şnaa sumuzunyn targazy Tarzıqajyn 50 akşa-pile,

2. Paj-taq sumuzunyn targazy Tazy 30 akşa-pile,

3. Kacsyk sumuzunyn targazy 20 akşa-pile,

4. Kacsykta nam yryryn targazy Şojzunnu 2 akşa-pile,

5. Narın sumuzunyn sekreteri Puzujany 29 akşa-pile,

6. Narında nam yryryn targazy Pimbaan 20 akşa-pile:

Kozkoop azylyrlyndan

1. Tep poletkelci Ertineci 50 akşa-pile,

2. Magazin ergelekci Xyrgy-ooldu 40 akşa-pile,

3. Erinde Araptan 50 akşa-pile,

5. Kacsykta Saganccyn 50 akşa-pile,

5. Usarda Araptan 40 akşa-pile.

Mal ekki kadargannardan

Xerezen Sajaatyn 60 akşa-pile,

Atlyqajyn 30 akşa-pile.

Ystynde ešterden ang majgy ergelekçilerin azy telebirin TTK-ny toktaab jozugaar nemeen. Moon songaar 36 clyda sadyp alybşkynnga moon arttyk kiriziliner.

Kozkoopla Agbaan-samoon

Pory-pile temissel-ce şupty

aga cedir am-taa coguutemissel corutpajyn turar, po koncuq xoralby araattann cok klyp uzutkaarynga ulus tymenni ebiledebeen.

Myncangas, eriken 35 clydyn 12 aýny 11-nin xynynde yndyrgen, Picce xural prezidympil cazak cerinin toktaalynda pory-pile temissel corudar tugajynda Cazaktan udaa-taraazy-pile ajtyrşaan kelgen polza-taa ... sonuurgaldyq organizastar, alban cerlerin pottuq azylynda polgaş paza oon pile pir temej kozuun, sumularyn pot-cagyrgalaryn pottuq azylynda, —po cugula toktaaldaryn am taa kyysetpejin turar” tep ajtkan polza, ana-la pir tuş klyb ajtkan cybe ebes polgaj.

Cazaktyn ol koncuq cylydyq ajttarykyn paza pir şynzdar cybe polza: soelgy clydaryn istinde poryny elyryp turganyn cly istinde orttuz, ple podaarga, CEDI CYSTEN aşpas poor tur. Oon xaraazy-pile cyu poop turaraly-tize „porynyn sanb klyzlyp ebeseer pajttaj, xarab cyl-clydan suut ozyr turar”. Xoralby araattannaryn ozyldazy azbraan maldyn ozyldazyndan xamaan-cok tyrgen corup turar teringe kandyq-taa tadagalyz cok. bncangas poryny xadyr karynyn tugajynda am toaany şygy kemceqler ap corutpas cybe polza, mal azylynga ol porynyn xaldadyr turar kogaryn clyd-na ulam-ulam-pile ulgadyr ebes pe.

Pory-pile temissezir-talazy-pile kandyq-kandyq cugula sorutgel-

ar turup turar? Po ajttaryq tugajynda cazaktyn toktaalynda todargaj cugalap kaan. Tep cerin organizastary-taa, kozuunnaryn pot-cagyrga celeri-taa, poryny uzutkap cok klyb tugajynda olarnyn murnunga cazaktan salgan sorulgan olarl kyyse-dip şadabaan teo, tem-ne ystynde ajtkan poldur. bncangas Cazak ceri, pory pile temissezir tugajynda Malcerminnin cannda, eş Polatka paastadyr azylyda, yrgylcy turar kattyşkan komisti turguskan.

Po komistin sorulgazy cyl tize, cyk-le pory-pile temissezirin pottuq corudulgazy tyr azylyda ebes, xarab-taa pory-pile temissezir talazy-pile organizastar, alban cerlerin pottuq corudulgazy ... paza ol temisseldi coruda kazuunnar organizastaryn todargazy-pile paastar uzurluq”. Ol komisti turguskany-pile cazak polza, po talazy-pile kozuun, sumularyn pot-cagyrgalaryn azy corutpajyn turgan coruun soksatkan. Cazaktyn ol toktaalyn uzurund-n pygy organizastar polgaş alban cerleri pottaryn azy xereen caarttyr kerges, po yjede corudar eelen xoj pottuq corudulgalar teleb-eerl ton cugula. Oon-pile kad, camdyk organizastarda po ajttarykyn tobas, xarab camdykta pory-pile temissel corudar talazy-pile azy corutpazynga cedip turar azyldakcylyrlyn bndyq yzeldern en erestil-pile caa-şancyp turar erge-cok cugula.

Karacangas teyleen udurtulga polgaş po tugajynda cazak-

tyn direktiflerin kyyssedilskinnin oş şaanda xnap turar, paza oon-pile pir tenge kalbak massalyq tajlylyr azylyn telgeredip, paza connun podunyn potdepkejin coguut-pile azylyda polza, pistin murnubus-a turar sorulgalaryn kyyssedirin piske xandaryp perip şydaar.

Cazaktyn taraazynda paza pir cugula corudulgazy polza, pory elyrgennerge tşpş şannaldy ulgattyrgan polur. Murnunda pir elyrgen porynyn kezinge 5 akşa şannal tşpş turgan polza, cedipşes polganyn eriken clydaryn turzulgazy kergysken. Myncangas „xoralby araattan pory-pile corudar temisselge kalbak massalaryn sonuurgalyn tnyzdar polgaş pory-pile şnap-la massalyq temisseldi corudaryn cugula cylyn turguzar” tees cazak polza, tşpş şannaldy tşkka ulgattyrgan, elyrgen pory kezinin ortteenin karynga 10-dan 20 akşa cedir ulgattyrgan. Oon angda ancylar poryny xoy-pile elyrlin sonuurgadyr lees, cazak polza, şannaldy tşpşaryn progreslitik telebirin paş udur kergen: pir clydyn istinde pir anc kiz 1-den 3 cedir pory elyrgen polza, ol kizinin uluq nazlyq elyrgen pory pyryzyngile-10 akşa tşpş, elyrgen pory ogy pyryzyngile—5 akşa peer. Pir anc kiz cly istinde 4-ten 6 cedir pory elyrgen polza, elyrgen pory pyryzyngile ol kize şannal tşpşda uluq nazlyq pory polza, 10 akşa ebes, xarab 12-akşa 50 kóp, peer, porynyn ogy polza, 6 akşa 25 kóp, peer. Şannaldy ulgattyrgan-pile taaryşar oon şaj pir ebes anc kiz cyl eccizinda 7-den 9 cedir pory elyrgen polza,

—ol kize uluq nazlyq poryden-ne 15 akşa peer polgaş porynyn ogy polza, pory ogy pyryzynden-ne 7 akşa 50 kóp. tşpş polgaş cyl istinde 10-dan ogy pory elyrgen polza,—ol anc (pory kezinin podunyn ortteenden angda) uluq nazlyq pory pyryzynden-ne 20 akşa şannal albr.

bndyqyn teleerinde anc kiz pyryzy pory elyrges, podungataa, respubliketaa ijl tapkyr tuz cedir: pired ol kiz polza, ol xoralby araattandan podunyn malyn kamgalap albr, oozu-pile nilitti maldyn ozyldazyng togym polur, ijide polza, podunyn temgi elyrgen porylerinin keesteringe olarnyn ortte—200-ten 300-ke cedir akşadan angda, 200 akşa şannal albr argan paza tşpş. bncangas anc kiz pyryzy pory elyrges, maldy kamgalaryndan angda, cyl istinde podunyn tşpş 300-ten 500 akşa cedir argalyq polgan ol.

Myn şannaldy ancaar ulgattyrgan coruk polza, pory-pile temissezirde conga ekonom talazy-pile koncuq uluq idiy polur uzurluq. Pory-pile temisseldi jozuluc massalyq şannalyq şimceekin poldur teleede, kudukku organizastardan ol şimceeklini paastap corudar uzurluq polgaş xoralby araattan poryny ebileldipile xadyr coruktu corudar uzurluq. Temisseldi pygy-la par argalaryn azyglap, poryler ooreo poop algy coruut klyp şyqny azyglap xerek. Karacangas kadyn temitky kyy-pile mal azylynga cyl pyry xaldadyr turar kogaryn pis cok klyp sadap-pis.

A. SOKOLOV.

Aratkorlar saqalarghlyq izi-ple

Solunga xarbylar

Koptu aldyn uurgajьны
targazь SEREP.

Eşter! Pygy telegejnin proletiady polgaş azılcın tymeni, pygy telegejnin revolustıq şimceşkinini, uluq paştıncı, Uluq Okaar revoluzunı, Komunistiğ Internatsionaldın paza Sovet erge-cagırganı turguzukcu V. I. Leninin pisten carıl- gan xynynden peer 12 cıl polganınyñ ojun po xyn temdeqler ertti- rip tur.

Pis polza, pygy telegejnin proletiady polgaş tariatkannar- pile kad, Nikolaj xaan Piternin (amg Lenigrat) yletpyrcin- nerin adp poolap ulyrıp turganınyñ xynynden peer 30 cıl pol- ganınyñ turaskalın turaskap erttirer uzurluq-pis.

Kapitalisternin kadp perge malyctel tarlat, kincilelince xıucektetirgen, aştap suskap ulyr ulymge kacıqdattırgan, po- cepsee cok Piternin er, xerezen yletpyrcinleri Gapon tep xur- mak lamanıñ aajp pile, 1905 cıldañ janvarınyñ 22-de xoorajınyñ tonyngı cıqlıp kelgeş xolunga xoryk purgan tudup algaş, xaan- dan tuzalamıñ tilep cede pergen.

Orus ulustıñ xanınyñ sorukcu, tuzalamıñ korgyzeriniñ ulu, ol anañ tajeñ massalar-ce şeriin corutkaş, muñ şaa kizi- ni ulyrtkeş, on-on muñ şaa kizini palıqların palıqlap, xince- teerin xincekten.

Bıdıq polza taa eşter! 1905 cıldañ janvarınyñ 22-de polgan coruk yletpyrcin angınyñ karaan azıtkan polgaş yletpyrcinler polza, xaan cazaanı şınarın koryp kaapkannar. Oon xaraazı- pile yletpyrcinler ulam todargaj pilgeni polza, olar cys cıldarnıñ istinde coraanı teq purgan taa, xaan-taa olarga xostalga peres, xarın yletpyrcinler pottar polgaş yletpyrcin angınyñ Komunistiğ namı olarga xostalga peerin pilgen, bncangıñ xandan orşşel tileeri xej tep pilip kaannar.

Eşter! 1905 cıldañ janvarınyñ 22-de polgan coruk Orustıñ paştajı pir tugaar revoluzunıñ egezi polur, oon ylegerin or- ustıñ proletiady xınap oorenip, pygy telegejnin proletiady- nyñ tetkimcezi-pile, V. I. Leninin paştalgazı-pile, telegejnin proletar revoluzunıñ egezi—Uluq Okaar revoluzun tiilelgei- pile tujulunga cedirgen.

Proletar revoluzunıñ xeree tees, pygy telegejnin tariatkan- narınyñ xeree tees Lenin pygy podunıñ am-tınyñ pergen polgaş kapital-pile imperializmın tarlatıdan pygy kizi-torelgettenni xostadı tees, oon kızımak şıngı mogaq-şılac cok corutkan azılcınıñ xaraazı-pile aar aarqı tıylıgan. Bncangıñ 1924 cı- dıñ janvarınyñ 22-de, SSRE kancaar-taa aa-cok uluq pergelerni erttip turgan tuştı, oon cyree sokpas appargan, oon meezi azı- dıbas appargan—Lenin ölgen!

V. I. Leninin maceen xynynden peer 12 cıl polganınyñ pol- gaş Piternin yletpyrcinler poolap ulyrıp turganınyñ xynynden peer 30 cıl polganınyñ turaskalın turup turaskaalınar.

Lenin ölgen polza-taa, pygy cer pımyrzenin saja-saja ma- ssalarınyñ cyreende Leninizm tiriğ turar. Uluq Sovet Esileliniñ 170 millionuq massalar Leninin eñ uluq surukcu—Stalinniñ paştalgazı-pile podunıñ curttın—kancaar-taa cok moge pıeıq, şıdaldıq pajlak polgaş massa tymennin materialı xandırtıngan curt kıldı xıuldurup algan, angı cok socialistiğ niittilgeni tur- guzup turar. Leninin cagıqların amılander pottandıp turar- lar!

Pygy telegejnin proletiady polgaş tariatkannar Leninin tugunıñ adaa-pile kımış tişejin coraaş, pygy telegej kırınga sovet erge-cagırganı turguzar tees, peletkep turar imperialistiğ taj- ınga, faşizmge udur, kapitalga udur erestiğ temisselin corudup turar polgaş pygy telegejnin proletiady, faşister polgaş oon- ıle kad kapitalisternin cagıga-ezelelin tyzyrgeş, pygy telegej kırınga telegejnin Uluq Sovet erge-cagırgazın turguzar şaa- rak ees.

1936 cıldañ 1 ajnıñ 21 xynyñ kezeekkinı 5 şak azıp turda, Kyr kino-teadın ceringe, paşk Lenin maceeninden peer 12 cıl polganı- nyñ tugajında polgaş Piternin (amg Lenigratın) yletpyrcinler Nikol- aj xaan poolap ulyrıp turganınyñ peer 30 cıl polganınyñ tugajında Kızıl- xooraj conunıñ turaskaldıq xuralı polgan.

Ol ortta kiziniñ koej tep cybezi kancaar-taa aa-cok polgan. Xuraldı eş Toka azıtkı, ege sozyngı myn xynyñ tugajın koncuğ todargaj cugaalaan.

Xural prezidıymın songaan taraazı-pile, paşk Lenin maceen soon- da, 12 cıl polganınyñ peer paşk Leninin nomnal surttaal SSRE-ge polgaş pygy telegejge kancaar pottanır turarınıñ tugajın, eñ ılangıja Leninin eñ uluq surukcu—Stalinniñ paştalgazı-pile Uluq Sovet Ebi- elin kancaar-taa cok tiilelgeiğ cedıtkinlin tugajın polgaş oon tuzalamıñ- pile Tıba, Mool respublikternin tuskaj togunnap turarınıñ tugajın eş Tovarışaj koncuğ todargaj, telgerengeji-pile iletken.

Lenin—Stalinniñ nomnalıñ moon ıñaj ulam xanıñ-pile oorenip, ulamıñ- adp corudarın erestiğ paşmdaazın xuraldan korgysken. Xural soonda, Lenin tugajında koncuğ solun kino polgan.

Ceñ-xemcik kozuunıñ Sol- ıcur sumuzunıñ Pora-şajda rev- ane kezıgıny eş Oolakkajın 35 cılda pygy malınyñ paazı 99 paaş turgan, 36 cıldañ 1 ajnıñ 2 xynynde kerge eskent 123 paaş mal polgan.

Po eş Oolakkaj, cazañ sal- ıp turar lozunıñ kyyssedirge kızıp oraldazıp, arat congı yle- gerin korgyzyr azıdap turar tur. Eşke revaneciler, malınyñ ekki oştyrner.

Likpuntu paşkız bdam-syrın.

Tozu kozuunıñ Xam-sıra sumuzunda RTO-ga ekki turazı- pile tuzalaannar polza: SAMBUU 6 tiin, 75 kóp., XARGBJ 5 tiin, CıLDıGBR 3 tiin, TORZU 3 tiin, xerezen ŞANCMAA 3 ak- şa, oon-taa eşke eşterden 10-20 kóp. tuzaladılar.

Eşke kozuun, sumunıñ arat conu, po eşternin ylegerin algaş, RTO-ga şak-mıncar tuzalaar cugula tur.

RTO yyrınyñ sekreteri SAMBUU.

Tees-xem kozuunu Şnaa su- muzunıñ pygy-arat conu, sumu cagırgazın paştalgazı-pile 36 cıldañ caskı tarılgazınga pelet- kel poldurup, Şnaada Uluq pu- ganıñ oazyngı 35 cıldañ 12 ajnıñ 25-te suq poor paşın tu- darınga 300 cuduktu tyzyrer tep şilpirlep cugaalaşkaş, 36 cıldañ 1 ajnıñ 5-te ol tyzyrer ıjaş kyysselken turar tep toktaadıp algannar.

Ol şilpirin şınada-la kılıp kyyssedip algannar, cıl teerge, uzunu 6 metr, coonu 1 karış 2 ıltı 300 cuduktu 1 ajnıñ 5-te pyryny-pile kyyssedip algannar.

Samagalaj poştazında SANCAJ.

Kaa-xem kozuunu Kık-tej su- muzı Şonattıda kezek aaldar 1 ajnıñ 5-ten egelep, 140 cılgıñ 2 manaqılyq odarladıp kadara perdi.

Paza myn sumunıñ Pyren-xe- mde 120 cılgıñ paza-la 2 kad- arccılyq odarladıp pergen.

TYGER.

Uluq-xem kozuunıñ Caatı- xooraj sumuzunıñ arattar „Şbn“ solunıñ mıncar cagıp turar: cılda—21, aldy ajda—17, ıj- ıda—4, şıptı—42 kezektı cagaan.

Am yner 2 ajda cys azıq ca- gılgan kyyssedip alar-pile yr- gılyc azı corudup turar pis. Am cagıp algan solunıñ koncuğ ebes cybe toleede, arat con, ca- gılgı-ce sağızın salza coguır.

ARE yyrınyñ targazı Şaktaraa.

1935 cıldañ dekabır ajnıñ 21—25-ke cedir Pygy Ebielidin Komunistiğ (bolşevik) Namınyñ Tóp ko- mitedinin plenumı polgan. Plenumıñ kergen ajt- ırtıqlar polza: 1) staxanof şimceşkininiñ uzurun- da yletpyr polgaş transportın ajttırtıqların, 2) nam dokumenerin xınapşygeniniñ tynnelderin kergen.

Plenumga, aar yletpyr ajttırtınyñ tugajın eş Ordzonikidze, cımcak yletpyr ajttırtınyñ tugajın eş Lyvimof, aaş-cem yletpyr ajttırtınyñ tugajın eş Mikojan, oruk xarılzaa ajttırtınyñ tugajın eş L. M. KAGANOVIC, ıjaş yletpyr ajttırtınyñ tugajın eş Lovof, nam dokumennerin xınapınyñ tyn- elin tugajın eş Jezof, suqlar tus tus iletkegileen.

Ystynde ajtkan iletkelder tugajında tus tus re- olus-toktaaldarın yndyrgen.

Mal-cer minsterinle canıda nam yyrınde solun cagılgazın tynnep kerge mıdık tur:

Cagılgalar adı	Cılda caganı	6 ajda caganı
1. „Şbn“ solun	58	8
2. „Revane şbn“	39	3
3. „Byleten“	29	3
4. „Xostuq arat“	18	—
5. „Purungaar“	19	2
6. SSRE-nin „Pra- vda“ solunı	7	1
7. SSRE-nin „Izv- esti“ solunı	3	—
8. SSRE-nin zur- naldar	17	—

Kattışkaş 190 17

Pistın yyrınyñ ıstıkkı, taştıkkı pygy cagılgazı—207. Po cagı- lgan kızı pyryzyngı xıbaarga, pır kızıge-le 3 cagılgı onaazıp turar.

Tus yyrınyñ pır kezıgıny so- lun cagıbaan. „Şbn“ solunı kızı pyry cecce cagıp albaan. cyge teerge, pır oq ıstinde 2

nam kezıgıny par, pıreezi „Şbn“ cagan, pıreezi „Revane şbn“ cagan tur.

En ıdepejliğ solun cagaannar polza: eş Ojdup—7 cagılgazı, eş Oolak—6 cagılgazı, eş Ubangur—6 cagılgazı, eş Ta- nja—9 cagılgazı, eş Aqbaan— 5 cagılgazı. Eşke eşter, po eşter ışkış, kattap mıncar xej- ny cagıp aların yyrınyñ mırnı- ndan kıjgırıp tur-men.

Tipograf yry pistin yyrny kıjgırgan polgaş. Ol kıjgırq- ga aştıbazın moon songar kızı- zar xerek. Moon mırnında pis- tin yyrınyñ tergililekci kezıgıny- erin camdızy kadee yngen turgan, targazı zarıp turgazı, azı coruttınmajın turda, tipog- raf yyrınyñ solunga koncuğ paaktap pızıp turgan. Olar paak- tap kaan tees ol xeeer olurar ees, xarın tus pyry kezıgıny- erden tuzalazıp turgazı, cagılgan ulam na kalbartırtın kızıp or- aldazılynar.

Yyr sekreteri TORZU.

Parıñ-xemcik kozuunu Ak sumuzunda nam, revane yyrleri polgaş sumu cagırgazın 36 cılgı udur solun cagılgazın 35 cıldañ 12 ajnıñ 17-den egelep 1 ajnıñ 3-ke cedir yrgılycylep cagıtkan kerge:

Cagılgı adı	Şnary			şıptı
	cılda	6 ajda	3 ajda	
„Şbn“ solun	6	21	3	30
„Rev. şbn“	5	34	10	49
„Byleten“	12	16	—	28
Kattışkaş	23	71	13	107

Ystynde cagılgaların tus tus cagıp alganıñ todargajlaarga; nam kezıgıny—41, revane—21, uruqlar polgaş arattar—28, xer- eezenner—31, şıptı 91 kızı sol- un cagan.

Tymettej.

Redaksıdan: Sler po cagı- gaların-pile kadı, „Xostuq arat“ tep solunıñ cagılgazın pır tenge kalbartırt koryner. Ol solunıñ cılda cagılgazı- nyñ ertee 2 akş, carıtkı cı- da 1 akş, oon kudu cagılgı cok. Uk solun 36 cıldañ 1 aj- dan ıñaj yrgılycylep yne perdi.

Tees-xem kozuunu Cırgalandı sumuzunıñ pygy arat conun 36 cılgı udur solun cagılgazın corutkanıñ 12 ajnıñ 25-te tyn- nep kerge: „Şbn“ cılda 26, 6 ajda—28, 3 ajda—6, „Revane şbn“ cılda—6, 6 ajda—19, 3 ajda 5, „Byleten“ cılda—5, kattışkaş 95 cagılgı polgan.

Coguır podap algan planıñ- stın carıtkı-taa kyyssettinmeen

tur. Tus sumunıñ arıñ targı- arı ulam şınarlıq azı corudarı am-taa negettıner tur.

Sumunıñ oralakçı targazı ŞOJDAK.

##

Taq yletpyrynyn azylysyn, alban haarlary, 1936 cýlda oran- býska moon-taa arttyk kýlannaş cedişkinden kergýzeeliner

(Taq yletpyrynyn ergeleer cerinla targazy eş Şagdyr-syrynnyn cyyly)

Ulustun 8 tugaar uluq xural-
yndan aýtkan polza, am par
tural aldyn uurgajlaryn coguur
tehnik jozuzu-pile cöp azylylar
polgaş caa-caa yymek polgaş taş
aldennaryn şinciler tbar. Paza
tus pydyrylge iştinde turar azy-
lynnaryn kyzyn erylidip, pyd-
yryp yndyrer cyylderinin erteen
elgedip turgas, oon-pile kad
azylysyn, alban haarlaryn azy-
lynnaryn pajdalyň saýyradar tep
aýtkan.

Po ystynde xan sorulgalýq
ajyttyşkany parýmdalaş, paza
nam, caaktyd xyn pyry iziq ud-
uritulgalýq-pile Taba taq yletpyr-
ynyn ergeleer ceri 1935 cýlda
eleen organizastýazylydam cor-
udup kelgen.

Tus-tus pydyrylgeler cerlerin-
de azylysyn, alban haarlaryn kyzp
oraldazp azylydamy pile 35 cýlda
taq yletpyrynyn ceri, nam, caaktyd
aldan tbar tugajynda pergen xyl-
eelgezin 1936 cýldan janvar aj-
nyl preein xynynde 141,6% ijk-
pe, azy 41,6% azyr kyssettibis.

Po ystynde uluq cedişkindi
cedip ar turgabyş-pile kad, am-
taa pise cetpes cybe xoj. Po tu-
gajyn kaaş topcu sös-pile ilergej-
leerge polza:

a) Am po yjede taq yletpyr-
ynyn pygy-le cerlerinde azyldap
turar azylysyn, alban haarlaryn am-
taa azyly curumun ekki pazyqlap
ar şadabaan-pis. Cizeeleerge, ar-
aga-xymys izer, azyly cýldagaan
cok ymnes, azyldan turgunnaar
polgaş oon taa eske cetpes cyy-
lderis kaja xoj.

b) Akşa merynyn polgaş azy-
pydyrylgein cetpes xerekseli, xoj
tymennin xorengizli tep cybeni
cedir podaas, merynyn x-
aazy-pile akşa merynyn-taa ijk-
pe azyldan cepsek xerekseli, al-
banyn xep-syn polgaş oon-taa
eske cyylderni kamnaş, kaja-
xamaan cok podaas, eel bes xar-
ylymas, cizeeleerge, azy meryn-
ynny tezeiler kaan cybe polg-
anda-la toozazy carýr-la cybe
tees kaja-xamaan cok cerge car-
ygdap kaarlar, paza azyldan cep-
sek xerekseli, xep-syn cergein
cyylderni alban cybezi-le polgaş,
meen cybem ebes teer cizee-pile
podap algaş, camdyk azylysyn, al-
ban haarlaryn eel bes xarýlymas,
cerge kaar, yregdeer pudaar cer-
gein cyylder am-taa ebes ebes.

c) Azyldan pydyrer kyzyn eryl-
yler polgaş pydyryp yndyrer
cyylderni erteen elgedir tugaj-

nda pistin idepej kicelisi kon-
cuq cetpes, cyl tize, azylysyn-taa,
alban haakşy-taa kizilernin cam-
dyktary azyldan cyk-le toktaat-
kan kemcen tengyp kyssettirin
podaar, oon azyr kyssettir, on-
za azyly kergyzer talazy pile po-
dal salbas poor tur. Moan xar-
aazy-pile pistin pydyrer kyzys-
tya eryl ebes, yndyrer cyylderis-
tin e tee taa cigees, alby azyly
teleirisi-taa espes polur tur.

d) Azylynnaryn ortuzunga
kultur massaýq tanyşylyr azyly,
eý blangja azylynnaryn kalyr
azylynn kemce polgaş olarnyn
alby azyly tanyşylyr peer cor-
uk koncuq cetpes turgan. Oon-
pile kad tep cerden tus-tus
pydyrylge cerleringe tiriq udur-
tulga peer coruk koncuq cetpes
turgan. Oon ynj pir koncuq
cetpes turgan cybeis polza, ca-
gyrta talazyndan karacangus tu-
baal xuuzu-pile azyly kyssettir
podaar poordan ang, eske kul-
tur massaýq tanyşylyga azyly pis-
ke xamaaryşpas, ol azyly nam,
revane, profes organizastaryn
corudar azyly tep pillip turgan-
pis.

Po ystynde cugaalaan cetpes
cyylderni yze xyzepi cok kalyr-
da, taq uurgajlaryn pygy cerler-
inde azyldap turar azylysyn, alban
haakşylyr 1936 cýlda am cyny
kalyr-pis:

1. Xamaktyn murnunda aldyn
uurgajlarynda azyldap turar azy-
lysyn, alban haarlaryn, araga-xymys
izer, azyly ymnes calga coruk-
tar pistin azylybyska moondak
polu peer tep cybeni cok kalyr
xyzepi, oon ornunga ol arttyk
şaktarybys podubustun ertem
kulturabysu kedyer coruk-ce
salyr, tava plizik, politik, teknik,
solun kalyr, ojn-şil, oon-taa
eske kul urluq pajdaly azylylar
coruk koncuq cugula po gys oon-
pile azyldan curumun pazyqla-
en cuga.

2. Akşa merynyn kamnaar pol-
gaş pydyrylgein azyly-azyly cem-
zee, oon-taa eske av-nn-n xoj
nilitinin xorengizli kamnaar xaj-
bralar tugajynda azylysyn, alban
haarlaryn angus kalyr kopejek-
taa xilas xej cerge yndyrer
kamnaar eelker polgaş eş-erler-
den cer-le pydyrylge cerinde
azyly-azylynam xamakt cyylderis-
tin cybeis tep cybeni todargaj
pillip azyr coruk koncuq cugula.

3. Azylynnaryn ortuzunga
kultur massaýq azylydam mur-

nukkuzundan-taa arttyk şyngy-
adap corudar po'g ş po tugajy-
da tus-tus pydyrylge cerlerinde
cagyrt cerlerinin tergil ekclerlin-
den p aşıp algaş, iji pilleen ş-
yrynar algaş kizir coruk kon-
cuq cugula. En blangja xerekliq,
xerek cok cerge tuzaar coruktu
ebezetkeş, azylynnaryn tanyşy-
lyga azylynn kalyrttyr coruk kol
sorulga polur.

4. Coguur cererden tus-tus py-
dyrylge cerleringe tiriq udur-
tulga peer coruktu ul-m tanyş-
dyr, yrgyly pydyrylge cerler-
inge parap turar coruktu koncuq
kol kalyr.

5. Po ystynde cyylderni cor-
udup turgas, 1936 cýlda tus-tus
taq uurgajlaryn iştinde azyly-
syn pyry podubustun idepej kic-
celisi erylidip, Sovet Sosial-
istiq Res ualiktin iştinde caa so-
sial-lylegerci ester STAXANOF,
BUSBYN suqlaryn ylegerci
caacn ap, azylybys eresliq cor-
utkas, am alby xeleziobisti ul-
gattyp azylynnar.

Eşter, ystynde uluq sorul-
galaryn kyssettir albyda, azyly-
syn tymennin tuzalamcyş polgaş
olarnyn xynaldaz koncuq cug-
ula. Mandyqyn uzurunda, tus-
tus pydyrylge cerlerinde azyldap
turar xoj azylynn tymenden py-
dyrygebin kajda, kandyq cer-
inde cybe tudap cetpesin tur, kaj-
da, kandyq, azylybys pagaj corup
tur, kajda, kandyq brigat azy-
lynn kizi pagaj azyldap tur—po
tugajynda tus-tus pydyryl-
geler iştinde kadk şeleiliq
şygymcileidi telgeredir coruk
koncuq cugula. Po coruktu py-
dyrylgeler iştinde profes polgaş
nam, revane yryleri organizastap
corudar uzurluq.

Eşter, moon ang pistin 1936
cýlda corudar azylybys polza,
margylda carýşyn azylynn coru-
dar, cizeeleerge, uurgajlar araz-
ynda ijk-pe brigattar arazynda
carýş polgaş iji kizi pottarynn
arazynda carýş coruk koncuq
cugula, cyge teerge, pir ebes po
argan cöp corudar polza, azyly-
syn tymennin pydyrer kyzyn eryl-
yler corukka en tergil idilşkin
peer. Mandyqyn uzurunda, po
margylda carýş corudarda şyn
cöp corudar coruk tus tus pyd-
yrylge ernin tergil ekcler polgaş
nam, revane yryleri, en blangja
profes organizastaryn kol sor-
ulgalýq polur uzurluq.

bandyq xarýssalga cok coruk—massan eveldelede şadabas!

Po 1936 cýldan 1 ajny 19-
ta tystanar xynde, Teger taanga
xaaktaar, cingulaary pile, caak
cerinin kolektiv murnunda la
carlyzyp algan polgaş şana, el-
ik kez xire cingulaar xereksel-
derni polur coguuru-pile evel-
delede peletkerinin xylelgezin Pro-
fes tep cöbillelini kvş-kulturu-
nyn azylynn ergeleen Tarttan ool,
murnunda la podunga taqdyr
algan polgaş cer-le oon lap xyl-
eelgelig azylynn preezi ol tur-
gan.

Ajytkan şag—erttenglin 10
şakta Namyn Tep komitedin
pazyngga 30 cýgam kizi kon-
cuq idipkejliq cugulap kelgen. A
tergi azyldan eveldekizi cug-
ula xylelgelig Tarttan ooldun
podu-taa cok, xamakt xerekseli-
taa cok po'gan.

Oon, Tarttan ooldu manap-taa
cadaş, tilep-taa cadaş, am ka-
naar teer—pir talazynda, ol ta-
myr saýyradar surguudun cugu-
laryn podaas, iji talazynda, pic-
ce-taa polza, şak orajtatpazy
podaas, cýlgannaryn idepej-
pile pottarynn am-xuuzunud
salar polgaş an-elilid kelin

par şaa-pile cöbityr algaş,
eş TOKA, PAIBR-OOL, OJDUP,
TOVARİŞTAJ, TANJA suqlar
paştaş, caak konkuvinin ulu-
zu-pile xoorajyn akilcler kait-
t-j am 30 azyly kizi, afobus t p,
kizi tazyr pir uluq maşinalyq,
pir cilk maşinalyq, şy-soorlyq,
omak-xoqlyq coruk kan.

Oon, ol toraan-na, cingul-
lar, xaakşylyr cöbityr polgaş xereksel
şygaary-pile myn cerde turgus-
kan iji picci pazyngga cede pee-
rge, tazynda elenreer-karanar
cyy-taa cok, paskan xarda is-taa
cok, pazynnaryn kerge, purt
teer şy-taa cok, xaalgalyr k-
erge kara şooccalar-pile tak so-
occalap kaan polgin. Oon Kyz-
yl-ce maşina corutkas, am prof-
estin kaaş şanalar aldyp al-
gan.

Ot salar pazyngga paş udur
izidip kaan turar coruk paza te-
mgi xarýssalga cok Tarttan ool-
dun cajiş cok xylelgezi cybe
tur. Am sook kystyq polganyn
yn uzurunda ot salar pazyngga
şooccalaryn tura-tyrtkas, ot salar
izidip algaş, par turgan xereksel-
deri-pile xaakşylyr, cingulap co-

rupkan.

Tarttan ooldu kedyner-pe! Or-
annyn pot ergezin kamgalaryn-
ga pir xolbagdazp, paza kalin
eet-taryn saýyradar bandyq x-
aktaar, cingulaar azyly massa-
ny eveldelede kizi podu-pile tu-
rgas, xarýn massa ol xire idepe-
jliq turda, tyšte cok kazylybejn
piar,—po kandyq tur? Şnap-la
xylelgelig azylyngga xarýssalga
cok, massan eveldeleerden turg-
uk, xarýn olardan şonnap coru-
ur, azylynn tobas calga coruk
myn eš-sel!

Coguur cerinden Tarttan ool-
ga kemce kergyzyp, oon mny-
dyq azylynn tanyşdyr tolgaar
cer-le cuga cok tur.

Bncalza-taa, myn eşternin er-
estiq idepejli Tarttan ooldun şap-
tyktyq coruunga pastyryajn,
myn xynyn xaaktaar, cingula-
ar azyly koncuq erestiq xoqlyq,
cediškinniq polgan.

Xaaktaan ulustaryn pir tu-
gaaryn eş Toka, paza Artas
sanatkan, oon ynj eş Mandaraa,
Talap-seren polgaş oon-taa eske
eşter ekki xaaktaan. Murnunda
xaaktaar korrec caa ulustar pazy

Taştykky curttarny medeezi

Kýdattyn Kyzyl şeriiniq corup turary

Angli parlalgaşyn medaglep
turary polza, Xo-Lun-pile Lja-
Ke tep kililer paştap koman-
dylan, Kýdattyn Kyzyl şeril Guj-
zou tep mozunun tasy poor
Gujan-xoorajyn cöen-songu cy-
gynde turar eleen xoj xoorajlar-
ny ezelep algan polgaş myn Gu-
jan-xoorajny ezelep albynn orald-
dazp turar. Gujzo mozu da ký-
dattyn Kyzyl şeril-pile temisseir
tees, kargys caaktyd şeriler
cugulap turar.

Kyzyl şeriler podunun coru-
dulgaşyn sergetkeş, Şyucan mo-

zunun tasy polur Cendu-xooraj-
ny uupile uluq kyzyn ynaar
uqlap tanyşdaryn oraldazp tu-
rar. Ol kyzyl şeriler kargys
talazynda Şyucan mozu da turar
20 tugaar po'gys 24 tugaar mo-
zu şerilerin tileen po'gys mu-
rnunda corup turgannga kør-
de, myn Cendu-xoorajny coo-
gunda kelgen turar. 20 tugaar
şerilerin tørt brigady polgaş 24
tugaar şerilerin eleen kaaş bri-
gadyr komunisternin talazynda
şilcip kire pergen tep medee par.
(SETA).

Abissinni murnukku talazynda italilerni caal- azyr turary

LONDON. Janvamy 16 da
(SETA). Temir udazy medeezi
xuray cerinla plakti kizli, Abis-
sinni murnukku talazynda italil-
lernin janvar ajny 12-de ege-
leen caalazynganyn tugajyn to-
dargajlap pazeeni polza:

Caalazynda bronevik tep kuj-
ak-terge-pile kam langan, tus
cerde italinin ko onl şerilerin
murnadyp kilirgen. Abissinner on-
guşbeezin po gys pulemot sa ş
cerlerin şalypon kaly taryp
algaş, italilerge koncuq şyngy
udurlanşkan. Paştaj tuluşkas
tyşte cedir atkelaşkan. Solun
medeelekizi kizinin medeezi-pi-
le polza, abissinnerden 500 kizi
olgen, italilerden 100 xire kizi
olgen. Ol tulcup turda, italinin

paza pir eske kezek şeril Amino
tep cerden ynges, Ganae Doria
tep xamnin ol carýn-ce corup
kaan tep turar. Oon ynj mede-
glep turary polza, myn şeriler
abissinni rili Kenejs tep cerin
kazygalyr-ce yndyr kazykan tep
turar (po cer polza, Abissini-
pile polgaş italinin Somali tep kol-
onizi pie kazyg arlaş turar, An-
gli in kolonizi polur cer tur).

Italini uzar-xemleri Abissini-
nin şerilin raaşaan Desa tep ca-
nyonny şaby polgaş anaa cag-
yrtkan oon komandirlerin şap-
tary turar rajonnaryn karynda
ke p adyp turgan. Oon tartta-
zynda Dol tep cer, Libe-sebell,
Fafan tep xemner yncaldyp ele-
en kalbak frontuga caalaşkan.
(SETA).

Itali-pile Abissinni caazy egelee-le tørt aj po- lgan tep medeeden

Italini faşisteri Abissinge ud-
ur imperialistiq tajny egelep
yndyrerde, k aşıla cedi xonuk
iştinden abissinner cyy-taa cok
cuura şaptyr eb s-pe tep xel-
cok makitanyr turgannar. Am
myn caa eke ep yngend n peer
kaly la cedi xonuk pajt agaj, xar-
ny pydyn 3 aj cerlek er ti Ita-
linin en polaaşy-rangaj texnikin
jozugaar cepseglengen, 250 mun
xoj şerlinge Abissini şadapşap tep,
itali faşizminin yncap turgan
poldunmyş pargan. Italini şer-
ilerit Abissinni cyk-le şooluq
ebes cerin ezelep şadann. Xarýn
abissinner polza, pottary parti-
zan caazynd koncuq megeze-
en ulustary polurun kergys-
ken. Blangja songu talazyng
Makale, Aksum xoorajlar ync-
aldyp cookta caa koncuq tul-
cup turgas kergysken. Am abis-
sinner cyk-le evrop jozunun po-
lbaazy po-cepsektiq ees, xar-
ny pava caalazynda evropun
tajny tazyşy-pile caalazyr eryl
pergenin, italini podunun so-
lun arş pezin cepse-rebes arga-
zy cok poigan. Şoşgy yjede
Abissinni şerilerit talazyng udur
xer-gleer cepsektir, karynda ke-
ep adar cepsektir, polbaazy-rangaj
jozunun lancyalaryn polgaş pul-
emottaryn tep algan. Iji talazy-
abissinner-taa, italiler-taa erestiq
tulcuşkunga kancaar-taa xel-cok
peletkenip turar.

April ajda Abissinge koncuq
caas caar, ol caas polza, cer-le

5-6 ajda yrgylyleer. Ol caas
polza, orakaryn caalazyr coruur
arga cok kalyr yrep kazyndyq
caas tur. Itali er polza, uluq ce-
dilge cedip alby tees, am arttyp
kalgan yjeni azyglap albynn ky-
zep oraldazp turarlar. Itali ulu-
stan Afrik-ce şeriq corudup tu-
rary xel-cok tyrgedep turar. Am
3 divizi şeriq corutkan, oon işt-
inde taqlyq cerlerge caalazy-
nga tuskajlap taaryşyrgan şeriq-
ler par.

Italini solunnary Abissinge
udur tajnyndy caa kampanizi
corudup turar.

Solunnaryn plap turary pol-
za: „Abissinge udur k.m-xajra
cok tajnyndy egelep corudar şaa
keldi“ tizip turar.

Italini uzar-xemleri Abissi-
nde karacangas kamgalal cok
xoorajlar polgaş connu kargys
tyrymgeji-pile xamaan-cok kary-
ndan keep adyp, casyş pemyk
oktap turar ebes, xarýn kazy
coruur şeriq emnelge erin paza
adyp turar. Amerik, Şves pol-
gaş eske egi, et suqlarynn k-
zyo coruur şeriq emnelgelert
italiler karyndan keep adyp tu-
rgannga t-legej karynda kon-
cuq xomudap xoradap turar.

Ita iden Afrikte şeriler-pile
cergeleşir, caa, tyrgen coruur,
yş moşorluq, castyş pemyk cy-
kteer uzar-xemler, paza kizinin
ask-tumcuun-ce kirgeş, tuqlal-
dyrş oyryr xoralýq şyşyq-xo-
rannar xoj sannny-pile kelgen.

Eş-şerynge tuzalap tur

Parýn-xemcik kozununun
Kargy sumuzund namyn 6 tug-
gaar yrynyn kezgyny Tondar,
podunun ekki turazy-pile, myn
sumuda nam, revane kezgynne-
li: Mo durga, Mandlişke, Pajja-
kalan, Kongar-cap paza xereeen-
ner tassynny targazy Keritino
polarga 66 şlyrny xuussalyq
caaktyd „Byleten“ 9 akşa-pile
eagdyr perdi. Aratkor Tostaj.

ARN-nyň kezigynnerinin polit. piliin oryledirinin negeldezi uluq

(Eş Tovarışajnyň cyyly)

TARN TK-nyň 4 tugaar plen-unun nam organizastar pol-gaş oon kezigynnerinin murnun-ga silgan kol sorulgalarynyň pi-rezi polza: Nam kezigyn pyry-zyryn polit. piliin oryledir, olar-nyň kultur tepşilgezin ulam pedi-der, paza cer-le xamk nam or-ganizastar podunun massalyq azyl-dar-n tus kezigynneringe co-okşuladyp pildirer polgaş uk ke-zigynnerin tamcyp turgaş arat-m.ssaga nam, caza-kyň toktaal-saawbryn tanyştyr, arat cornun orituzunga corudar kultur mas-salyq azyl-dar-nyň podyyn pildin-gir arga xebirliň tıp azyl corud-ar teen.

Po yatynde negeldent kyysse-diringe, tus oranyň xamaarys-pas pot-ergezin pabyq kamgaar, orannyň et-ekonomun s jbrady tanga mänge turguzuk, poop kirizide kezigyn pyry polit-pil-lylyq, kulturlyq, piziktlyq, xok-tyq-sergek turar, kandyq-ta perke azyl-dar-nyň tibejin ky-ys-edir polgaş podunun azyl am-şyraly polza, cedilşkinliq, yle-gerliq, pyd-ngyr polgaş pabyq turar uzurlyq. Po cugula sorul-galaryň kyysse-diringe nam ke-zigynny kizi xamk podal kyzyn ol-ce uq andyryp salar tur.

Tybanyn Aratnyň revolustaq nam polza, Marks—Lenin—Stalin-ni nominal-surtialan paromdal-aan polgaş arat massanyň mur-nakcy politiktlyq uduktukcuzy, nasional revoluzun tujulunga ce-direriniň temisselin-ce Tybanyn arat massanyň cangys ep sanal-ce esil-idep-turar. Po sorulgal-pil-ir, onu oorenirinin xereen ARN-nyň kezigynnerinin murnunga sal-gan tur.

Po ystynde cyyldyn paromda-azy-pile polit. piliin oryledirine nege dezinge uluq xamaarys ajyttyqlar polza: nasional revol-uzunun po araznda cedip a gan azyl-dar polgaş oon yrgyly-lep kelgen temissel, paza tus curt-tun arat massanyň amşyraly kultur polgaş et paldalyň murnukku yjede cdyr kalgan tyr-engi kul paldalga coraany pol-gaş paza amgy yjede arat mas-sanyň kultur amşyraly, azyl-ag-şylyň ulam-na saizyrap xyn py-ry ozyr olurar cedilşkinneriniň kol temdekterin turgu stung-n pol-

gaş turgustunar-taa carydyşkyň polgymneringe pildingir keldir oorenir.

Uk ooredilgege nomcup xer-egleer cyylder polza: TAR-nyň 8 tugaar Uluq xuralnyň tokta-aldar, ARN TK-nyň 2 tugaar onza plenumun polgaş paza 3-4 tugaar plenumaryň tok-taaldar, oon enaj TAR Picce xuralnyň 3 tugaar onza sessizli-ni yndyrgen toktaaldar tan-şar.

Oon argyda, moon murnun-da „Şın“ solunga nam, cazy-kyň ynyr turgan toktaal ajt-tyşkyň arat azyl-gap nomcuur p-lyas pygy tel gejin paldalyň (SSRE-niň sosialistlyq turguzus-kyunyn ozyr turar, kapitalistlyq oran arda et-ekonomun sambyr-aly ulgadyp, olarň azyl agyly paksyrap sandar turar pol-gaş telegejin tarlitan tyman conunun revolustlyq şimceeskin-niň xyn pyry yrgylycy ozyrtur-aryň)topculap pilip oorenir xer-ektly.

Uk ooredilgenti corudarda nom-cup xeregleer cyylder polza: mo-on murnunda „Şın“ solunga ol-alo turgan cyylder polgaş ARN TK-nyň yndyryp turgan teziseri paza Kominterinny VII tugaar kongrezinin erikeniň tugaşnda „Şın“ solunga pizip yndyryp tur-gan cyylderni nomcup xereg-ler.

Uk kicceelderni corudarda, podyyn arga xeregleeri cugula, cyl tize: kezek aalda nň polyk cerleringe pir şyrap klaiden tom-ujlyp algas, ol klaidge solunnu ыtkyr pildingir pile nomcup kicceeldes, azyl carydyşkyň pol-gymneringe kicceeldes corudar polgaş ol polgymneri tus cer-ni coguur pald lona tarastyr-gan turar uzurlyq. Oon enaj nam-nyň carydyşkyň xuralda ynga politlyk ajyttyqlar tugaşnda podyyn pildingir ileteldes corudup cugala şyrap paza cugula. Kaly-taa polgymge paksylyrny tomuj-laarda, ol cerde nam organizas-t randan en teere ekki idepkejl-lylarni peer uzurlyq.

Men po pizeen cyylim, cyk-le sumularda turguskan carydy-şkyň cerkileringe xamaarys cy-be.

(Ulancaşy sooly solunga yner)

Xoj kadarby corumda ыrm

Samagaldaj sarby cecce
Salgyn koryp saqlanajny.
Sarby sokkar cas-la maldar
Sadbrady teşkilez.

Pyrgyttejnny pyrgen cecce
Pyrgyq koryp pyldenejnny.
Pyryn sokkar pygy maldar
Pydyredir teşkilez.

Cylgy maldar caglyp oottaar
Cymcak oottuq carya paazy.
Caş la maldar caray oottaar
Calaa oottuq caray pulu.

Kaas-la xojum kazyp oottaar
Kadar oottuq kara sajyn.
Esees xojum eelcip oottaar
Iziq oottuq ij-le sajyn.

Sama ald jda
TUGANCы.

6 cылда xuralynga kelbeen kezigyn turup polur-pe?

Parbny-xemcik kozuun Kep-sok sumuzunda namny 19 tugaar yuyynny kezigyny Tambyste-erzi, podu 1928 cылда kezigynge kligen polgaş 30 cылдан 35 cылga cedir cangys-taa xuralga kel-been.

Xuralga keep kor teerge, pir-le cылdagaanny polgan turar. Pir ebes 56-zy cылdagaanny-taa tur-gan polza, xoj kezilinde anaa ol-urgan tur.

Po kezigyn Tambyst ol xa-maarys yuyynd n pir şildin tıpsa coguurun kulak salyp olur-men.

Tus tus aal polykter malyňny clir sigenli kıştan-ce tazyr al-ganar.

Xarın Oppaj ool tep klizlin 34 xoj maaglaan suraa tynnal-dy. Ol ce mal emcizlin teleezin toraan na xyny-pile cor. tıkan-pls. Sumu tıgazy JANCAR.

Cutka udur temissel-ce şuptubus!

Camdyk cerlerde egelep turar cutka udur sagandyryq

Coen-xemcik kozuunun So-lur sumuzunda uluq cut-par. Ci-zee: pir klizlin peş moldurgaz cudap elgen, pezin kezin sojup albaan tur.

Moon ap koege, pelen ebes perge cutka ol sumunun aralta-ry uzurazyp turar. Paza myn ol kozuunun Ak turuq, lşkin sum-ularında cuttun xebirli kystyp tu-rar.

Uluq-xem kozuunun Tus-taq sumuzunda 50 xire xokpekter cu-dap olyp turar, paza Tees-xem kozuunun Erzlin, Narın, Kopej sumularında cut poluru cailaş

AM CUT EGELEN TUR—CYNV KANCALZA COGUURUL

Xam-kyň murnunda maldyň kazaazyň cыqlap tarastyrar. Pir ebes kazaazy tarastyras, cizee: anaj, xuraganny polgaş xencelerni kazaaz sook polza, pask-lazy o yry elap turar po-las sookka alzyrga ыrm eiti-p turar, cer-le kandyq-taa maldar-ny kazaazyň taklyş kalyr po-las.

Kazaaga edek'i ekki peletkeer. Jozuluq edek cok polza, kym-skajak oo, saan, sieen, caspan suqlary cas mal aldnga ejli tarastyr cadyp perip polur, ol cok polza, kurgaq ыt cavyreez-in soktaş cadyp perip polur tur.

Pir ebes sigen, saan cok po-lza, cudaan ma.darga cyny cirt-tip polurul:

1. Sula tarazy cirtip polur, podunda cok polza, kozkoopt-n sadyp ilik-pe ceep ap polur. Ta-iaa tygyn cer-le cerge kaqşajny malga perip polur.

2. Xar ezip turgaş maldy azy-rap polur.

3. Cudaan xokpekter polgaş cas maldar arazny soktaş, oon ak talgany cudinaj xajand-yp peer ilik-pe, xorgaş kurgaq-ga perip polur.

4. Olamn uskununga tustuq kara şajny xajandyp perip pol-ur, cige teerge, tus poza, mal-dy eet-maşa podungy ekki pol-ur, şaj polza, malga xoluluy pol-ur, paza şaj şaaryn nek. xojga ee

cok tep medeeler keep turar.

Po kozuunnarda cut poop tu-rarany cылdagaany: Xar uluq ty-şken, pir kыndan xat xadaş xertyktep kaapkan. bncagaş mal cerden oot tıp şdabas ap-parg-n polgaş ol xertykty kaz-ar tees maldarany tujuu tazaryp turar appargan.

Cudap turar sumulany arat-tar, pir ebes nam, cazykty m-ruunda-la, malynga oot-sigend-en toldur peletkener teen ajtyş-kyň cedilşkinliq kyssedip tur-gan polza, cutka maly alzyr uzur cok turar ilik.

rge koncuq ekki.

5. Xaak, ter-ektin pudun peer polgaş cas terekli uzurgaş mal-ga şybalap perip polur, paza xa-ragan, soesken paazy cirtly cu-gula polur.

6. Oške kozuun, sumunun ce-rin-ce ilik-pe azy cook-kabyda oottuq cerler-ce kazy polur. B-ralas-ca, am sook yjede koez tugajnda ekki podanmas polza xozok, cyge teerge, cыlyq ceri-nden yndyrges, toraan-na sook cer-ce syrer polza, mal koncuq paksyrap cybe teleede, koezlin-murnunda ol cerni ekki cы-lyqlas cugula tur.

7. Cut poluru-pilek maldy araby coruu kobydeer poor cy-be, po tugajny mal emcileringe yrgyly medeeler turza coguur.

Kozuun, sumunun cagyrga cer-leri polgaş nam, revane yryleri cut-pile temisseer tugajnda caa-caa erga kemceqlerni tıbar cug-la. Cizee: koopt-n sula polga-ş paraan cybeni sumular ce ok-taar tugajnda soertlygenti orga-nizastar polgaş oon-taa oške.

Maly cudaan arattar maly cudaan arattar taraa, sigenli perap tuzalaz cugula. Karaca-nyş taraa, sigen-ta, ebes, oon-taa oške cyylder-pile tuzalaz pol-ur tur.

Mal-cer ministerlin sekretiri Torau.

Kyştyn cut ajyly eleen xora cedirip tur

Uluq-xem kozuunun Tus-taq sumuzun arat conun mal-ma-ganyga kyştyn cut ajyly polga-ş pory tep tajzy eleen xora ce-dirip turar appardy. Cyl teerge, 2 uluq nek, 26 xoj, eskyny pory cidi, 1 moldurga, 59 anaj, xurag cuttan eldy.

Am azyr turar maldar pol-za: moldurga—143, xoj, eky—254, anaj, xuragan—672, şuptu—1069 paş maldy turguzu azyrap turar. Paza tus sumunun xamaa-tylar Merfik, Seren-ool, Oc-cur, Taraj, Sundaj, Sandak, po 6 klizlin 96 xoj tereen, am xuragannaryny kyş tengeli konc-uy p-gaj, ijelerinli sydy cok pol-ur tur.

Cazalgalar

1. № 5 (506). „Şın“ solunnu 4 tugaar arında „Poştan-n corur xynnerin-ly tugaşnda carla“ teen cyyldyn istinde „Kyzyl-pile Porsk-xaak“ tep pizeen cyyldyn adaanda Porsk-xaak-tan kelir xynny ponetelnik, sreda, pjatnysata 14-şak 45 minutta kelir tep pilze coguur.

2. Janvar 22 de yngen № 7 (508). „Şın“ solunnu 3 tugaar arında, Tees-xem kozkoobunda eş Agbaan-şamunyn pizeen cyyllyny istinde: „Kaccykta nam yuyynny targaz eş Şojzannu 2 akşa-pile“ teenin, am: „20 akşa“ teer.

Myn solunnu 4 tugaar arında; „sumu targaz Jondan idepkejlly azyl-dar tur“ tep atlyq cyyldyn ada-anda pizeen klizlin ady „Uluq-taşa“ „Uojin, „Uluq-taga“ tize coguur.

Paza tus kozuun Xenderge sumuzunda uluq, picce maldy cut an elgeni—90 paş, pory cigeni—6. Am turguzu azyrap turar uluq, picce maly—1176 paş poop turar.

Po 2 sumunyn uluq, picce maly kyştyn sook ajylyndan polgaş poryden eleen xoj xorap turar tur. bndqny uzurunda, tus sumulany arat conu top-toraan pottaryny şalyrş idep-kejl salyp turgaş, maly cut polgaş poryden kamg-lap, kyş-tyr, kyş cok maly caray, cog-uyr azyrany tarastyr corud-ary cugula tur.

Surgakşyap coraan Monge-pajyr.

Accamny maly nemezip turar

Parbny-xemcik kozuunun Pa-rlık-asky sumuzunyn 1 tugaar arwanyň xamaatlyş nam ke-zigynny polgaş meen accam polur Şeqpenin malyňny paazy cы-lylda ozyr turar:

	34 cыл	35 cыл
Nek	30	34
Xoj	115	140
Oşky	139	169
Şuptu	254	343

Malyňny clir sigeni, kyşky ed-ee—maldy cyylderni po ystyn-de maldaryga azyras şrent 35

Solcurda cut komisteri-pile idepkejlly malylyrny kattyşkan cöyöl xuraly polgan

Coen-xemcik kozuunun So-lur sumuzunyn curtunda cut polur şinci klirp turar paş ud-dur şincilep kergeş, po 1 ajny 5-te tus sumuda cut komisteri polgaş idepkejlly malylyr 12 kl-iz cöyöl xural kylan.

Anaa temdegleent polza, Pora-şaj, Xandagajty, Uaattaj, po cer-lernin xar 1 karş, 5 illy, oon uuu 2 karş cedip turar polga-ş am yjede xar yrgyly-le caap turar. Camdyk cerlerce xat xad-aş xarby eleen illirt p kaan polgaş sook-taa ulgadyp turar. Moon xazaaz-pile tıkaş ootta-ar mal-magan ekki cemistlyq oot-ka cetpejin turar.

Monu paromdalaş, myn cöy-yle xuraldan temdegleent polza: xar eaz talay, xyyrekterni am-dygaştan aradadyr cazaar, sig-en, saan pogun ekki-ly-pile peler, kadar oot cular, terek şandalar, xaja araznda xojelerni cыr, pa-za taraa tygy, şaj şaaryn cerge kaqşajny malyga cidirttinge peletker polgaş nek maldy cы-cak xalyq, oottuq, aralyq cer-ler-ce klirp oottarany pygy ar-at conun murnunga kyşty-pile idep kыjyrgan.

Maldy ory, kudu sajarap ta-arastyr-pile cut komisterinden ang 6 kliz tomujlaan.

Olar polza, ystynde kemceql-ny aal pyryzyngy cedirip tanyş-tarar polgaş oon-taa oške cut-pile temisseer taraz arga kemce-qni ap corudar polgan.

Sumu targaz CAMBJAN.
Lipuntı paksy IDAM-SYRYN.

Erzinde cut polur tınyş kirgen

Tees-xem kozuun Erzlin sum-uzunyn curtta xoj nuruzunda tajga polur. Cyl tize, Pajın kol, Moren-paazy, oritay-ystyy Toop-cular—po cerlernin xar 2 kar-ş pir soem cedip turar.

Ol cerlerde azyrap turar mal-darany san—250, oon istinden 11—12 ajlarda cuttan elgeni—21, janzyp-pyry aaryq-pile elgeni—25.

Cangys-la ol cerlerde cut poop turar ebes, xarany pygy sumunyn maly cudaar şinci klirp turar. blangşja 36 cы dьn l ajny l-den 5-ke cedir xar yrgy cy ep caqdy. Ol xar mugur soemny nemep kaqdy.

Cer-le am yjege cedir tus su-munyn azyrap turar maly—638, oon istinden cut-pile elgeni—70, sookka yjedep elgeni—10, aar-lyq-pile elgeni—89, pory ceeni—74, kattyşkaş 243 paş mal elge-ninge sanattıngan.

Moon ap koege, cut polur şinci jozuluy kirgen, moon-pile paş udur temissel corudaryga tus sumida nam, revane kezigynneri polgaş idepkejlly arat co-ndyn pottuq kemceqler alyrny kыjyrap tur-men.

Aratkor MONZULAN.

cылда peletkep algan. Cer-le me-en accam Şeqpe podunun azy-şajny saizyradarda koncuq idep-kejlly kliz polgaj.

Camjaş.

Pistin cerde mal tengeli ekki

Tandy kozuun Kок-pulun su-muzunyn Xerals, Cargyda curtta-p turar 20 azyq oregelerni 4300 azyq malyňny tengeli 36 cыd-ыň egezinde koege, myn paks-ly-n cybe cok.

Ol cerlerni aar-lylerinli xar-uzun soem cedip turar, xynnee-rector talaz 5 illy xire xalyq.

Кызыл-хоорайда langbь komisteriniń azыbь

Кызыл-хоорайда ХООРХЕ-ниң langbь polgаш stolovaj komisterini 35 cыldь 12 айнъ 7 хунын-де хоорайның pyгы хуусуларын-ың хуралында саарытп songaан. Po аразында langbь komisteriniń xuralь 2 удаа кыган, tus tus magazinnerniń aзыbьлар-пиле pиr-pиr удаа xural кыган. Анаа myн komisteriniń aзыl xyleelgezi polgаш tus tus кылыр азылдарың хуваазып, magazinnerniń aзыl pajdalyн segider tugajь ың cугaалаш-кан.

Oон peer langbь komisteri podunon erge xyleelgezi jozugaар langbь polgаш stolovaj aзыbь ыңnarьдыр, sadьqь хөйге кө-рыстыр poldurar sorulga-pиe, pottarьны кизилgezin yrgыly corudup, ceder-cetpes aзыдарың ile-redip cok кылыр келgen polgаш мырпай aзыl кыбастарың ХООРХЕ пaaштаар cerge medeq-ler турар.

Ыlangьja № 2 magazinniń langbь komizi xamaattь Kanabalova tep kadaj, myн magazinniń aзыbь yrgыly хайгаар көрүр турар polgаш uk aзыbьга хабь-ssalgalyr koncuq ekkі aзыldap турар. Ol ыkаш cygeer aзыldap турар eштер par.

Magazin polgаш stolovajларның cetpes aзыldapь koncuq хөй, cyl teerge, magazinnerniń camдык aзыbьлар ертиen aзыbьдан ozal-dap келir, camдык kiziller maga-zinniń et-paаaың oорlap турар cyyder par, ыlangьja 1 tugaар magazinge sadьqlap турган podu idepkej aratkorга sanadьp турган Aldь 00l теerzi, pөөrt, jyykpe, torgularь oорlap тургань ileree, eryy хабьssalgazь-це kirgen.

Paza ol ыkаш songaarttan ke-

Сыл-сылда өзүп nemezip tur

Tozu kozuunунun Xam-ьpa сумузунун arat conunon aзы-агыbьның cыл-сылда өзүп турарь polgаш pizik pilitn moon adaan-га көргыzerge:

	34 c.	35 c.	өскени
Сылы мал	124	153	29
Ыл мал	1880	2250	370
Сүптү 2004	2403	399	

	34 c.	35 c.
Pizik pilit kizi	78	96
Pizik pilbes kizi	157	141

Tus sumunon arat conu aзы-агыbьн өc-yrer tugajьda, pottarьның ekkі idepkej sorulgaзын салып турганында po sanaаны cedip алганы ol tur.

Moon songaар tus sumunon arat conu aзы-агыbьн moon-taa artыk saзыradьp corudapь cugula tur. A. Ш. SEBEK.

Solun cagylgazьga kuduruktap turar

Tees-xem kozuunu ystyы Шь-аа сумузунун arattapь 36 cыldь solun cagylgazьga kuduruktap corup турар, cyl teerge, 36 cыла удур „Шь“—2, „Revane шь“—2, „Xostuq arat“—2, мындыр 6-ла cagylgazь turar. Po polza, Cazak, namьны solun parьlgаны өc-oregege cedir ку-рур cok cagydar teen sorulgaзынь eccizinge cedip ьdavaаn tur.

Moon songaар ol sumuda nam, revane yyrleri polgаш sumu cagyrgazьdan, solun cagylgazьн kalbartьpга yrgыlyynyn aзыbь corudapь ton cugula tur. SANCAJ.

Igen xamaattь xerezen pиr tug-aар magazinge xep sadap cerge kirges, ында aзыbьн өc-өory-pиe ep-naйрал cogundan iji yш xon-gaш-la yndyrтken. Oон soonda 2 tugaар m-gazinge apparьp kaarga 4 akша oорlapkan polgаш ында aзыbьnnar-pиe yrgыly coшkur—мындыр pajdaly-pиe uk aзыbь-дан yndыр sydyrgen.

Po ыkаш хөйгын хөргөзinge xora cedirlerini ileredip temiss-eziri en cugula tur.

Magazinnerniń sadьqь curumu am-taa kulturcup ьdavaаn. Onu kulturcudup алырга langbь komisteri sorulga салып турар.

Ында polza-taa, langbь komis-teriniń cetpes cyyderi paza par. Cyl teerge, 36 cыldь egezinde magazinnerniń sanaaшкыңга langbь komisteri ebeeš kиrишken. Oон xapaзы-pиe 1 tugaар mag-azinniń xep sadap pөlyyn 2 kattap sanaаn.

Langbь komisteriniń хөй kezil polza, sanakьлар polur. Olарның paaштаар bugalteri ol uluzun cugula xeregleen ceringe perbes cyyder par, ыlangьja TTK-ның sadьqь kildiziniń bugalteri, Kustьbьš ebillelнiń bugalteri olar polza, „Sler ында pargan xerek cyl, мында aзыbьн кылыр polgaj-aаn“ teeš cer-le салбастар. Мындыр coruk polza, хөй nittini кизил-gezinge poqdal polur tur.

Meen manaa idegerim polza, moon songaар kajь-taa aзыl-agьj, alban cerlerinden langbь komizi-ge songutkan kizilleri xeregle-en öjynde ындыр мындыр tep tutpajьн perip турар coruk cugula tur tep tilep tur-men.

Langbь komiziniń targazь O. Sunduj.

Pөry-pиe temissel corutpajьн турар sumu

Tees-xem kozuunu Suurmak сумузунун arat conu pөry-pиe temissel corutpajьн турар. Cyl teerge, 35 cыldь kyzynьde Pum-ba-saan-pиe Kөгышpen iji kizi iji-lee pөry ölyrgen poordan paška, oон angьda pөry ölyrgen kizi-taa cok, pөry aglaар tep cугaa-lapkan cybe-taa cok ьшpьн cыd-ьp pergen.

Tus sumunon temiskeerinde pөry-taa cok ebes, ында мында мал cigen tep suraa тынналыр-la турар poor cybe tur.

Po tugajьda pөry-pиe temis-sel corudapьga ol sumunon ca-gьrga cerinden am tarьj kem-ceqler ap corudapь cugula tur. Aratkor TAZь-SAN.

Ol sadьqьnyń aзы-ьн etse coguur

Xaraal aldьn uurgajьda sadьqьnyń aзыbь koncuq pagaj, ында aзыldap турар xamaattь өš Sentkof polza, aзыbьnnarга eel-dek ebes, adminstras cerinden cybe cугaalaarga toobas, хамьк paraаныңьн салышкыңьн korum cok polgаш арьq-šever ebes, ку-рур pok-tovurak arazьda cыdar.

Camдыкта seek ылар coruk-tu yndырп турар. Paraаныңьн ekkizin tyne oорlap camдык ulu-ska sadap, sadьp алган ölykterin ьala кында kajь xamaаn cok oktagьlapkan cer cangьs cыdar. Oон-taa өške cetpes cybeleri хөй.

Po tugajьн Tьba tep kooptun cerinden sagьs салып көрзе ekkі poor.

Tьba таq ылетpyrynyn oralakьс targazь KYDEREK.

Par turar tarьlga xerekseli

Parьbь-xemcik kozuunu Kөp-sөөk сумузунун pyгы arat con-unon 36 cыldьн cакь tarьlgazь-ыңга удур par turar tarьlga cep-sekterin todargajьlarga: aзыl aady—676, ьarь—461, andazьn—166, ilirь—54, kom, conak—348, argamьs—651, kerzeң—321, xө-ndyrge—270, xomut—173, temir xyrek—324, yrezinner: kызыl-tas—79 puut, арбай—1113 puut, sula—775 puut, cingetaraa—301 puut.

Po cyyldernia cetpesterin ara-ttar surattьnp, ьытьnp turar polgаш yrelk cepsektelr 1 ajdan ыңaj septep egeleen.

Sumu sekreteri Šөmьyl.

Kөdeс cerde polyk kicceeli

Cөөн-xemcik kozuunунun Sol-cur сумузунун Pora-şajda tur-ar arattarга polyk kicceeli 35 cыldьн 11 айнъ 16-дан egelep kicceel-deeš 36 cыldьн 1 айнъ 15-ke cedir өөргөнгиниң tьnn-ellн көрүр еrtken.

Myn polykke 120 kizi өөrenip турган. En paaštaj kелirde pizik-ke ekkі kiziler 3 турган, am 5 polgan, ortumak kiziler 20 турган, am 27 polgan, adak kiziler 72 турган, am 80 polgan, pilbes kiziler 25 турган, am 8-le kizi pilbes polgan. Öөrenir teen planьbьstь 100% kыyssetken-pis.

Pizik pilbes ešterge „Caa oruk“ tep nomnu pergeš, olарны pilit kыldь өөredinge ekkі pizik pilit ulus'арны таqьp каан. Uk surg-ulduң aзыbьга nam yry kon-cuq tuzalaštь. Revane yry can-gьs-taa tuza perbeen.

Likpuntu paškьzь bdam-syrьn.

38 cagylgalyr

Parьbь-xemcik kozuunu Kar-гь сумузунун arat conunon 36 cыла удур solun cagaаның 1 айнън 1-de көөрге: 38 kizi solun cagaаn, „Шь“—15, „Revane шь“—12, „Byleten“—11, ьup-tu 38 solun cagaаn.

Sumu targazь Padarccь.

Pistn yrynyn kezigynneriniń malьnьn aзыbь

Uluq-xem kozuunu Tus-taq сумузунда namьны 4 tugaар yrynyn 84 sanьq kezigynneriniń 35 cыlda мал aзыbьны tьnnell: 34 cыlda мальның paзы 5.603 турган polza, 35 cыlda 7.204 paş polgan, oон өskeni 1601 paş polgan.

Maldьn eldep-cyul хандьрыг-азь pyryn-pиe pyткеш, po xire cedilgelik polduаus. Po 36 cыlda oон-taa artыk saзыradьp-pls. Yyr targazь Tostaj-ool.

Idik-xebi cem arazьnda

Kызыл-хоорайда sovьatransьn гаразьның canьda tus cerniń aзыbьларьның stolovajь (cemnen-ir ceri) par.

Ol stolovajьның cem кылыр cer-инде idik-xepи puzun puruladьp aзыp-kaаn турар tur. Oон-pиe kadь stolovajьның арьq-šever ebes tep cybezin cer-le cyu teer onu. ьalazь pir santimetir xire xirlu, ajak-xьmьзыл cuqvas, paзынь-ьн cугajь tөktyp турар.

Po stolovajьның po cetpes paj-daly cangьs po xyn kestyp tur-ar cybe ebes, ьaq yrgыly мындыр турган cer tur. Po tugajьн garaštьn ergeleer targalarь-taa хайгаар көрbes poor tur.

Po stolovajьның po cetpes paj-dalyн tarьj cok кылыр xerek. Cemnenikcl.

Profes yrynyn een kaap-kaş pargannar

Tandь kozuunунun Paj-xaakka profes yrynyn targazь xerezen Kyncьbaа teerzi, 35 cыldьн kyz-ynьde aзыbьн aktь pizeeš, taq-зыp-taa pergen ceri cok, ьuut-la aşşaa polur Tembirelge sen monu pиr kizige tuzaар peer sen teeš, tus yrynyn uzu paзы cok cemdik yzyk piziin perip-kaaş, Kызыl-ce uldap kire pergen.

Oон aşşaa Tembirel revane yry-ynyn targazь турган polgаш paza-la uk aзыbьн kьmга-taa tuzaар pergen ceri cok, kadajьның ka-apkan yzyk piziin-taa tuzaар per-bejлn, Kызыlda kadajьның soon-ce xapьre pergen.

Soonda 36 cыldьн 1 айнъ 12-de olарны турган paзыньның anmaагыны ilstinden Profes tep cөalleliniń 1 tugaар konferenzizi-niń 88 sanьq toktaalьn ыp ал-гaн. Oон өrttee 44 akша.

Tembirel-pиe Kyncьbaа ijinin ol iji yryge ap турган хамьк xerekselinden artkan cybe pиr-taa cok, ыlangьja kezigynner tadь-ьың pezin ta kancapkan ulus ijk. Paza profes yrynge toşpu-luor polgаш ьdьraа-taa турган cybe teen, ol суq cybeleriniń pargan izi pildinmes.

Po iji kezigynny coguur cer-лinden хьnap көргеš, olарны кы-рыңга onazьp pyгы cyylderni tarьj toledir polza coguur. ŠIBI.

Aratkor „Kөrgenge“ хабь

Po cыldьн 1 айнъ 11-de yngen № 4 „Шь“ solunda aratkor „Kөrgen-niń kudumcuga 20 „Porungar“ solun cыkan tep pizeeni koncuq ьың polgan. Oşarova tep uruqun oluraz paзыньн хьnap көөрге, 10 cagaа, 52 janь pyry solun cыkanьn istep ыp-тыbьs. Oон ыңaj temgi kudumcuga kaqьan 20 solunon kызыdьr-la xөlep turar.

Aзыbьга хабьssalga cok polgаш хөйгын cagaа хабьlaaзын sagьštь-pиe ьыgar cытьrғаның paымдалaы, po Oşarovың uk aзыbьдан tyзыrgeš, ьuut sygy-це ьileldip perdisis.

Xarьzaа ergeleer, cerniń targazь KьZьL-00L.

Anaa kištн tygyn karartьp sadьp тургань ilөreen

Tozu kozuunунun Mөөн tep cerde curttap turar xamaattь Kudrevuef—Abatef teerzi aldь ölyrьp алгаш, oozun kozko-op ceringe sadarга, ында aзыldap турар sadьqьлар myн. aldьның tygy kara poorга koncuq caryş-ьың көрүр турган, oон tygyn хьnap көөрге, karattь ыstap кааn polgan, tudarга xol karapьp турар polgan, ыңcangаш uk aldьның 100 akша cedar өrtteenden 50 % kызыp kaapkan.

Po cizekten алгаш, moon songaар tep polgаш kooptun салып aзыbьnnarь ölyk sadьp альrда ekkі хьnap тургаш ap көrynerem eштер.

Toora-xemde xarьzaа kildizinde CIGCIT.

At xyleegen sumu sekreteri turup polur-pe?

Parьbь-xemcik kozuunu ьuл сумузунун sekreteri ьagдыr teer-zi, 34 cыlda-la tus sumunonь sk-reteri polgan. Oон peer sumu targazь, yzyk piziin таарьшьp emgelep ap көr teerge, ol-po tep yrgыly pulgap келgen polgаш to-dargaj-la кыган aзыbь cok, хар-ьн 35 cыldьн 11 ajda sumu tar-gazь, xerezenner pyrytkelin кы-ьp көr teege, xerezenner aзыbь menee xamaагыр ebes“ teeš ьuut ыңavaаn cyul par.

Paza sumu targazь ol ыkаш

азь таqьzьrga, „aарьq-arьkьtьq kizi men“ teeš cer-le toobas.

Oон angьda, 35' cыlda tergi sadьbь кылыр турган өš cybe, oo-zun 10 ajda-la yze sanaзыr турган-ьн, am-taa sanaаraаn турар. Хар-ьн tamььp танаaарга, 389 xire akша tudap турар.

Po ьagдыrьн pyгы cetpes paj-dalyн todargajьlaаr polza, moon-taa хөй. Coguur cerinden ьag-dьrьн pиr ьlidin ыpьa coguur. ьыldьs.

Pistin хабьbьbь

ьaagan-арьqда Padakkaj—slemin pizeen polgаш tapkan ыbььkьtarьq tapкьr poldu.

Parьbь-xemcik kozuununda xere-zen Telis—Tьba tep kooptun aзы-ьынь 66 хабьq aşaktьн ьaanda ty-rep coraаныңьн tugajьн pizeeninde ol kiziniń adь pildinmes tur.

Pil-xemde M.Camaal—Өөk суму-зунун arat conu cылызын kadara pergen teenin tapкьr poldu.

Parьbьн kozuunda Laa-syrьn—pa-rlalga tugajьda ьың tapкьr poldu.

Tarlaqda ьыньс kyrekonomda „Seleme“—ol cerniń aзыl-agьbьның ergelekci Tozur-oolduң aзыbь sula teenin erengej poldu.

Pil-xemde pildinmes attьq aratkor—Xөл ьilide 3 arbaаның cetpes aзыbьн pizeeniń kandyq-taа paымdaа cok poldu.

UXK-da Mөңge pajь—Xendergede 9 tugaар arbanda 50-60 хабьq aşşak, kadajьның cугaазыньн tugajьн pize-eninde kajьзыньн харь 50-60 pooru

polgаш cogum cangьs өq ulus-pe—oozu pildinmes poldu.

Tarlaqda ьыньс kyrekonomda ьoldun—caa pleik tep ьың mamun-da ulustарның pizip тургань-pиe to-mej polgаш ynmеди.

UXK Ezimde „Aldьn-paаštьq“—Pыlynejniń tyzok coruun pizeeniң-de, cogum kazaаn kadajьn ettep тур-ганы pildinmes tur.

PXK Ak сумузунда „Kara-tej“—Cьmьaаның tyzok tugajьн ol cerde sumu ьygyzyngе medeele.

UXK Ezimde „Aldьn-paаštьq“—Palymanьn pьzaа etteen tugajьн ыnda sumu ьygyzyngе ыңnat.

Tandьның Mezegejde „Surttaalьc“ yyrler aзыbьның udaаn tugajьn ында nam yryngе medeele.

Mezegejde „Agaar“—kezigyn Mo-maldajьnyń pөry aglaaшкыңга sula tugajьн nam yryngе medeele.

TXK Pert-taqda „Cetverik“—xona, koşkar yzeringe kиrиšpenner tugajьн pizeeninde todargaj pottuq paымdaа cok tur.

Xarьssalgalyrь redaktor

Lyndyp.

Carlal

1936 cыldьн 1 айнъ 30 xynynde

Tөp kooptun klubunga xerezenneriniń xuralь polur. Ol xuralga

Кызыл-хоорайда curttap турар xerezenner cangьs-taa kizi cыдыр kalbajьн pot-pottarьnar ekkі carlazьp алгаш,

kezeekliniń 5 ьakta keenin тынаттыbьs.

Ol xural soonda koncuq solun ojun polur.

2—1

Tөp komittetiń xerezenner kildizinden

Kyymьndu 1 tugaар ыpogovьs

Xuuzunda pizidicilerge:		
1 celda . . . 5 akş.—	3 ajdan kudu	
6 ajda . . . 3 akş.—	pizidilşkin	
3 ajda . . . 1 ak.80.	alaas	

Alaan polgaş yletpyr cerieringe:		Taştıkky corudar cagylgalyar:	
1 celda . . . 8 akş.	1 celda . . . 10 akş.	6 ajda . . . 5 akş.	6 ajda . . . 6 akş.
„Şbn“ solun redaksybnny adrez: Kazy-koozaj, Revolus joly, Şetinkin kudumcuzy, paşy № 2			

(Kaadyr kildizinin ergelekci eş Talaj-serenini cyuly)

ARN TK 4 tugaar plenumunun toktaalında kaadyr tugajında ajytkan polza, peletkettingen polgaş praktik karynga azylap egelej pergennerni udurtup paştatarn ekkizider tep ajytkan. Mana am yjede kaadyrni udurtup kizizidip turar pajdalyñ ap koege mındyq:

Pir azylga pir kizini kilrip ka-aş ol-la xeeber paar pajdal par polgaş udurturda yrgylcy tuzaal-pile iljk-pe erengej udurtur cyulder par. Söelgynyn yjezinde sanakcy kaadyrlar azylnga kajy xire öerenip turarñ xñap koege, todargaj salp algan pl-nnyñ azylñ cok, cagylgaar pyder pajdal-pile corup turar. Pir ewes mındyq pajdalga kaadyr peletkeer polza, eleen xej yje şaq xeregleer polgaş şñarñ-taa pagaj polur.

Oon angda kaadyrni kizidip turarñ temdegle r xerek, cyl teerge, am yjede kaadyrni kizidip turarñ kol xewir polza, surgaar, tongudar, tuzaalga pizir, azylndan tyzyrer mındyq polgaş. Po polza, şitki-1-kemceq jozu-pile kizizider kizizidilge tep cybe tur. Pistin camdyk azyl-agyj polgaş xej niittinin cerlerinde ergelekl targa şkaş udurtur eşterden kaadyrni kizizider arga-zyñ pilbes, şuut-laşitkel kemceq jozu-pile kizizider polgaş udurturda tuzaal cagylga xuuzu-pile tuzaap-la, tuzaap-la turar. Ol polza cetpes, kaadyrni kiziziderinin kol xewir şitkel kemceq alar ewes, surgap pilindirer coruk kol

Talaj-seren

cugula polur jozuluq, cyge teerge, cybenin azyl xorazyñ tajly-ylar pilindirer, tuzalazy, ekki azyl kelytar polza, maklaar, azylñea syme kad-r xirezi-pile kizidilge azylñ corudar polza am tuzalyq p-lur.

Şitkel-kemceq ap kizizider coruk keryr, yje şaa ertte-pergen cybe tep ewes, ol kazañ-taa turar jozuluq, onu xeregleerde koncuq podalyq kurgaş ewes xereglep, surgap pilindirip kiziziderinin tuzalakcy toldurup corudar xerekliq.

Ekki şñ setkildiq, turalyq azyl-daar kizilerni tuzaagan-taa xerek cok, cyk-le ekki azylñ ajtyr udurturu cugula polur. Am pistin camdyk pottuq azyl-darybysta mındyq cybe cok ewes par, cizee: pir kizil azylñ saabyrladyr alar teeş keerge „xarñ ekki azyl-da“

teeş udur tuzaagaş, soonda xñap koege azylñ araj xirelli polza, sen-taa pagaj kizil tur-sen teeş undyrypter. Ol mındyq udurtulga polza, şñap-la tura cok, tonyr udurtulga ol tur.

Mındyqnyñ teleezinde namn-yn Töp komitedinin 4 tugaar plenumundan kaadyrlarñ udurtup paştatarn ekkizider tep undyrgen toktaal polza, murnunda ajytkan cetpes cyulderge koncuq xamaarzyr polgan teleede, kaadyr peletkeer tugajında todargaj udurtur coruk polgaş kaadyrlarñ udurtup paştatarn ekkizidip, kaadyrni kiziziderde surgap pilindirer coruktu kol kelyr corudarñ taraj egeledir uzurluq.

Tand közuunun Eleges sumuzunda aj xuussalyq likpuntu surguulun 5-6 cerge turguzar-pile sumu, arban cagylgalary polgaş nam, revane yyrlerinden cugalaşkaş, am pir tugaar polykty Ol-aryqda turguskan. Myn turguskan surguuldarñ öerenir cyulderinge xeregleer cyulderi eleen cetpes. Cyl teerge, kadyraaş, karandaş polgaş oon-taa öske cetpes cyulder eleen. bncangas öerenirde koncuq perge poop turar tur.

Po tugajında pistin idegeeribis polza, cagylga polgaş nam, revane yyrlerinden pottuq tuza kergyzerin koncuq kyzep tur-pls. Likpuntu paşkyz Tugancy.

Uluq-xem közuunun Iji-tal sumuzunun Parak-askında kirip öerenir şkolany 35 cildyñ 12 ajdyn 1-nin xynynden egelen. Ol şkolany surguuldarñ öerengenin 36 c. 1 ajdyn 15-ün xynynde tynner koege polza:

Tereen tel pizikke koncuq ekki 4, anaa ekki 4, anaa ortumak ekki 4, sanga koncuq ekki 4, anaa ekki 4, ortumak 2, adak 7. Tymen-pojduska koncuq ekki 1, anaa ekki 3, ortumak 4, adak 9. Kvs-azylga koncuq ekki 2, anaa ekki 3, ortumak 4, adak 8. Curuk curuurunga koncuq ekki 1, anaa ekki 2, ortumak 4, adak 10. Kys-kulturga koncuq ekki 3, anaa ekki 3, ortumak 4, adak 7.

Ystynde sandan ap koege, 1 aj 15 xonukta eleen cedilşkinliq öerengen tur. Meen surguuldar-ga idegep kaarñ polza, moon songaar adak tep sann cok kylgaş, ortumaktan öry temdegle-dirin kyaalyar.

Şkola paşkyz T. Anaj-ool.

Parayñ-xemcik közuunu Ajan-gattı sumuzunda kirip öerenir şkolaa, tus sumuda eş Sengildiq 24 puduktuq karandaş, eş Kerdaj pir şar cygy şaş tyzyr tuzalady, paza eş Tas 21 kadyraaş, 21 karandaş tuzalady.

Tus tus eşternin po tuzalam-cyl-ryn öerenikciler pajylar xyleep ald.

Paşky ŞbdBAA.

Xaraal aldyn uurgajnyñ pygy azylcyñ, alban xaarlarñnyñ 2 tugaar xuraldan TAR caza polgaş ARN TK-ga izliq pajyr cedirip tur!

Xaraal aldyn uurgajy, 35 celda aldyn tvaar planñ 127% ky-ysselkenin ileretpi-şaan, tva polgaş xamaatty 67 azylcyñ şalyrcyga sanadyr turarñ ilerettis.

1936 cildyñ planñ moon arttyk kyyssedriblisti xyleenip ap tur-pls, şalyrcy tep atka toozavş 100% kiler-pls.

Aldarlyq paştynclarybys Xemcik-ool, Cyymit-taşy, Toka Şagdyr-syryñ telgerezin!

12 /I—36 c.

Xural prezidiymy.

Uluq-xem közuunun Temir-suq sumuzunun 1 tugaar arban-ında 58 xarbyq arat Cydyq-kys, 21 cylga cedir aaldar kezip tile-nip coraan eş cybe. Oon peer nam, cazaaktyñ accy-xawşyjaazy-pile iji cangys mal azzyr, oqlyq-paaş-lyq appargan.

Am yjede koege, 20 azylq podalyq olurar. Am mal azylng-koncuq kyzmak kezee polgaş po kyzyn malnyñ sydyn xojtpaktip tip turar. Po polza, koncuq m gadancyq ylegerliq cybe tur. Ton kyzyn xojtpaktaardan, xarñ

malñ mendi cıl azzyr alza-la colu ol ewes-pe.

Cangys men-taa ewes, kady koza turar con, ol aşşaktyñ poza-xojtpaan sonuurgap izip, sydyn izip, pajylar magadap turar. Nam, cazaaktyñ ajtyşşknyñ kyyssedip turar aşşak myn tur.

Ergim xej conga tynnadyrñ polza, malbyst şak-myncaar kyzp azzyraaş aş-cutka alşpajyn, po aşşak Cydyq-kys şşkaş, poza-xojtpakty kysş, cag cok telgedip oluraalyar.

Camzyrñ.

Pii-xem közuunun Pajan-kol sumuzunun 3 tugaar arban-ında eş Tarymanñ mal 33 celda—18 paaş, 34 celda—28 paaş, 35 celda—43 paaş polgan.

Paza myn sumu 5 tugaar arban-ın targazy eş Amır-xuuraktyñ mal 33 celda—21 paaş, 34 celda—33 paaş, 35 celda—44 paaş polgan.

Po iji eş polza, malnyñ cemin xejy-pile peletkep alar, kazaazyñ

cylqylar polgaş oon-taa öske azylcy koncuq kyzmak corudup turar-pile malñ östyryp turar turlar.

blangyja eş Amır-xuurak, arban-ın azylñ paza koncuq kyzmak corudup turar. Öske arban targalar, pottarñnyñ ylegerin kergyspy-şaan, arattarñnyñ azylñ saşyradarñ kysa coguur.

Sumu sekreteri Irgek.

Cöen-xemcik közuunun Xöndergej sumuzu 5 tugaar arban-ın xamaattyz nam kezigyny Cambyan polza, podunun azyl-agylñ saşyratp-şaan xej-niittin azyl xereenge podunun şñ idepkejin kergyzyp turar. Cyl teerge, eş Cambyan tus sumuda OKTE yryryn targazy polur polgaş anyak öskenni şeriqzidip alar talazy-pile polgym turguzup, xural suqlaazyñ yrgylcy corudup

turar.

Oon angda tus sumuda lik-puntu paşkylap turar, ol azylng-paza koncuq idepkejliq paşky-lap turar.

Eş Cambyanñ mal 34 celda 65 paaş turgan polza, 35 celda 81 paaş polgan. Moon ap koege, Cambyanñ idepkejliq pajdaly todargaj tur.

Közer oq ergelekci

M. PAAS.

Tozu közuunun Xam-syry sumuzu 3 xerezen eş koncuq idepkejliq annap turlar. Cyl teerge: Tolgar 50 tiln, 1 kış 5 kyskyl, Sukkulaj 60 tiln, 2 ödyrek, 4 kyskyl, Arttyj 47 tiln, ölyrgen. Şuptu 157 tiln, 1 kış, 9 kyskyl, 2 ödyrek polgan.

Po xerezenner 1-de, pottarñnyñ erestliq pajdalyñ kergyzyp

turar, 2 de, kooptun ölyk adap alar teen planñ kyyssedirin oral-dazyr turar, 3-te, tuskaj xamaa-ryşpas oran curtun kamgalaarng-pir tugaar adyqş poop öerenip turar ol tur. Po eşternin er kizil-ler-pile tömej erestliq pajdalyñ, öske cerlerde xerezenner yleger alar cugula tur ewes-pe.

Sambu.

Cöen-xemcik közuunun Xöndergej sumuzunun xamaattyz 40 xarbyq Porak-kök teerzi, yndezin pizinge koncuq idepkejliq öerenip turar. Cyl teerge 34 celda caa-la egelep yzyk keryp turgan xirezinde po 35 cildyñ söelgy yjezinde solun, nom tepterni sa-t-cokka nomcup turar appargan. Eş Porak-kök kadaj cangys erttem kulturun öryledip alarñ podaar ewes, azyl-agylñ saşyradarng koncuq idepkejliq, blangyja cıl-celda malñ monej östyryp ap turar.

Po kadajnyñ eres ylegerin cer-cerde kadajar ederze coguur.

likpuntu paşkyz Paas.

Uluq xem közuunun Şag-aan arbyq sumuzunun Argalykty-qda pory-pl e temissezir plr pol-yk koncuq idepkejliq azylap, 12 aj-pile po 1 ajda 10 pory ölyrgen.

Po şkaş pory-pile temisseldi öske cerlernin arattar cer-le ko-şkatpaalyar.

Sanoj.

Nam, cazaaktyñ undyryp turar ajtyşşkny şitpirlerin xyn-pyry-de arat tymennin ortuzun-ce nepteredip cazyr turar, ARN TK-nyñ solunu polur—„Şbn“ solunnuñ cagylgazyñ 1936 celda 5000 cedirer teen sorulgan paraymdalaaş. ertken 1935 cildyñ 11 ajdan peer respubliktyñ iştinge solun cagylgazyñ azylñ corutkan.

Ol azyl iji ajnyñ turguzunda koncuq izliq tylyk kampani azyl polgan-ın cылdagaany-pile 36 cildyñ 1 ajnyñ 1-de „Şbn“ solun-nuñ cagylgazy 4000 cetken. Oon peer uk azylñ şimceşkinin ekki yrgylcyletken polza, coguur sanbga cetken turar-ijik. Am po 1 ajnyñ 24 ke cedir cyk-le 50 solun nemeşken polgaş am resp-uelikte „Şbn“ solunnuñ cagylgazy 4050 poop turar.

Moon ap koege, 36 cildyñ solun cagylgazyñ şimceşkini cyk-le 11-12 ajlarda koncuq tylyktepkeş, oon peer „am-na poldu“ tep ertken cылdarda poop turgan coruktar şkaş cer-cerde cagyl-ga azyl koncuq oozumnap namdap turar tur.

Pistin salgan sorulgaşta polza, solun cagylgazyñ po 36 cыл-dyñ turguzunda piccii-taa oozumnapajyn, ulam-na tyrgededip yrgylcyledir teen polgaj-pls. Am kezek öjnyñ azyl şkaş tylykte-pkeş oozumnaj peerisike kajyn poor. Pir ewes am yrgylcyletpes polza, 3 ajnyñ cagylgalary ystyry-pile cagylgan-ın, sanb özerden, xarñ eweeşer appaar tur.

Monu paraymdalaaş, TAR arat conu, pygy-le sagyş podalybysty, pygy-le kyzvysty parlalga azylñ-ce salylyar tep „Şbn“ solun redaksybnndan am paza kadby-pile idegep kşyşp tur!

Pygy-le nam organizastar polgaş pygy-le aratkorlar, caa po-op ertken namnyñ 4 tugaar plenumunun paza moon murnundan tura parlalga azylñnyñ tugajında ARN TK-nyñ undyryp turgan ajtyşşknyñ kyyssediringe pygy-le podalybysty kştyy-pile sa-lyp, tyn-xyn cok arat conga kalsaa-pile surttaal azylñ neptere-dip turgas. „Şbn“ solunnuñ cagylgazyñ 5.000 cedirer teen soru-lgan am yner feval tep 2 ajnyñ 15-te kyyssedip alarñ oral-d-azyllyar.

Namnyñ kezigin pyryzy, aratkor pyryzy „Şbn“ solunnu 100% cagyr algan turarñ kyyssetpi-şaan, xarñ mındyda kal-bak arat tymennin iştinge mındyq corudarñ oraldaşkaş, xyn tudum ulam tñzdaalyar.

Közuunnarda aratkor esiledekileri, aratkorlardan solun cag-ylgazynga kancaar kirzip turarñ 10 xonuk tudum, paza tus közuunda solun cagylgazyñ corup turarñnyñ tugajyn „Şbn“ solun redaksybn-ce yrgylcy medeelep turza coguur.

„Şbn“ solun redaksybn.

Sovet Ebielinde

SSRE Töp kyysssekci komitediniñ iji tugaar sessizi polgan

1936 cıldın on bir ajnıñ 10-da Moskvada Kremil tep, Cazak ceri turar orduga Sovet Sostalisitq Respublikternin Ebieliniñ Töp kyysssekci komitediniñ (Picce xural ceriniñ) VII tugaar cıyışkınıñ iji tugaar sessizi polgan. Sessiniñ aytkanına, Töp kyysssekci komitetin kezigynnerinden angda, xej sannıq aalcyar paza kelgen. Taştıkkyı curttarnıñ elcinneri, taştıkkyı curttarnıñ polgaş sovettin cogaalcyar oluruşkan.

Xural prezidiymynın olurar stolunıñ artına SSRE Töp kyysssekci komitediniñ kezigynneri eñter Cervjakof, Musavakof, Fajzula, Xodajef, Raximvajef, Ajtakof, Akulof, Şvernık polgaş oon-taa öskeler oluruşkan.

6 şak 15 minutta eñter Stalin, Kalinin, Molotof, Petrovskij, Andreejef, Kosior, Cubar, Zdanof, Lybcenko suqlar keştıp ynyr kelgen. Oon pygy oluruşkannardan nam, cazaatın udurtukuların jozulap uzuraşkan. Sessiden sostalizmnin uluq tiilelgelerinin organizatsıyaz eñ Stalinge kancaartaa xel-cok tınmıttıq, koncuq öörüşkyıyq adış caskar pajırılın. Eñ Stalin polgaş oon kadı azyldap turar eñterin xyndylep: „Eñ Stalin telgerezin!“, Eñ „Stalinge uraa!“, „Eñ Kalinin telgerezin!“ tep kışkırışkan adış caskaaşkınıñdan Kremil orduzu kancaartaa xel-cok tınmıttıq cangylanıp turgan.

SSRE Töp kyysssekci komitediniñ targaz Mixail Ivanovic Kalinin tus sessiniñ azyln azytkas, podunun topcu ege sezyng, Sovetternin VII tugaar Uluq xural

al-pile po poop turar sessi arazında, tus curttun erttip kelgen caagaj oruun todargaj-pile ajttıp cugaalaan.

Pygy Ebielidin oqveniniñ cugaalaan sezyng pygy olurgannardan koncuq yr şeqlel cok adış caskar xarbylar turgan.

Mixail Ivanovic Kalinin Töp kyysssekci komitetin sekreteri eñ Akulofka ses peerge, eñ Akulof, tus sessiniñ cugaalazı ajttırbınn, oon azylnıñ iştikki tyrymy polgaş curumunın tugajında sanal yndyrge.

Ebielidin cöbillel polgaş nasi-onaldar cöbillelinin tus-tus xol kedyrıp padylaan-pile, sessiden moon adaanda xynnın ajttırbıqların padylaan:

1. 1936 cıldı SSR Ebieliniñ ulus azyl-agıjınnıñ planı. İletkeliler eñter V. M. Molotof - pile V. I. Mezlauc.

2. 1936 cıldı SSR Ebieliniñ niitti kyryne bydzedi. İletkeliler eñ G. F. Grinko.

1936 cıldı SSR Ebieliniñ niitti kyryne bydzediniñ tugajında SSR Ebieliniñ bydzet komiziniñ ederincl iltekeli. İletkeliler eñ S. Je. Cuskajef.

3. 1934 cıl iştinde SSR Ebieliniñ niitti kyryne bydzediniñ kyyssedlişkininiñ tugajında tynnel iltekeli. İletkeliler eñter G. F. Grinko - pile S. Je. Cuskajef.

4. SSR Ebieliniñ Aaş-cem yletpyr jaamyznıñ tynnel iltekeli. İletkeliler eñ A. I. Mikojan.

5. SSR Ebieliniñ yndezin xojluzunıñ 18 cyylınnın jozugaar, SSRE Ebieliniñ Töp kyysssekci komitediniñ sessizinge padylaza cuguur, sessiler arazında yndyr-

gen toktaldarın padylaar. İletkeliler eñ I. A. Akulof.

Sessiniñ cugaalazı ajttırbınn paştajıy pir tugaarına eñ Molotof ses alıp tur,—tep, targalaan, eñ M. I. Kalinin carlaan.

Cazık kezigynneri polgaş xej aalcyar turup kelgeş, SSR Ebieliniñ Ulustun cazaan paştı—eñ Molotofka iziq pajır cedirgen. Adış caskaaşkınıñ polgaş pajırlyq kışkyların calgıy kaaştı minut iştinde Ebielidin Ulustun Komissarların targazınn iltekeli egelettırbınn turgan. Eñ Molotof, parık yş şak iştinde il-etkeen, cazyınnıq iltekeliñe uluq sostalistiq orannıñ iştikki polgaş pygy telegej talazı-pile pajdalıñ xanzy-pile şinciler ajytıkan. Eñ Stalinge polgaş Sovet Cazaan paştı eñ Molotofka paza Ulustun oran kamgalaar jaamyznıñ sajıdy, Sovet Ebieliniñ marşaly eñ Vorosilofka cedirgen adış caskaaşkınıñ-pile pajırlyr uk iltekeldi kaaştı katta yzyr-le turgan.

—Ergi telegej caa telegejge oruk tyzyr peer şaa keldi,—tep eñ Molotof podunun iltekeliñ ten-dyrge.

Ebielidin Ulustun Komissarların Cöbillelinin targaz indir kytından corup turda, sessiniñ pygy kizikcileri turup algaş yr adış caskaaşkınıñ-pile onu yder kaan. Pygy - le talalarından „Eñ Stalin telgerezin!“, „Eñ Molotofka uraa!“, Sovet Ebieliniñ marşaly eñ Vorosilofka uraa!“—teen, pajırlyq kışkylar tınnalıp turgan.

(„Pravda“ solundan)

V. I. Leninnin mөcseeninden peer 12 cıl polganıñnıñ tugajında turaskal xural polgan

Janvar ajnıñ 21-de SSRE-nin Uluq teatırnıñ razınnıga, V. I. Leninnin mөcseeni xyynıñden peer 12 cıl polganıñnıñ tugajında pygy Ebielidin Komunistiq (bolşevik) Namınnıñ Töp komitedi, PK(b)N-nıñ Moskvannıñ mozu komitedi, PK(b)N-nıñ Moskvaxoraj komitedi, Kominterin-pile Profinterinnin Kyysssekci komitetleri, SSRE-nin Töp kyysssekci komitedi (Picce xuralıñnıñ ceri), pygy Orustun Töp kyysssekci komitedi (Picce xuralıñnıñ ceri) polgaş öske organizastarnıñ turaskal xuralı polgan.

Teatırğa proletarnıñ najıssıyl-

al xorajınnıñ uluq paştıncıylar cıylgan. Eñ Stalin paza oon-pile kadı eñter Molotof, Kalinin, Vorosilof, Ordzonikidze, Mikojan, Andreejef, Cubar, Jezof, N. K. Krupskaja, Sulimof, Mezlauc, Dimitrof, Xruşof, Şvernık, Bulganin polgaş oon-taa öskeler indir kytında keştıp keerge, tınmıttıq adış caskar, „uraa“, „eñ Stalin telgerezin!“ tıslıp kışkırıp turgan.

Ege sestı eñ Kalinin cugaalaan. Tınmıttıq xolıyq adış caskaaşkınıñ-pile uzuraşkan, eñ Steskij polza, uluq iltekeliñe, tiilelge iq sostalistiq turguzuşkunın kancaartaa aa-cok uluq cedilgelerin cugaalaan. Eñ Set-

kij, sostalizmden komunizm-ce şicilrin pottandırar tugajında, pistin murnubusta turar, cookku sorulgalarnı cugaalaan. Pistin namınnıñ polza, koncuq uluq pergelerni azyr tiilep, angınnıñ tajıznıñ-pile temisseldi corutpışan, Leninnin cagıqların ederbışan coraaş tiilelgeler cedip algan. Leninnin xeree tiileen uzuru polza, namnıñ oon kadı azyldap coraan en ekki ezi eñ Stalin paştıp turarında polur. Marks—Engels—Leninnin institudunın azyln polgaş cookku sorulgalarnıñ tugajın eñ Adoratskij medeglep cugaalaan.

(SETA).

Moskvada Leninnin myzeji turgustungan

Pygy Ebielidin Komunistiq (bolşevik) Namınnıñ Töp komitedi uk myzejin turguzarına uluq podalın salıp paştıan. Töp komitetin sekreterleri myzejin ajttırbınn pottar xyn pyry oraldaşır azyldap turgan. İncar azyldanıñnıñ xaraazı-pile 2-leaj—koncuq coldak xuussaa iştinde koncuq uluq razınnıñ caartıy turguzup, myzejge salıp cyvelerni cıyr, bolşevizmnin uluq paştıncıyza turaskal turguzup şıdan. Murnunda öske myzejler-ce taradıp corudupkan, myzejge salıp cyvelerni eñ Stalinin ajttırbışkınıñ-pile şıptuzun ında cıyr ekkelgen.

LENINNIN myzeji polza, 20 tergelge öreeldiq, pir kino yndyrer öreeldiq, anaş VLADIMIR ILJIC LENINNIN tırtırbı kaan kino-curuktu kergyzıp turar. ILJICIN podunun dokumeneri koncuq cugula sonuurgaldıq po-op turar: Namıñ biledi, pasportı, namnıñ uluq xuralınga telege corup coratılın anket-pyrytkeli,

tırtırbıgan curuu, podunun xolupile pizeen cyylideri polgaş oon-taa öskeler.

Kremilde LENINNIN alban kılıp turgan razınnıñ turgan pajdalıñ ol xeeber kılgaş, ında kergvken. Myzejin pir öreelinde 80 tıl kytında LENINNIN cogaal nomnarın pelyr taarıştırgan. 1917 cıldı Oktabr revoluzunıñ soonda yzyk pizikitiq polgan, Sovet Ebieliniñ ulustarın tıldarında nomnarın paza cıygan. LENINNIN tugajında xej sannıq cogaaldarnıñ arazında—LENINNIN xereen uluq ulamcılakcız eñ Stalinin cogaaldar 80 tıl kytında par.

Saja-saja azyln arat tımen LENINNIN nomnarın nomcup örenip ap, ol nomnar-pile olar temisselge örenip-taa, tiilep-taa turarlar. Brak-uzak aaldarda, Arktik tep songu sook orannıñ kıştaqlarında, Kızıl şeriqin cerlerinde polgaş cer-le kajda-taa LENINNIN cogaaldarın xanzy-pile örenip turar.

Pygy Ebielidin nom xereen ergeleer cerin medeezinden kerge. 1917 cıldan peer Sovet Ebieliniñ ulustarın 75 janzy tıldarın kytında LENINNIN 2389 nomun 84 sajadan azyq kezek kıldır yndyrge poor tur. İncarğa, SSRE ulustarın tılnıñ kytında nom cogaalınıñ tugajında 1925 cıldan peergiziniñ medeez par. Moon ap kerge. LENINNIN cogaaldarın sanı şınnıñda oon-taa xej tur.

1924 cıldan 1935 cılga cedir po arazında orus tıl kytında Leninnin 1265 nomun yndyrge, oon niitti sanı 73 saja kezekten azyq. Anaş kizir cyylider polza, VLADIMIR ILJIC LENINNIN pyryn cıyşkını cogaaldar, iji tepterliq, alda tepterliq cogaaldar, paza tus tus picclı cuga tepterleri kirgen. LENINNIN cogaal nomu Sovet Ebieliniñ ulustarın tılnıñda polgaş paza taştıkkyı tıldar kytında koncuq uluq-pile telgeree.

1929 cıldan 1935 cılga cedir LENINNIN cogaaldarın, revolus-

Yzylbes xarılzaa

Yş-le curttun arazınga Yzylbes-le xarılzaa turguzaal. İştıistın azyl xereen Yzyk cokka sajırbıdıl.

Magadancıq SSRE-de Pottuq tuza kergyzıp tur. Maadırlıq ylegerin Massa connar şıptu pıllir.

Uluq Sovet curttunajdan Ulaşır yngen revolustu, Ulaştırbı paştıp turar Uluq paşık Stalinin.

Xa-la tunma Mool arat Kajgamcıkkyı pırbı turar. Kapitalis japonnarga Kadıq xarıl perip şıdaar.

Sanıybısta Mool arat Cazak, namnıñ pırbı turar. Cazy ıt-teq japonnarga Cangıx xarıl peer-le ijin.

Mool arat rev. şerii Pooluq-taa, cepsektiq-taa. Moondaktıq japonnarnı Mooradıy pazır-la ijin. Cogatkan Sovıttarınsta M. Aldın-ool.

ТЫВЫЗЫК

(Ergi şaqınnıñ тывызыкы)

Pedej eq,

—mөngyn xajaarcalıq.

(Paazyz—amalyq cyuede).

Karagıyda coruktuq,

—xaan ogıu xalabygtıaj.

(Paazyz—kupa).

Xaannıñ kalgazy kakpak,

kadınnıñ kalgazy kıllyq.

(Paazyz—malda).

Samagaldajda profes yyrynın azyln sula

Tees-xem kozuununın Samagaldaj-xorajında profes yyrynın 35 cıldı corutkan azyln top-culaarga polza: 8 kattap xural kılğan, kysky, caskı azyldarga eleen kizirip turgan, 2/ kezigynynın kytında 3 caa kezigyn kizirip algan.

Oon ıñaj cetpes azyldar xej: 8 kattap xuraldaan, xuralı öske organizastarnıñ massalyq xuraldarı-pile kattıyıp erttip turgan, tergiilekci kezigynnerin xuralın 3-le kattap kılğan, kultur massalyq azyl-ce profesilernin xandıkkannı sula, politik piliñ kedyrer polgaş pizik pilbes coruktu uzutkaarına corudup turar azyln sula.

Kozuun tıynde alban xakcız polgaş azylnar xej turza-taa, profeske caa kezigyn kizirip alabınn turar. Ol tugajında massalyq azyl corutpaan.

Tadıyır xarılgaş cetpestin xaraazı-pile camdık kezigynner 5-6 ajlarda tadıyırın xarıltpaan, yyrynın cerinden cugaalaarğa, toobas, udur xerekteer, cize-eleerge, profes yyrynın prezidiymynın kezigynı eñ Seden polza, 35 cıldıñ 5 ajda biledin cidirip algaş, mıncaga cedir solunga-taa carlaabaan, yurge-taa cugaalaabaan, xarıl yyr targazı-pile kizirip ekki paak seglezirip turgan. Yyrın-taa cerinden kezigynnerin podun-ce cıyra tırtıy şıdaabaanıñ cıldagaanı-pile ında kezigynner xej turar tur.

Tus kozuunda tuduşkun azylnarın negeldezi uluq polza-taa, olarnıñ xandırbıgaş pagaj. Olarnıñ azylnıñ şınar pajdalıñ keryp, paştıalga perip turar sula.

Yje-yjede kılır azylnıñ planı cok. Moon songar azyldın planıñ kılıp corutpa cuguur.

murnunda pottarın yzyk pizil pezin cok coraan, Kurdu, Ojrat, Tadar, Udmur, Ujguur, Şoor polgaş oon-taa öske ulustarnıñ tıldarında yndyrıyleen. Ol cıldar iştinde orus tıldan angda, pygy ol tıldar kytında 723 nom yngen, oon sanı—5.151 mun kezek (240 nomun sanıñnıñ azylnıñ tılnıñ). LENINNIN cogaaldarında sogurkiziler nomcuurunga taarıştıy yndyrgeñ paza par. 1935 cıldı olarga 17 nom yndyrge, oon sanı—5.100 kezek. (SETA).

Kıdatta connun kızırlıp turar

Suq yjer, kan-kaccık, xam-aattı tajıy polgaş kedece azyl-agıjınnıñ samırbıly poor turarın xaraazı-pile Kıdattın Fujzan mozuzunıñ conu kaaş cıldıñ murnunda 30 saja kizir turganından am 10 saja kizir cedir kızırlıgan. (SETA).

Razın tudup alzyñ tees. Profes tıp cöbillelinden corutkan 1.400 akşan cuguuru-pile azyldar ap şıdaabaan. 2 öreel razınnıñ xan-azyln şala turguskan, xarıl onu tudup turgan azylnarın akşan azyldar algaş, razınnıñ toos-pajın tarap cangıyıp pergen. Pir eves profes yyrynden azylnarın ortuzunga massalyq azyldı ekki corudup, olarnıñ kyzyn ebieldeñ polza, mıncaga cedir toozup aptar turgan.

Moon songar profes yyry. kozuun organizastarnıñ paştıalgaş-pile, paza podunun kezigynnerin podun tolgandır ebieldeñ algaş, olarnıñ tetkimce tuzalamcızı-pile azyln cıartıy corudar ton cugula polgaş koldıq kılır azyln kultur-massalyq, bılangıya arattarnıñ pizik pilbes pajdalıñ uzutkaar polgaş azyln tımenin negeldeziñ xandırbı polur tur.

Surgakcıl coraan xer.

Kalgakpan.

„A“ polgym udaan

Profes tıp cöbillelinin canında uluq ulus kizir örenir şolanıñ 1935 cıldıñ 12 ajnıñ 18 xyynıñde kezece azytkan. Ol kezece 62 kizir cıylgan, olarnıñ pilişkinin parımdalap iji yzyr turguskan. Öredilgenin xuussazı 36 cıldıñ 5-6 ajlarga cedir.

Am kerge, „a“ tep atıyq polgymın azyln şıut yzylgen, cangıx kattap 25 kizir kicceci kılğan, oon soonda kengys cok. „B“ tep atıyq polgym 11 kicceci kılır uzurlıq turgaz, 1 kicceci yzyr kaannar. Po polgymge, en paştıaj 37 kizir kicceci, oon soonda 23-24 xre-le kizir kicceci turar appargan.

Moon kerge, po polgymnerin azyln koncuq sula, bılangıya „a“ polgymı kerge, uluq ulus kizir örenir şolanıñ polgymı tep polbas tur, xej at xyleegen polgym ıskazıl.

Moon songar uk şolanıñ azyln segidip corudarına Tıp cöbillelden sagıx salırbıñ tiledim. TOKPUJ.

Caş malın xalgaarabaan

Uluq-xem kozuununın iji-tal sumuzunın 2 tugaar arıannıñ xamaatıy Mandıyza teerzi, 35 cıldıñ 12 ajda-la podunun paagı-pile moidurgazın sookka tonurup olıygen. Eñ Mandıyza, kıştıy uluq soogu-pile ekki temisseşkeş, malınnıñ caş tılyn mendil cıl azyrbı alırbıñ uluq, xarıl sookka kaap perip turarına malın paazı kajın özer.

Kıştıy uluq sook agaar am-taa moon songar tep cyveni utpazınza ekki poor, cer-le malınnıñ östıyıp alırbıga podunga tuzalıq, azytkıy polur polgaş. SELEME.

Marttyň 8-tin xynynge cediışkinnii-pile peletkenip alylyňar!

Pygy telegejnlñ xerezennerinñ komunistiq ekki xyny Marttyň (3-ajnyň) 8-ti peletkeldiq uktup alyrynga tər cer polgaş kōdee kozuunarga kandyq janzylyq peletkenip uktup alyr pis teer polza:

1. Ulustun alban azylyñ klyp turar xerezenner eleen xej. Ol xerezenner pottaryñ murnun-ga salyp alyr sorulgaş polza, azyldap turgan azylyñ ekki klyp, oon ertteminge öerenir coruk koncuq cugula polur. Cizeeleerge surukcu xerezenner, surukcular turgan cerinñ azylynga tyrgen öerñlp, öry tepsilr tugajynda ekki peletkenip öerenir uzurluq.

2. Azyly-agyj polgaş xej nittinñ cerlerinde azyldap turar xerezenner, kamnalganñ azylyñ ekki klyp, xamaan cok yreqdeer coruk-pile temissezir polgaş azyldyñ şagynñ ozaldaar coruktu cok klyp uzurluq. Paza sadyqda sadyqlap turar xerezenner, pottaryññ magazinnerin arbyq-sever

turguzar polgaş paraan-saraanñ korumnuq turguzar coruktu ekki öerenip azyldaar.

3. Azyly-agyj polgaş xej nittinñ alban cerlerinde azyldap turar xerezennerinñ idepkejlñ azyldap turar xerezennerinñ ileridip, olarññ sonuurgalyñ kōdyrer polza, ekki, olarññ erttem piliñ parñmdalap öry tepsider, şannaar polgaş oon-taa öske cyulder-pile xerezennerinñ idepkej kicceelin öryledip azyldar corudar.

4. Tus-tus kolektifler iştinçe, Mart 8 tin xynynñ uzur-tuzazyññ tugajynda topcu iletkelder corudar polgaş ojun ši polgaş kezeeler corudar, ekki idepkejlñ azyldap turar xerezennerinñ ileridip algaş, po xuraldar klyngga şannal polgaş öry azylyga tepsiderin tynnatkan turar. Mart ajnyñ 6-nyñ petinde kyyssedip algan turar.

5. Alban-azyly klybajñ turar xerezenner Marttyň 8-tin xynynge peletkenip alyr polza ekki: a) Pazyñ-palgadyñ cugajlap cup

aştap alyr, paza öqlyq kiziler polza, öenyn şirttek, kuduzun aştap kaktap şirip algan turar. Bncangas myn xynny arbyq-sever uktup alyr polza ekki, b/ aas-cemin peletkenip alyr coruk koncuq cugula, cizeeleerge: Şaanda şagaaga kandyq janzylyq peletkenir-ijik, paza yndyq polgaş oon-taa arttek peletkenip alyr polzubussa ekki.

6. Azyly klybajñ turar xerezenner, pottaryññ pizik pilbes paldalyñ cok klyp alyr tugajynda sagas salyp, Marttyň 8-tin xynynñ petinde pizik pilbesti uzutkaar pizik polgymnerin turguzup alyr polgaş uluq ulustun kirip öerenir paza kezeekki carylyşkyn polgymneringe paryp pottaryññ pizik erttemin kōdyrer coruktu klyp oraldaşa cogur.

Ustynde ajtkan xamyk cyulderin kyyssedip alyr tugajynda xerezenner ekki peletkeldiq turaaş.

ARN TK xerezenner kildizi,

Xej tymen congga polgaş arat teleeleringe şygylyññ tugajynda kyska tanydylga

1) TAR-nyñ şygy cerleriniñ sorulgaşy:

1) Nasional revoluzunñ tillep algan cyulderi, aratññ revolutuq erge-cagarygalyñ polgaş oon turguzup toktadyr algn erge curumun kamgylap pzydar.

2) Kyrynenin polgaş xej tymennin xerengizin ijk pe, oon-taa bñaj TAR-nyñ tebiskeerinde curtap turar xamaatñ con pyryzynge podunun polgaş et-xerengizinin ergezin kamgalaar.

3) Respublikin xoojlu tyrymyn pottandyar, xej tymennin polgaş kys-azyldyñ sagalyga curumun pzydar, paza respublikin conunga xoojlu tyrymnerinñ uzur-utkalyñ talylylyp tanyştyr, olarññ erge-medel talazy-pile kizizder. Po sorulgalaryñ parñmdalaş, Tbaa Arat Respublikin tebiskeeringe cangas majktyq şygy cerlerin turguzar. Cizee:

a) kōdee sumu şygylyeri;
b) aratññ kozuun şygylyeri;
c) respublikin Ustyky şygy.

Mandyq şygylyeri Cazakññ revoluscu xoojlu tyrymynde ajtkanññ jozugaar pir majk-pile turguskaş, ystynde cugaalaan sorulgalaryñ kyyssettirer uzurluq.

2) Arat teleeleriniñ şygy azylyga kirziri polgaş songudar xyleelgezinin tugajy.

Aratññ şygylyerinin aradyññ teleeleringe kym songudaryl tize: yndezin xoojlu jozugaar songuur songudar ergelñ Tbaa aratññ xamaatlyary kirzip polur. Arat teleezinge songutpas kiziler polza, kem-xerek yyigetken uzurunda şittirgenner, ol xereenden

myññaj adylyly-ge cedir songutpas.

Arat teleezinin songuldazyñ corudarda, kozuun şygylyerine polgaş Ustyky şygylye kadñ xeregleeri-ñ şygylyer sananda 50-den 120 cedir arat teleeleri songur. Ol songuldaga kōdee curitakcy condan 50%, şeriqden 25%, profes ebilelinden 25%. Kzyly-xoorajga tuskaj songaan turar.

Po songutkan arat teleeleriniñ alban xylee gezi polza, ystynde cugaalaan şygylynñ sorulgaşyñ xyleengen turar. Pir ebes ol sorulgaşga taaryşpas coruktarnñ klyp ijk-pe, uk azyly alban-pile xolbagdaştyr kem-xerekler yndyryp kaar polza, olar arat şitkecleri pile pir tēmej xaryşsaşga tavarz arpaar. Xoorajda polgaş kōdeede songutkan arat teleeleri xej tymennin murnunda cugaalaan sorulgaşyñ podap, kem-xerekty yzyp šiideri-pile xeregleen ceringe picci-taa saat tadagalzal cogu-pile keltir uzurluq.

Arat teleeleriniñ xamaatlyar alban azyly cerleri ijk-pe, öske-taa cerlerden onza clydagañ cok polza, olarññ tudup saadatpajñ, uk azylyñ kyyssediringe tuzalazyñ cugula polgaş clydagañ cokka corutpas polgaş kelbes polza, tyrym jozugaar xyleelgezin onaaştyrar apparyñ songutkan arat teleeleringe polgaş xamaatlyar cerlerine murnundan tanyştyr tynnyr tur.

TAR Ustyky şygylynñ targazy Monge.

Mart 8-ke uzurazyrvysta, anyjak xerezenner politik, kulturubustu pedideeliner

(ARE TK-nyñ Syrylyşkyn kildizinin ergelekci eş Ansymanñ cyuly)

Arevenin polgaş pioner uruqlaryñ coguur nazynnda turar arat connuñ anyjak xerezenneri pister, pottaryññ erge-şeleebisti cer ediler coraas, Anyjaktaryññ Revolutuq Ebilelñge kirip, pydylyk pajdalabystan uşunup, kulturlyq curtalga-ge tepsir, politiktñ pilişkin mederelibisti kōdyreeliner.

Pistñ anyjak xerezennerinñ erge-şelezi er ulus-pile pir tēmej polzata, pisterinñ kulturlyq, politiktñ pilişkinibisti ar kōerge, am-taa ekki saşyraavan, am-taa er ulustan clyp kaar turar cyulderibis koncuq xej tur.

Monu parñmdalaş, pistñ anyjak xerezennerinñ moon songaary corudar azylyññ sorulgaşy:

1. Kōşkyñ connuñ anyjak xerezenner kulturlyq jozu-pile curttaarda xamyktyñ murnunda pottaryññ pajdalanga taaryştyr arbyq-severnññ pōduyn cyulderinden egelep, pottaryññ klyp şydaaryñ azyldaar, cizee: Anyjak xerezenner arbyq-siliq, caras, şybrak, caagaj curttaar tugajynda xaldavlyq xoralbyq aaryqlar-pile temissezirde, ajak savazyñ cup aştap, xerşyññ solup cup kedip, azylyññ cazyndan tura arbyq-siliq klylyr azyraar.

2. Anyjak xerezenner, pottaryññ politiktñ pilişkinin kōdyrerinçe podunun tly polur nasional pizilñge öerenir. Azylyññ cazyndan tura pizikke öeredir, olarññ şkolalar-ce kalaa-pile kilir. Uluq pottar xej nittinñ politik massalyq xuraldaryga olurup, pottaryññ sanalyñ cugaalap

şygylyer öerenir. Oon bñaj kōzer klylyr öqler, ilpuntular, tbaa pizik polgymneringe polgaş xamyk-la tyrylyerde kirip öerenir polgymnerge öerenir corak koncuq cugula.

3. Nam, cazaktyñ xyn pyry corudup turar sorulgalaryñ nepteredip turar anyjak öskennin politiktñ, massalyq tiriq surgakcy polur—Areve şyññ solunñ anyjak xerezennerden kalaa-pile cagy ap, yrgylyc nomcup, oon iştinçe ajtkan cyulderin pottaryññ corudup turar praktik azylyga azyglap azyldaar coruk cugula.

4. Arat connuñ kol-la amdyraby polur maldyñ azylyñ saşyradaryga ool kol-la eezil anyjak xerezenner

polur teleede, TAR-nyñ 20 cly polur oñunda pygy maldyñ paazyñ 2 saş cedirer teen 8 tugaar Uluq xuraldyñ ajtkyşkyn kyyssediringe anyjak xerezennerden cyny klyza coguurul:

a) Maldyñ janzy pyry xoralbyq tazybñary-pile temissezirde, uruq-tarylyga malñ yrgylyc kadarttyr.

b) Maldyñ kysky, cagy ödek-kysştan, kysky, cagy odar pelcilin paas udur peletker taaryştyrar tugajyñ er ulus-pile emeqlezi.

c) Maldyñ cag-telyñ ölyrbejin östyr azyraaryga caa-caa argalarny tpy, ilyngyja uruq-taryñ cag maldyñ eezi poldur uzurluq. Oon bñaj cutka udur temisseldi polur coguuru-pile corudar.

ARE kozkomnarandyñ, tassaktardan anyjak xerezenner arazyga onzalap azyly corudaryññ topcu argalary:

1. Kozuunnaryññ tēp cerlerinde azyldap turar ijk-pe azy anaa-taa curttap turar idepkejlñ xerezen arevceclerññ ebileldip algaş, sumularga anyjak xerezennerinñ tuskaj xuraldaryñ corudup, olarññ curttalga amdyraby polgaş pilişkin-pile tanyşar, cizee: anyjak xerezennerinñ arazynda aşıaanga ettedir ijk-pe, azy erginñ cangaly-pile tura cok kizizinge tudup sada peer coruktar paza tōel tōrgylyññ xuzu-pile tarlaj peer polgaş pydylyktyñ xaraazy-pile anyjak xerezennerden erginñ cangaly surttaalyñ-ce xandyr coruktarnyñ ileridir.

2. Şak maldyq azyly-cazy tarlaly kōryp coruur camdyk anyjak xere-

zennerinñ ileridip turgaş, olarññ orttuzunga kizizidilgelñq massalyq tanydylyga azylyñ talylylyp turgaş, olarññ pydylyk pajdaladan uşup alyr coruk koncuq cugula.

3. ARE kozkomnary, xerezenner tassaktardan anyjak xerezennerinñ iştinçe şak maldyq polur coguur azyly corudup turgaş, olarññ ARE-nin xyreelenin-ce xojy-pile kilirşirip, pottuq azyly corudaryñ toq cugula.

4. ARE kozkomnary, xerezenner tassaktardan anyjak xerezennerinñ pot idepkejin kōdyryp, polit. pilişkinin öryledip turgaş, olarññ nasional kaadyga kalaa-pile kilirşirer.

Maldyñ kazaa, sigeninñ azylyñ ylegerliq corudup turlar

Cōen-xemcik kozuunynun Kzyly-taq sumuzunda 12 tugaar arbanda Tambyk, 6 tugaar arbanda Ossur, 10 tugaar arbanda Keccil ool olar, kysky mal azylyññ talazy-pile ylegerin kōgyzyp turlarlar.

Cyl teerge: eş Ossur, pir caa xoj kazazyñ nemej tudup algan. Uk kazaanñ şynar koncuq ekki, 6 kurluq, koncuq pzyq pedik oorgalyq, pçaj pazyndan teere pajdalady. Sigēñ, savnyñ ol kazaazyññ klynda saraattap cyp turar. Eş Keccil-ool, moon-pile paza pir tēmej şynarbyq kazaat tudup algan.

Eş Tambyk polza, sigēñ kezer cerinden sigēñ ynmeen polza-taa, ergi cly aşkan sigēññ ekki azaagany-pile polgaş ertker kyzedir taray xobuzunda şanda pok savan tazyt turgany-pile aalñda pir seri klynda uluq-la saraat sigēñ turguzup algan. Am-taa tōşyp cyp turar.

Po eştēññ po azylyñ camdyk kiziler magadaaryga ej turar. Cangas tudum sigēññ-taa cok, xuuda kazaazy-taa cok camdyk kiziller par poor. Po maldyq ulus ystynde eştēñden yleger ap azyldaza coguur.

Sumu sekreteri
M. Picce-ool.

Azyly talyzaryga akşa-taa kōvydeer

Cadaanada kizil emcizinin tuduq azylynda turar xamaatly Tor-mozakof teerzi, eriten 6 şaktan egelees, tyne 12 şakka cedir koncuq idepkejlñ azyldap, ol emnelge cerinñ aar-saar septelgezin tyrgen toozaryga podunun şyn seikilin salgan eş tur.

Öske tuduq azylylyar moon yleger alnar.

Profes yrynde MENDI.

Cyldymny xaryşsaşga-ol!

Cōen-xemcik kozuunynun Teve-xaja sumuzu 9 tugaar arbanññ xamaatly Ezirik-cyldym teerzi, 1932 clydan peer podunun kadajñ yrgylyc etteer, toora uluska xynner maldyq tyzok kizil cybe. Po tugajyndan arban, sumuzunun cerinden-taa kaaş udaa surgaal tongulanyñ perip turgan.

Xarññ sōelgy 35 clyda kadajñ etteeri myññaj kedereen. Sumu ceringe aj-ter cadapkaas, kozu unda pajşsaakcy-ce şilciken.

Am yjede ol cerinden kemceq-taa algan ceri cok, xarññ Cyldymnyñ kadajñ etteeri yrgylycyleen polgaş podunun cook tōeren xatunmazyna kadajñ cypşyar appargan.

Po Cyldymnyñ xoojlu tyrymge udur coruun şygy cerinden taraj kezemce kōgyssyn tep kulak alyp olur-men.

Şoncalaj.

Cut poluru magat cok appaardy

Pii-xem kozuunynun tebiskeer curttunda camdyk cerlernin xarş ulgadyr, sook kezelep turar appaardy. Cyl teerge, Sesserliq sumuzunun Meecl yncaar pir karyş 5 illq xar tyşken. Öektyñ Xel-şibide 2 karyş 4 illq, Tarlaanñ Tonnuq, Öek paazy yncaaldy pir karyş, mugur sōem poor turar.

Po cerlernin nek, xoj mal paksyrap turar polgaş cud ap egelej pergen. Po tugajynda kozuun ergeleer cerden 1 ajnyñ 22-te tus-tus sumular-ce brigattar yndyrgen.

Camdyk cerlerde koncuq cet-

pes cyulder par. Malññ cem-in kamnap kamgalaaryññ uluu, Öek, Tarlaq, Sesserliq, Eernek, Picce pajan-kol, Taspy, Kara-xaak po cerlernin camdyk uluzu sigēññ Kzylyga apparyp pazaarlap sadyp turar.

Po polza, maldy cutka permes teen sorulga udur coruk polur tur. Moon songaar po kysaş odar, sigēññ kamnaby coruk-pile nam, revane keizyñneri polgaş arban, sumu cagyga cerleri eres xyrezi xerek.

Nam kozkomunun targazy Amartya.

Cutka udur temissel-ce pygy kzybysty salyp turgaş, cutka cangas öskys anaj-taa alyspaalyñar!

Solun cagylgazyňň tugajynda eň Ojduptun pizeen cyylyn kyyssedip tur-pis

Cöen-xemcik kozuununuň Kyzyl-taq sumuzunyn xamaatly 12 arwabyňň targalary № 88 (491) „Şyn“ solunda eň Ojduptun „Kodee pot-cagylgaly solun cagylgazyň kalwartyňga şudurgu tuzalazy polgaş pottary 100% solunnu cagyr alar“ tep pizeen cyylyn parymdalaş, arwan, pöl-ykterge massa tajylwryly azlyd 35 cылdın 11 aýdan egelep curuttubus. Po arazynda 8 arwan targazy „Şyn“ solun cagydy,

6 Arwan targazy „Byleten“ cagydy.

Sumu cagyrgazyňň kezigyn-ninin cagylgazy polza, „Şyn“—8, „Byleten“—3, „Revane şyn“—3, kattyşkaş 16 cagylgany 9 kizi cagaan.

Am arwan targalarynda 2-le kizi cagylga cok. Onu moon songaar cedip alar-pis.

Sumu sekreteri

M. Picce-ool.

Теве-хая, Ајангатының cartты-ла

Parýn-xemcik kozuunu Ajan-gatty sumuzunda solun cagylgazyň corup turarın 36 cылdın 1 aýda kőerge: „Şyn“—69, „Revane şyn“—41, „Byleten“—6, „Xostuq arat“—2, kattyşkaş—118 cagylga par turar.

Tus sumunyn pygy cagylgazy 36 cылda 290-dan eweş ewes turzun tep lozunubus par. Onu cedip alaryga am-taa urygylcynyn azylyn corutpu-şaan turar-pis.

Sumu sekreteri OKTEE.

Tozuda solun cagylgazy

Tozu kozuununda solun cagylgazyň corup turarın 36 cылdın 1 aýnı 8-te tynner kőerge:

Cagylga ady	Xuussalary			Şup-tu
	Cылda	6 aj	3 aj	
„Şyn“ solun	182	17	—	199
„Revane şyn“	122	32	—	154
„Byleten“	60	—	—	60
„Puruunga-ar“	—	7	—	7
„Xostuq arat“	28	—	—	28
Kattyşkaş	392	56	—	448

Ustynde cagylgadan angda SSRE-nin solun, zurnalın 60-nı cagaan.

Tus kozuunda solun cagylgazy myn ekki corup turar polgaş 3 aýnı cagylgazy cok. Moon ar kőerge, şynar ta azy-pile ekki cerni ezelep turar.

Monu san-pile am-taa kőyud-ediringe urygylcynyn azylyn corudup turar polgaş 2 aýda 2 tugaarın tynner pis.

Xarylzaada CIGCIT.

Сырьдышкын азы

Uluq-xem kozuunu Urvyn sumuzı 8 tugaar arwabyňň xamaatly 45 xarlyq xereezen Omaj polza, 35 cылdın 8 aýdan egelep, tus sumuda pizik pölgymynge ekki tura-pile kirip öörengeş, 36 cылdın 1 aýnı 1-de mır-ıñaj arlyq pizik pilir kizi poor ynmı-şaan. ol arazynda pizik pil-ves Serzinmaany podu-pile pir tömej kıldır öoredip aldy.

Cer-cerde xereezen eş-öörler podunun tyl piziinge eşter Omaj, Serzinmaadan yleger ar ööreniri cugula tur.

Сырьдышкын пақызы Cyldym.

Арық-пааында likpuntunyn öörenip ertkeni

Tandy kozuunyn Mewegeli-nin Arlyq-paazynda 2 aj xuussa-lyq likpuntu surguulunyn seol-gy tynnelin korgyzege polza: Tıba pizikke ekki kizi 22, ort-tumak kizi 15, adak kizi 19. Sanga ekki kizi 16, orttumak 11, adak kizi 29. Uluş-terge ekki kizi 18, orttumak kizi 18, adak kizi 25, Şuptu 56 kizi, oon iş-tinde er kizi 30, xereezen kizi 26.

Kızıl-xooraj

Tus surguulda „Caa pizik“ tep atlyq xana solunyn 3 uday yndyrgen. Anaa surguuldarnı ced-er, cetpes işitki curumun pol-gaş onza solun cyulderin pizip turgan. Pizeen materialdar şyn-arlyq polgaş topeu. Xana solun-ynın paazyň cyzyn-paazyň cur-uk-pile kaastap undyryp turgan.

Likpuntu paқызы Tuganşy.

Kodee cerde öoredilge azylдары

Parýn-xemcik kozuunu Şuj sumuzunda 43 kizilik, 2 xuussa-lyq likpuntu surguulun 35 cылdın 12 aýnı 30-den egelep az-ıty.

Öörenikcilernin işinde er-kizi 31, xereezenner 12, nam kezig-yny-7, revane-12, arat-24.

Olarnı öörenir cyulderi: Tıba pizik, san podalga, uluş-terge, te-legej pajdaly-mındyq 4 cyuldy öörenir. Paşky NAZYN-OOL.

Uluq-xem kozuunu Urvyn sumuzı 8 tugaar arwabyňň xamaatly 35 cылdın 6 aýdan egelep, pizikke öörenir keze-ekki sy-ryşkyn pölgymy azytkan.

Uk kicceel 36 cылdın 1 aýnı 1-ge cedir 25 kattap polgan. Po arazynda 26 kizi urygylcy öören-gen polgaş şuptu pizik pilir po-or yngen.

Am keltir tarlyga öjynge ced-ir tus arwanda picce pizik pilir-lerni, nomcuur, piziir kıldır öör-edip alaryga sorulganş salyp egeleen-pis.

Сырьдышкын пақызы Cyldym.

Хамаатты естер тьва тьлға өörenip egeledi

Cadaanada „Cyrmıt tazy“ atlyq ylegeritq stanzynı SSRE-den caladyp kelgen ertemniq azyk-ylar polgaş ında azylyň xamaatly eşter tıba tьlға ööreniri-pile po cылdın 1 aýnı 11-de kicceel azydyp egeleen. Olar ce-di xonuk işinde 2 uday kicceel deer.

Myn ses tьldy paşkyldarynga stanzynı direktoru eş Occur-ooldu tomujlap algannar.

T. SARBOJ-OOL.

Савашта магазин азы

Tozu kozuunynın Cavaşta majynıny 35 cылdın 4 tugaar kvartalynı işinde sadyp algan ölyy polza:

● L Y K A D Ы	Sadyp alar teen planında	Kyysedip algar	Aar kyysat-keni.
Tilın	16,000	21,088	5088
Pory	7	—	—
Aa	30	26	—
Kyzen	30	39	8
Tilgi	1	—	—
Tıbaşky	1	7	6
Cakpe	1	—	—
Kis	14	1	—

Po sandan ap kőerge, eleen cedişkinliq-taa polza, camdyk sadyp alar teen cyulderni plan-nga cedir kyyssedip şdavaan tur.

Moon songaar majynıny azyldakylar, ol cetpejin turar plan-yn kyyssedirde, arat connı orttuzunga surttaal tajylar azy-lyn corudup turgaz, cedip alar ton cugula tur.

Sat.

Cazalga

Pıc janvar aýnı 11-de yngen № 4 „Şyn“ solunyn 3 tugaar arwaby: „pory-pile temisel“ teen cyuldyn işinde: „Uluq-xem kozuunyn 13 sumulary 8 aýdan 12 aýga cedir 17 pory ölyrgen“ tep puruu parlattınganyn, am „71 pory ölyrgen“ tep cazaj nomcuur tur.

Тыңа 4105

Idepkejliq arban targazy

Tees-xem kozuunu Şuurnmak sumuzunyn 1 tugaar arwabyňň targazy Soozuk aşak, myn arwabyňň targazyngı songutkandan peer 3 cыл polgan. Po arazynda podunun onaaşkan erge xyleel-gezi jozugaar mogaq-şylaq cok-ka tus arwabyňň xamaatly con-un cazak, namnı ajttışkyn dir-ektivin teskindir ewilelep şd-aan. Cyl tize, podunun 11 öre-gezinin xamaatly conun urygylcy xuraldadyp, Olarnı ceder-cetpes azyldarın ileredip cok kыlp turar.

blangya 34 cылda 50 ga cer-den sigen kezip algan polza, 35 cылda 55 ganş kesken. Olar

36 cылda 9 caa kыtaq peletkep algan. 34 cылdın 10 aýdan peer 35 cылdın 12 aýga cedir cangys-taa paaş mal poryge cidiripreen.

Oon angda 36 cылdın solun cagylgazyň 2-le örege cagyvaan. Oon öskezi cagyr algan.

Aşak Soozuk podunun ider-keji-pile myn arwabyňň malın podu kadarp turar. Moon ap kőerge, Soozuk aşak cazak, namnı ajttışkyn-direktivin xerek kыnda kyyssedip turar eş myn tur ewes-pe.

Öske arwannar po eştin yleg-eri-pile azy corudar ton cugula tur.

CALBAA.

Kazaanь pyşыq kыbaska aýыldыq polur

Pil xem kozuunu Pajan-kolsu-muzu 8 tugaar arwabyňň xamaat-lyş, nam kezigyn Mongalbiı teerzi 35 cылda xojunga caa kaz-aa tudup algan, oon ol kazaazın öske ulus oorgazy ырмаza kedi cok kazaaz tur tep sagındыр turda la „meen kazaaz tudarmnş sler ajttıp peer sler-pe“ tep ul-ıq toovajın turgan.

Oon podu ol kazaazın kы-ınga eleen zoj sigen salyp kaar-ga, seolynde kazaazın oorga-zy şylgaş 8 xojı pastырp öldy.

Po polza, tьkka-la kogaral tur. Pir ewes, eş öörynyn pergen cөp-şylyn ol şaanda xyleegeş, eleen coon cuduktu oorgalap-kaan pol-za, ındaq kogaral ynmes ijk. am polza, 8 xojundın kogarav-şaan kazaaz-pile kattaj kogaral-ga tavaryşkan tur.

Kөrdyner-pe! Moon songaar ındaq xoomaj coruktan kыm-taa kizi cajlap, eş-öörynyn syme-cөp-şylyn xyleeri cugula tur.

ŞIL.

Sen öörenmeej-le sen

Cöen-xemcik kozuunu Cajlaq-alaak sumuzunyn 2 tugaar arwa-nyň xamaatly 35 cылdın 12 aýnı 14-ten egelees. pottaryny ekki turazy-pile 30 xire ööreni-kiliq pizik pölgymy ewilelep turguskan.

Myn pölgymnyn öörenikileri öörenip turda Tunmadan tep kizi ezirik kelgeş, „men pölgymge kыbes-men, tıba pizikke öören-men“ tep öörenip turgan ul-ıstun ugaanyn sajaarattadyp, caa-la kezelees paardy.

Tunmadan öörenmeej-le, ööre-ngen pister, tıba piziktı tujulun-ga cedir öörenili. bncaş, Tunm-adan şkaştar-pile eres temissez-ıili.

Tыңаыр.

Pistin харыбы

Şagaan-arlyqda „Ak-tal“— 6 tugaar nam yryynyn azyly corbastap turar tugajın nam kozkomunga mede-le.

Şagaan-arlyq kyrekonomunda „Xe-k“—Şozul-ooldun koşkak sadyp kыlp turar tugajın tus cerde xana solununga pizil.

PXK Kargyda Padarcsy—Slernin parlagga-ce tep pizeen cyylınerın uzuru pildinmes poldu.

PXK Cытба—Slernin, 13 sumuda bankş örezinın tugajın pizeenıner uzuru pildinmes poldu.

Tandyda „Kara-tilgi“—Slernin, Picce-xuıraktyň ölgın mal kezın sojup aldy teenıner şynar cok poldu.

Uluq-xem kozuunyn Kyzyl-taq sumuzunda tongak Samau Slernin 8 tugaar arwabyň mal kazaazın öyldezin pizeenıng „Xostuq arat“ solun-ce şilcıtıis

Tees-xemde P. şimit—Cыгаланды xana solunyn azyly tep pizeen

cyylınde 15 kattap xana solunu yng-en teen poordan paşka xana solun-nga cere material pizeenıng todargaj parımdaaz cok tur. Paşa tьbzyk te-en cyylınnyn utka şynar pildinmes tur.

Samagaldajda „Aratkor pırezi“ palgazynda magazin ergelekciz Mar-kiroftın tugajın pizeenıng takыр pol-gan.

Tandy cagıtıajda Tamba—4-le nek kadyp kadargan tugajın, tus su-muda xana solununga pizil.

Samagaldaj şoztazynıng ergelekciz Sotnam—camdyk ulus solunga pizeen cybem ynmıdı tep poştaga negep keer tur. Onu slerden negezi-mze cyl tep cyylınnı polza, „Şyn“ solun redaksyş xyleebes, cyge teer-ge, tagaa cider coruk, tazyga talazy-pile cider saadar tur.

Taspyda „Tustuqıaj“—poşa tazyk-şyş Kanşыр-ool cere solunıny kazaan kandyq xyn cecce cedirip per-bejin turganyn todargaj pizil kor.

Харысалгалық редактор Lyndyp.

Carlal

1936 cылдın 1 aýnı 30 xynynde

Tөp kooptun klubunga xereezennerin xuralь polur Ol xuralga

Kызыл-xoorajda curttap turar xereezenner cangys-taa kizi cыдыр kalbajın pot-pottarynar ekki carlazыр алғаш.

kezeekkinin 5 şakta keerin tьnnatıbyş.

Ol xural soonda koncuq solun ojun polur.

2—2

Tөp komitetin xereezenner kildizinde.

Kызылдын 1 tugaar pırezi